

EUSKADI 2030

OSASUN-PLANA

AGINTE-TAULA

2025ko eguneratzea

EUSKADI 2030 OSASUN-PLANA
AGINTE-TAULA. 2025ko eguneratze-balioak

2025ko abendua B1 bertsioa
Osasun Saila
Eusko Jaurlaritzza

ESKER ONAK

2025eko Euskadiko Osasun Planaren Aginte Taula eguneratzea posible izan da Osasun Saileko eta Osakidetzako profesional askoren inplikazioari eta lankidetzari esker. Profesional horiek Osasun Planaren Monitorizazio Batzordean sartuta daude, bai eta Eusko Jaurlaritzako eta erakunde laguntzaileetako hainbat eremutako beste profesional batzuen inplikazioari eta lankidetzari esker ere, eta horiek lagundu dute adierazleak eta haien emaitzak berrikusten, baliozkotzen eta eguneratzen.

Era berean, bereziki aitortzen da informazio-sistemen, erregistroen eta datu-iturrien arduraren profesionalen lana, haien ekarpena funtsezkoa izan baita txosten honetan jasotako informazioaren kalitatea, fidagarritasuna eta eskuragarritasuna bermatzeko.

Osasun Sailak berariaz eskertu du inplikaturako pertsona guztien konpromisoa eta lankidetzaren, haien ekarpenari esker funtsezko tresna bat izan baitaiteke Euskadiko osasun-politiken jarraipena, ebaluazioa eta orientazioa egiteko.

Dokumentu hau Osasun Publikoaren eta Adikzioen Zuzendaritzak egin du. Osasun Saila. Eusko Jaurlaritza

AURKIBIDEA

Orria

KONTUAK EMATEA, ETA JARRAIPENA NAHIZ EBALUAZIOA EGITEKO EREDUA	8
IKUSKERA: EUSKADI OSASUNTSUAGOA IZATEA	11
1. HELBURU OROKORRA: UME ETA NERABEAK BEREN OSASUN-AHALMEN OSOAREKIN JAIO, HAZI ETA GARA DAITEZELA	14
2. HELBURU OROKORRA: OSASUNA HOBETZEA ETA ERIKORTASUNA MURRIZTEA	28
3. HELBURU OROKORRA: BIZITZA BETE-BETEA IZATEKO MODUKO ZAHARTZEA	46
4. HELBURU OROKORRA: KALITATEAN, HUMANIZAZIOAN ETA SEGURTASUNEAN JASANGARRITASUNA ETA BIKAINASUNA LORTZEA, DAGOKIENEZEUSKADIKO OSASUN- LAGUNTZAKO SISTEMETAN ETA SISTEMA SOZIOSANITARIOETAN	61
5. HELBURU OROKORRA: OSASUN PUBLIKOAREN SISTEMA INDARTZEA, GAUR EGUNGO ERRONKEI ETA ERRONKA BERRIEI AURRE EGITEKO.	83
6. HELBURU OROKORRA: INGURUNE ETA KOMUNITATE OSASUNGARRIAK, JASANGARRIAK ETA ERRRESILIENTEAK SORTU ETA GARATZEA, ETA KLIMA-ALDAKETARI ERANTZUTEA	87
7.HELBURU OROKORRA: EUSKADIN IKERKETAN ETA BERRIKUNTZAN INBERTITZEA ETA OSASUNEAN ERAGITEN DUTEN SISTEMAK HOBETZEN APLIKATZEA	97
ADIERAZLEEN LABURPENA	100

ADIERAZLEEN ZERREDA

0.01 adierazlea. Bizi-itxaropena jaio orduko ..	11
0.02. adierazlea. Osasun oneko bizi-itxaropena	12
1.01 adierazlea. Umeen bizi-kalitatearen indizea, osasunaren gorabeheran	14
1.02. adierazlea. Tristura- eta energia-sentimenduen prebalentzia eskolatutako 18 urtetik beherakoen artean	15
1.03. adierazlea. 4 hilabete arte amaren bularra besterik hartu gabe elikatzea	16
1.04. adierazlea. Familia eta lana bateratzeko prestazio sozialen gastua.....	17
1.05. adierazlea. CAOD indizea.....	18
1.06. adierazlea. Gehiegizko pisua 10 urteko umeetan	18
1.07. adierazlea. Sedentarismoaren prebalentzia 15-18 urteko nerabeen artean ..	19
1.08. adierazlea. Osasun mentaleko arazoaren urteko intzidentzia, 18 urtetik beherakoetan	20
1.09. adierazlea. Haurren txertaketa-egutegiko immunizazioen estaldura	21
1.10 adierazlea. Eguneroko tabako-kontsumoaren prebalentzia 14-18 urtekoen biztanlerian.....	22
1.11. adierazlea. Kanabisa kontsumitu duten 14-18 urte arteko nerabeen ehunekoa, azkeneko hilabetean.....	23
1.12. adierazlea. Intoxikazio etiliko akutuari (mozkorraldia) prebalentzia 14-18 urteko nerabeen artean azken urtean	23
1.13. adierazlea. Haurdunaldia borondatez etetearen intzidentzia 15-19 urte bitarteko emakumeetan	24
1.14. adierazlea. Ume, gazte eta familietan egindako gastua.....	25
2.01. adierazlea. 75 urtetik beherakoen heriotza-tasa prebenigarria 100.000 biztanleko	28
2.02. adierazlea. Ariketa fisiko osasungarriaren prebalentzia.....	29
2.03. adierazlea. Edari azukredunak eguneroko kontsumitzen dituztela dioten herritarren prebalentzia	30
2.04. adierazlea. Fruta edo barazkiak eguneroko jaten dituztela dioten prebalentzia.....	31
2.05. adierazlea. Tabakoa eguneroko erretzen dutela dioten 15 urte edo gehiagoko biztanleen ehunekoa	32
2.06. adierazlea. Alkoholaren kontsumo-arriskutsua dutela aitortu duten biztanleen ehunekoa	33
2.07. adierazlea. Obesitatearen prebalentzia 18 urte edo gehiagoko artean	34
2.08. adierazlea. Diabetesaren prebalentzia ..	35
2.09. adierazlea. Arteria-hipertentsioaren prebalentzia	36
2.10. adierazlea. GIBaren intzidentzia	36
2.11. adierazlea. Sexu-transmisiozko infekzioen intzidentzia (STI).....	37
2.12. adierazlea. Bularreko minbiziaren baheketetan barne hartutako biztanleriaren proportzioa	38
2.13. adierazlea. Kolon-ondesteko minbiziaren baheketa egiteko zaien biztanleen proportzioa	38
2.14. adierazlea. Gaixotasun kardiobaskularren ondoriozko heriotza-tasa, adinaren arabera doituta.....	39
2.15. adierazlea. Minbiziak eragindako hilkortasun-tasa, adinaren arabera doituta	40
2.16. adierazlea. Arnas-gaixotasun kronikoek eragindako heriotza-tasa, adinaren arabera doituta.....	41
2.17. adierazlea. Diabetesaren hilkortasun-tasa, adinaren arabera doitua	41
2.18. adierazlea. Suizidioen ondoriozko heriotza-tasa	42
2.19. adierazlea. Nahasmendu mentalen prebalentzia erregistratua, biztanleria orokorrean	43

3.01. adierazlea. Beren osasunari buruzko balorazio positiboa duten 65 urteko eta gehiagoko biztanleen ehunekoa.....	46	4.05. adierazlea. Gastu publikoa, lehen mailako arretan	64
3.02. adierazlea. Osasun oneko bizi-itxaropena, 65 urtekoetan	47	4.06. adierazlea. Biztanleko gastua gizarte-zerbitzuetan: erdigunea	65
3.03. adierazlea. Zahartze aktiboaren indizea	48	4.07. adierazlea. Gorputz-masaren indizea murriztea gehiegizko pisua edo obesitatea dutenei (GMI >25	66
3.04. adierazlea. Egunero fruta edo barazkiak jaten dituztela diotenen 65 urteko eta gehiagoko biztanleen prebalentzia	49	4.08. adierazlea. Arrisku kardiobaskular baxua duten helduen ehunekoa	67
3.05. adierazlea. Ariketa fisikoaren prebalentzia, 65 urte edo gehiagoko biztanleetan.....	50	4.09. adierazlea. Arrisku kardiobaskular altua izanagatik, tentsio arteriala ondo kontrolatuta dutenen ehunekoa	68
3.06. adierazlea. Obesitatearen prebalentzia 65 urte edo gehiagokoan artean	51	4.10. adierazlea. Diabetes mellitusa izanagatik, arrisku-faktoreak (tabakoa, HbA1c eta tentsio arteriala) ondo kontrolatuta dituztenen ehunekoa	68
3.07. adierazlea. Tabakoa egunero erretzen dutela dioten 65 urte edo gehiagoko biztanleen ehunekoa	52	4.11. adierazlea. Diabetes mellitus izanik, konplikazio diabetikoak dituztenen ehunekoa.....	69
3.08. adierazlea. Alkoholaren kontsumo arriskutsua dutela dioten 65 urte edo gehiagoko biztanleen ehunekoa	52	4.12. adierazlea. Infartu-ondoan larrialdiko berrospitaleratzea izan dutenen ehunekoa.....	70
3.09. adierazlea. Eguneroko bizimoduko jardunetarako ezintasunen bat badutela dioten 65 urte edo gehiagoko biztanleen ehunekoa .	53	4.13. adierazlea. Azken urtean arreta-plan indibidualizatua egin zaien paziente pluripatologikoen ehunekoa	70
3.10. adierazlea. Osasun mental txarra izateko arriskuan daudela dioten 65 urtetik gorako biztanleen ehunekoa	54	4.14. adierazlea. Bihotz-gutxiegitasuna izanik, 30 egun baino lehen berriz ospitaleratu diren pazienteen ehunekoa.....	71
3.11. adierazlea. Lagunkoia Udalerrien Sareari atxikitako udalerriren batean bizi diren biztanleak	55	4.15. adierazlea. BGBK izanik, 30 egun baino lehen berriz ospitaleratu diren pazienteen ehunekoa	72
3.12. adierazlea. Balorazio multidimentsionala eta balorazio geriatriko integrala duten 70 urtetik gorakoen ehunekoa	56	4.16. adierazlea. Benzodiazepinaren preskripzioa 4 aste baino gehiago mantentzen duten pazienteen proportzioa	73
3.13. adierazlea. Zaintza aringarriak behar dituzten eta arreta-plan indibidualizatua dutenen ehunekoa	57	4.17. adierazlea. Bularreko minbizia izanik 5 urtera bizirik irautea	73
3.14. adierazlea. Dementia diagnostikatu zaien 65 urte edo gehiagoko pertsonen arreta-irismena, dementia duten biztanle guztietatik	58	4.18. adierazlea. Koloneko minbizia izanik 5 urtera bizirik irautea	74
4.01. adierazlea. 75 urtetik beherakoan heriotza-tasa tratagarria 100.000 biztanleko .	61	4.19. adierazlea. Infekzio nosokomiala duten pazienteen ehunekoa.....	75
4.02. adierazlea. Ospitale barruko heriotza-tasa orokorra, ospitaleko 100 alta bakoitzeko.....	62	4.20. adierazlea. Bakteriemia primarioaren intzidentzia.....	75
4.03 adierazlea. Osasun-sistemaren inguruko gogobetetzea/pertzepzioa	63	4.21. adierazlea. Aireztapen mekanikoari lotutako pneumonia-intzidentzia.....	76
4.04. adierazlea. Osasuneko gastu publikoa, Barne Produktu Gordinarekiko.....	64	4.22. adierazlea. Zesarea-tasa.....	77
		4.23. adierazlea. Premiazkoak ez diren ebakuntza kirurgikoak egiteko itxaron beharreko egunak	77

4.24. adierazlea. Ospitaleko Arretan lehen kontsulta izateko zain egon beharreko egunak	78	6.03. adierazlea. Beroaren eta hotzaren eraginaren ondoriozko hilkortasuna.....	89
4.25. adierazlea. Lehen mailako arretako aurrez aurreko kontsulta jasotzeko atzerapena, batezbestekoa	79	6.04. adierazlea. Bektoreen bidez transmititutako gaixotasun nagusien kasu autoktonoen tasa.....	90
4.26. adierazlea. Lehen mailako arretako medikuak, biztanleko	79	6.05. adierazlea. Aire atmosferikoko kutsaduraren eraginpean dauden biztanleen ehunekoa	91
4.27. adierazlea. Gizarte-laguntzako profesionalak biztanleko	80	6.06. adierazlea. Airearen kalitate onaren mugak gaitzitzea	92
5.01. adierazlea. Osasun publikoko aurrekontua, Euskadiko Barne Produktu Gordinaren arabera	83	6.07. adierazlea. Laneko gaixotasunen intzidentzia-indizea.....	93
5.02. adierazlea. Osasun publikoko aurrekontua, osasun-gastu publikoaren arabera	84	6.08. adierazlea. Urtebetean gertatutako lan-istripu larrien eta heriotza-istripuen intzidentzia-tasa, sexuaren arabera.....	94
5.03. adierazlea. Osasun publikoko langileen urteko gastua.....	85	7.01. adierazlea. Osasuneko I+G+b arloan inbertitutako gastu publiko totalaren proportzioa	97
6.01. adierazlea. Pobreziako eta/edo gizarte-bazterkeriako arriskuan dauden pertsonen proportzioa biztanleria osoan (ARPE)	88	7.02. adierazlea. Osasun publikoaren sektoreko proiektu eragileen kopuruaren bilakaera	98
6.02. adierazlea. Zirkulazio-istripuek eragindako hilkortasun-tasa.....	88	7.03. adierazlea. I+G+b arloan osasun publikoan inbertitutako gastu publikoa, guztira	99

KONTUAK EMATEA, ETA JARRAIPENA NAHIZ EBALUAZIOA EGITEKO EREDUA

Dokumentu honek **2030erako Euskadiko Osasun Planak** dakarren aginduetako bati erantzuten dio, plan horretan, planaren hedapena monitorizatzeko eta jarraipena egiteko eredu bat jasotzen baita, bai eta planaren ezarpenaren bidez lortutako lorpenak ebaluatzeko eredu bat ere. Eredu hori, lehenik eta behin, ezinbesteko tresna da Euskadi 2030 Osasun Planaren ezarpena kudeatzeko eta hobetzeko; izan ere, planaren erritmoak, aurrerabidea eta oztupoak monitorizatzeko aukera ematen du, eta informazio baliotsua ematen du ibilbide- edo erritmo-aldaketak kontuan hartzeko, arin eta dinamikoki. Bigarrenik, ebaluazio-eredua tresna ezin hobea da jakiteko Osasun Planaren helburuak lortzean lortutako irismena zenbaterainokoa izan den jakiteko, eta arrakasta-faktoreak eta oztupoak identifikatzeko aukera ematen du, hurrengo plangintza-ziklorako ikasgai argigarriak ateratzeko moduan. Azkenik, jarraipen- eta ebaluazio-eredua funtsezko elementuak dira herritarrei, haien ordezkariari, inplikaturako erakundeei eta eragile interesdunei nahitaez eman beharreko kontuak emateko.

Jarraipen- eta ebaluazio-ereduaren helburuak, beraz, honako hauek dira:

- 2030erako Euskadiko Osasun Plana ezartzean izandako desbideratzeak hautematea eta beharrezko neurri zuzentzaileak ezartzea.
- Osasun Planaren helburuak eta ikuspegia lortzeko orientabideak ematea.
- Etorkizuneko plangintza-lanak hobeto diseinatu eta abiarazteko

balioko duten irakaspenak ateratzea.

- Kontuak emateko sistema bat eskaintzea herritarrei, arduradun politikoei, profesionalei eta interesa duten beste eragile batzuei, osasun-politiken gobernantza onaren alde egiteko denen artean.

Eredu hori funtsezko hiru elementuk osatzen dute:

1. **Monitorizatzeko edota jarraipena egiteko programa bat urterokoa, aurrerabidea neurtzeko**, zorrotz baloratzeko Osasun Plana zer-nola ari den martxan jartzen eta aurrera egiten. Planaren gobernantzak definituta dituen ildo estrategikoak eta programak nola doazen monitorizatzea du helburu, bide horretan lortutako produktuak alde batera utzi gabe. Osasun Planean sartutako jardueretatik dagoeneko burutu diren jardueren aurrerapenari buruzko informazioa jarraian eta sistematizatuta biltzeko mekanismo bat ezartzea dakar horrek. Alegia, jarduerak eta prozesuak monitorizatzea. Prozesu horietan izandako aurrerabidea identifikatzeko, tarteko produktuak erregistratzeko, baloratzeko eta ekintzen bilakaera zuzentzeko aukera ematen du, izandako dinamikaren eta produktibitatearen arabera. Horrela, Osasun Planaren gobernantzari eta interesa duten eragile eta herritarrei **kudeaketa- edo aurrerapen-txostenen** sistema egituratu bat eskaini nahi zaie, Osasun Planaren hedapena osatzen duten ekintzak kudeatu eta egokitze.

2. Osasun Plana egituratzen duten **helburu orokorretako bakoitzak lortutako lorpenen ebaluazio sakonak** egitea planteatzen du **ebaluazio-programak**. Ebaluazioaren helburua zera da: gauzatutako jarduerak zenbaterainoko garrantzia, eraginkortasuna eta efizientzia izan duten zehaztea, eta lortutako lorpenen iraunkortasuna. Atzera begira, ebaluazioak Osasun Planaren diseinuaren garrantzia eta egokitasuna baloratzeko aukera ere ematen du, eta, beraz, alderdi horietatik guztietatik ikasgaiak ateratzeko baliagarria da, beste plangintza-era bat aplikatu nahi izanez gero ere.

Espero diren emaitzetan aldaketak ikusteko denbora-tarte zabal samarra behar denez, ebaluazio horiek lau urtean behin egitea planteatzen da, hau da, Osasun Planaren indarraldiaren erdibidean eta amaitzean. Ebaluazio horiek azterketa sakonak, sistematikoak eta inpartzialak izango dira, eta metodo baliozkotuak erabiliz burutuko dira, honako hauek kuantifikatzeko eta baloratzeko: lortutako lorpen-katea, zer arrakasta-faktorek edo determinatzailek eragin dituzten lorpen horiek, eta horretarako gairak behar izan diren oztupoak edo lorpena moteldu dutenak.

3. Jarraipen- eta ebaluazio-ereduak **aginte-taula** bat ere badakar, zera: Osasun Planak erdietsi nahi dituen lorpenekin lotutako alderdien ikuspegi kuantitatiboa ematen duten hainbat adierazle. Beharrezkoa da aginte-taulak emandako datuak eta gaikako ebaluazioen emaitzak batera erabiltzea, informazio zorrotzagoa izateko aldera 2030erako Euskadiko Osasun Planaren barruko jarduketan hedapenari buruz.

Osasun Planaren Idazkaritza Teknikoari dagokio monitorizazioa eta ebaluazioa egiteko behar den informazioa biltzea, eta

lan horretan lagun izango ditu ildo estrategikoen identifikazioari, hedapenari eta jarraipenari buruzko erantzukizunen bat duten eragile guztiak. Inpartzialtasuna bermatzeko, ebaluazioak independente burutuko dira, ahal dela.

Dokumentu honetan, jarraian, Euskadiko 2030erako Osasun Planaren koadroa deskribatuko dugu zehatz-mehatz, adierazle bakoitzaren definizioak eta fitxa teknikoak ere bai, alde batera utzi gabe oinarritzko edo abiapuntuko balioak, horiek dira-eta 2030erako Euskadiko Osasun Planaren indarraldian espero diren aurrerabidea zenbatesteko erreferentzia-puntuak.

AGINTE-TAULA

Neurtu nahi diren helburuekin lotutako alderdi zehatzen neurriak dira adierazleak. Adierazle bakoitza estimazio bat da, alegia, subjektu edo biztanleria jakin baten dimentsio zehatz baten neurria ematen du, baina zehaztasun erabatekoa ez. Adierazle bakar batean, adierazle sintetikoak deiturikoetan, hainbat atributu edo dimentsio atxi daitezke batera.

Adierazle bat estatistika laburtua da, adierazlea bera baino zabalagoa izanik, askotan zuzenean neurtu ezin den konstruktua bat adierazteko erabiltzen dena. Horregatik, adierazlearen eta neurtu nahi den konstruktua arteko erlazioak nolabaiteko ziurgabetasuna edo zehaztugabetasuna ere badu. Alabaina, adierazleak seinale garrantzitsuak dira, kontua da, normalean, informazio hedatu eta osatuago batekin zehaztu behar direla, Euskadiko Osasun Plana 2030 ebaluatzeko ereduak proposatzen duen bezala, gaikako ebaluazioen bidez.

Horrenbestez, jarraian aurkeztuko dugun aginte-taulan proposatutako adierazleek Osasun Planaren helburuen alderdi garrantzitsuei buruzko balioak adierazten dituzte, eta gaikako ebaluazioen osagarri

dira. Gainera, ikusiko dugunez, kudeaketa-tresna lagungarria dira Euskadi 2030 Osasun Plana hedatzeko hartu beharreko erabakiak hartzeko.

Jarraian, aginte-taulako adierazleak aurkezteko ditugu, Osasun Planaren

helburu orokorren arabera egituratuta. (Osasun Planarekin lotuta baitaude, aurrerapausoak zenbatesteko). Deskribapena eta definizioak, fitxa teknikoa eta, azkenik, oinarrizko edo abiapuntuko balioak eta 2025ean eguneratutako balioak.

IKUSKERA: EUSKADI OSASUNSUAGOA IZATEA

Kontzeptu zabal hori kalkulatzeko, elkarren artean lotutako bi adierazle sintetiko erabiltzea proposatu dugu: horietako bakoitzak biztanleriaren osasunak oro har aurrera egiten duen norabideari buruzko

ikuspegi bat emango du. Bi ikuspegi horiek lotuta daude eta osagarriak dira; beraz, biak batera irakurri eta kontuan hartzea iradokitzen dugu.

0.01 adierazlea. Bizi-itxaropena jaiio orduko

Deskribapena: Honakoa da bizi-itxaropena: jaiio berri bat ustez zenbat urtez biziko litzatekeen, batez beste, baldin bizi bitartean jaiotzeko uneko hilkortasun-tasa espezifiko berdinen eraginpean balego.

Adierazle hau gaur egungo jaioberri bati dagokio, zenbat urtez biziko omen den,

baldin eta jaiio zen garaiko hilkortasun-ereduek berdin badiraute bere bizitza osoan. Egoera hori ez da erreala, jaiotzeko unean ez dagoelako jakiterik zer-nolakoa izango den hilkortasun-arriskua gerora. Hala ere, adierazle ona da gizarte baten osasun-maila orokorraren joera erakusteko.

Hasierako balioak eta eguneratuak

Iturria	Urtea	Gizonak	Emakumeak	Globala
Euskadiko hilkortasunaren erregistroa	2022	80,5	86,0	83,3
	2023	81,5	87,0	84,3
	2024	81,9	87,1	84,6

Fitxa teknikoa

Adierazlearen kodea	0.01 adierazlea
Izena	Bizi-itxaropena
Definizioa/Deskribapena	Honakoa da bizi-itxaropena: jaiio berri bat ustez zenbat urtez biziko litzatekeen, batez beste, baldin bizi bitartean jaiotzeko uneko hilkortasun-tasa espezifiko berdinen eraginpean balego.
Datuen iturria	Minbiziaren hilkortasun-erregistroa. Biztanleen Udal Estatistika, Eustat.
Kalkulatzeko formula	$BI_t = \frac{1}{2} + \frac{2,5BD_1^t + 4,5BD_5^t + 5(BD_{10}^t + BD_{15}^t + \dots)}{BD_0^t}$ <p>Formula horretan, t urtean, x adinean edo adin-tartean bizirik dirautenak (Chiang metodoaren arabera, 5 urteko adin-tartea izango da, urtebetetik beherakoena eta 1-4 urte bitartekoena izan ezik)</p>
Unitate-adierazlea	Urteak
Aldizkakotasuna	Urtean behin
Adierazlearen arduraduna	Erregistroetako eta osasun-informazioko zerbitzua. Plangintza, Antolamendu eta Ebaluazio Sanitarioko Zuzendaritza Osasun Saila
Desberdintasunaren ardatzak	Sexua. Maila sozioekonomikoa: Ez daukagu eskura oraintxe

0.02. adierazlea. Osasun oneko bizi-itxaropena

Deskribapena: Osasun oneko bizi-itxaropena (OOBI) da, osasuntsu egotekotan, norbait batz bestez zenbat urtez biziko den jakiteko estimazioa. Norbait osasuntsu dagoen ala ez jakiteko zera hartzen da kontuan: behar bezala funtzionatzeko mugatuta ez ikustea bere burua, edo larriki mugatuta ez behintzat.

Hau da, osasuntsu egonda (muga funtzionalik edo desgaitasunik gabe) zenbat urtez biziko omen den, batez beste.

Hasierako balioak

Urtea	Iturria	Gizonak	Emakumeak
2022	Euskadiko hilkortasunaren erregistroa	77,3	81,9

Adierazle honek hilkortasunari eta erikortasunari buruzko informazioa konbinatzen du.

Adierazle horri desgaitasunik gabeko bizi-itxaropena ere esaten zaio. Aukera ematen du aurrez estimatzeko bizirik egongo den urteetan osasuntsu edo pattal egongo den, eta, beraz, adierazle garrantzitsua da gizabanakoen bizi-horizontearen kalitatea aurreikusteko.

Fitxa teknikoa

Adierazlearen kodea	0.02 adierazlea
Izena	Osasun oneko bizi-itxaropena (OOBI)
Definizioa/Deskribapena	Norbait, jaiotzean, zenbat urte dituen osasuntsu bizitzeko, batez beste.
Datuen iturria	EAEOI eta hilkortasunaren erregistroa
Kalkulatzeko formula	Osasun oneko bizi-itxaropena ateratzeko, Sullivan metodoa erabili dugu. Ezintasunari buruz eskura dagoen informaziotik, jarduteko ezintasunaren indize globalean (JEIG) oinarritzen dena hartzen da kontuan, hau da, osasun-arazoaren eraginez norberak hautematen duen jardun ezinaren edo iraupen luzeko desgaitasunaren neurketa-tresna. Osasuntsu bizitzeko urteen estimazioa egiteko, ezintasun larriak dituzten biztanleen proportzioa erabili da.
Unitate-adierazlea	Urteak
Aldizkakotasuna	Bost urtean behin
Adierazlearen arduraduna	Azterlan-zerbitzua. Plangintza, Antolamendu eta Ebaluazio Sanitarioko Zuzendaritza Osasun Saila
Desberdintasunaren ardatzak	Sexua

1.

Helburu orokorra

**Ume eta
nerabeak beren
osasun-ahalmen
guztiarekin jaio,
hazi eta gara
daitezela**

1. HELBURU OROKORRA: UME ETA NERABEAK BEREN OSASUN-AHALMEN OSOAREKIN JAIO, HAZI ETA GARA DAITEZELA

Helburu orokor hori honako xede espezifikoko hauetan zehaztuko dugu:

Helburu espezifikoak

- **1.1.** Ume guztiak, haurtzarotik, familia-giro egokian jaiotzea eta haztea, umeen premiak, bai emozionalak bai materialak, behar bezala betetzeko moduan.
- **1.2.** Ume eta nerabeei fisikoki nahiz emozionalki ondo garatzen lagunduko dieten bizimodua bultzatzea.
- **1.3.** Ume eta nerabeen osasun fisiko eta emozionalen arriskuak prebenitzea.
- **1.4.** Ziurtatzea umek eta nerabeek, dibertsitate funtzionalen bat izanez gero, gaixotasun-arazoei eta/edo mugei aurre egiteko

moduko osasun- eta gizarte-arreta bikaina jasoko dutela.

- **1.5.** Ume eta nerabeen arteko desberdintasunak murriztea: garapenekoak, osasun emozionalekoak, funtzionalak, fisikoak, jokabidezkoak, sozialak nahiz kognitiboak.

Helburu orokor hori lortzeko aurrerapausoak zenbatesteko, adierazle batzuk proposatzen dira, batzuk orokorrak eta beste batzuk helburu espezifikoren batera zuzen-zuzenean bideratuak. Oro har, adierazleek helburu orokorra lortzeko aurrerapenaren ikuspegi zabala ematen dute.

1.01. adierazlea. Umeen bizi-kalitatearen indizea, osasunaren gorabeheran

Deskribapena: Bizi-kalitatearen balorazioari egiten dio erreferentzia, umearen ikuspuntutik, ongizate fisiko, mental eta soziala aintzat hartuta, KIDSCREEN-10-proxy indizearen bitartez. Eskalak puntuak ematen ditu, 0 eta 100

bitartean; zenbat eta puntuazio handiagoa, bizi-kalitate hobea, 8-14 urteko haurren osasunarekin lotuta.

Osasun Inkesta Nazionalan jasota dator adierazle hori.

Hasierako balioak eta eguneratuak

Urtea	Iturria	Gizonak	Emakumeak	Globala
2017	Espainiako Osasun Inkesta Nazionala	% 85,85	% 87,56	% 86,71
2023		% 90,83	% 89,84	% 90,33

* Osasun Sistema Nazionalaren Adierazle Giltzarrietan eskuragarri dauden azken datuak: <https://inclasns.sanidad.gob.es/>.

Fitxa teknikoa

Adierazlearen kodea	1.01. adierazlea
Izena	Umeen bizi-kalitatearen indizea, osasunaren gorabeheran
Definizioa Deskribapena	Ume eta nerabeen bizi-poza eta osasunaren pertzepzio subjektiboa. Bizi-kalitatearen batez besteko indizearen kalkulua KIDSCREEN-10 index tresna aldatuarekin (proxy) lortzen da, inkestan erabilia. Banakako puntuazioak 0 eta 100 bitartekoak dira. Informazio gehiago hemen: https://www.sanidad.gob.es/estadEstudios/estadisticas/encuestaNacional/encuestaNac2017/ENSE17_Descrip_variab_comp.pdf
Datuen iturria	Osasun Sistema Nazionalaren funtsezko adierazleak (INCLASNS) 1090 adierazlea/Espainiako Osasun Inkesta Nazionala.
Kalkulatzeko formula	a / b a = 8 eta 14 urte bitarteko pertsonen bizi-kalitatea aztertzen duten 10 itemetan lortutako puntuazioaren batura. b = 8 eta 14 urte bitarteko inkestatuen kopurua.
Unitate-adierazlea	Portzentajea (%)
Aldizkakotasuna	Bost urtean behin Erabilgarri dauden urteak: 2006, 2011, 2017
Adierazlearen arduraduna	Osasun Publikoaren eta Adikzioen Zuzendaritza. Osasun Saila
Desberdintasunaren ardatzak	Sexuaren arabera bereizita

1.02. adierazlea. Tristura- eta energia-sentimenduen prebalentzia eskolatutako 18 urtetik beherakoen artean

Deskribapena: Azken astean tristura-sentsazioa izan duten 18 urtetik beherakoen proportzioa, eta azken astean energiaz gainezka dauden 18 urtetik beherakoen proportzioa

Adierazle hori *Health Behaviour in School-aged Children* (HBSC) nazioarteko inkestatik lortzen da. Espainiak parte hartzen du

inkesta horretan, eta datuak autonomia-erkidegoen arabera eskaintzen ditu. Helburua da eskolatutako nerabeen eta nerabezaro-aurreko gazteen osasunarekin zerikusia duten bizi-ohiturak ezagutzeko. Printzipioz, 4 urtetik behin egiten da. 2021 eta 2022 bitartean egitekoa zen inkesta bertan behera utzi zen COVID-19aren pandemiaren ondorioz.

Hasierako balioak eta eguneratuak

Urtea	Iturria		Gizonak	Emakumeak	Globala
2018	Health Behaviour in School-aged Children (HBSC)	Tristura	% 7,2	% 11,3	% 9,3
		Energia	% 65,9	% 53,0	% 59,5
2022		Tristura	% 27,9	% 47,1	% 37,7
		Energia	% 75,8	% 55,5	% 65,4

Fitxa teknikoa

Adierazlearen kodea	1.02. adierazlea
Izena	Energia- eta tristura-sentimenduen prebalentzia adingabeetan
Definizioa/Deskribapena	Tristura- eta energia-sentimenduen prebalentzia eskolatutako 18 urtetik beherakoen artean. Kalkulua Health Behaviour in School-aged Children azterlanaren emaitzen arabera egiten da Euskadin. Dimentsio horiek berariaz aztertzeko, bi galdera egiten dira: - Azken aste honetan, egon al zara energiaz gainezka? - Azken aste honetan, sentitu al zara triste? Argibide gehiago: https://www.hbsc.es/informes#Vasco2018
Datuen iturria	Health Behaviour in School-aged Children (HBSC)
Kalkulatzeko formula	(A) Azken aste honetan, energiaz gainezka sentitu al zara? a = 11-18 urteko inkestaturen "beti" eta "ia beti" erantzunen batukaria. b = 11-18 urteko inkestatuak. (B) Azken aste honetan, triste sentitu al zara? a = 11-18 urteko inkestaturen "beti" eta "ia beti" erantzunen batukaria. b = 11-18 urteko inkestatuak. a/b
Unitate-adierazlea	Portzentajea (%)
Aldizkakotasuna	Lau urtean behin Erabilgarri dauden urteak: 2006, 2014, 2018
Adierazlearen arduraduna	Osasun Publikoaren eta Adikzioen Zuzendaritza. Osasun Saila
Desberdintasunaren ardatzak	Sexuaren arabera bereizita

1.1 helburu espezifikoaren aurrerabidea zenbateteko adierazle nabarmenak

- **1.1. helburu espezifikoa** Ume guztiak, haurtzarotik, familia-giro egokian jaiotzea eta haztea, umeen premiak, bai emozionalak bai materialak, behar bezala betetzeko moduan.

1.03. adierazlea. 4 hilabete arte amaren bularra besterik hartu gabe elikatzea

Deskribapena: 4 hilabete arte amaren bularra besterik hartu gabe elikatutako jaioberrien ehunekoa, Osakidetzako erregistroen arabera. 2024rako helburua % 45era iristea da, eta 2025erako, % 50era.

Hasierako balioak eta eguneratuak

Urtea	Iturria	Globala
2022	Osabide Global. Osasun Informazioko Sistema. Osakidetza	% 36,22
2024		% 40,02

Fitxa teknikoa

Adierazlearen kodea	1.03. adierazlea
Izena	4 hilabeteko amagandiko edoskitze eskusiboa (AEE)
Definizioa/Deskribapena	4 hilabete arte amaren bularra besterik hartu gabe elikatutako haurren portzentajea
Datuen iturria	Umeen Osasun Planaren aginte-taula. Osakidetza.
Kalkulatzeko formula	Zenbakitzailea: 4 hilabeterekin AEE aldagaiaren OSANAIako erregistroan dauden jaioberrien kopurua Izendatzailea: 4 hilabeteko bisitan kontsultan artatutako jaioberrien kopurua Kalkulatzeko formula: Zenbakitzailea/Izendatzailea x 100
Unitate-adierazlea	Portzentajea
Aldizkakotasuna	Adierazlea kalkulatzeko aldizkakotasuna (urtean behin, bi urtean behin, 4 urtean behin...)
Adierazlearen arduraduna	Osakidetzako informazio-sistemak. Kalitateko Zuzendariordetza. Osakidetza.
Desberdintasunaren ardatzak	Sexuaren, maila sozioekonomikoaren edo errentaren eta adinaren arabera banakapena, eskura dagoen informazioaren arabera

1.04. adierazlea. Familia eta lana bateratzeko prestazio sozialen gastua

Deskribapena: Familia eta lana bateratzeko, familiei ematen zaizkien prestazio sozialen gastua.

Hasierako balioak eta eguneratuak

Urtea	Iturria	Balioa
2021*	Gizarte-ekintzako eta gizarteratzeko gastuaren estatistika, eta gizarte-zerbitzuen eta gizarte-ekintzaren estatistika. Berdintasun, Justizia eta Gizarte Politiketako Saila.	51.055.934€
2022		44.690.997€

* Baliozkotutako datuak. 2022rako Hasierako Balioen aginte taulan adierazitako balioa 2021ekoa zen

Fitxa teknikoa

Adierazlearen kodea	1.04. adierazlea
Izena	Familia eta lana bateratzeko prestazio sozialen gastua.
Definizioa/Deskribapena	Familia eta lana bateratzeko familiei emandako prestazio sozialen gastua.
Datuen iturria	Gizarte-ekintzako eta gizarteratzeko gastuaren estatistika, eta gizarte-zerbitzuen eta gizarte-ekintzaren estatistika
Kalkulatzeko formula	Gastu guztien batua
Unitate-adierazlea	Euroa
Aldizkakotasuna	Urtean behin
Adierazlearen arduraduna	Berdintasun, Justizia eta Gizarte Politiketako Saila
Desberdintasunaren ardatzak	

1.2 helburu espezifikoaren aurrerabidea zenbatetako adierazle nabarmenak

- **1.2. helburu espezifiko** Ume eta nerabeen garapen osasuntsua, fisiko nahiz emozionala, errazteko bizi-ohiturak sustatzea

1.05. adierazlea. CAOD indizea

Deskribapena: Umeek 12 dituztela, hortz txantxardunak, faltakoak eta obturatuak dituztenen iraukorren kopurua.

Hasierako balioak

CAOD indizea 12 urterekin, batez beste, sexuaren eta maila sozioekonomikoaren arabera

Urtea	Iturria	Globala	Gizonak	Emakumeak	Maila altua*	Maila ertaina*	Maila baxua*
2023	EAEko haurren aho-hortzetako osasunaren V. azterketa epidemiologikoa	0,50	0,48	0,51	0,39	0,34	0,64

* Maila sozioekonomikoa (altua, ertaina, baxua), Euskadiko haurren aho-hortzetako osasunari buruzko V. azterlan epidemiologikoaren arabera

Fitxa teknikoa

Adierazlearen kodea	1.05. adierazlea
Izena	CAOD indizea
Definizioa/Deskribapena	Umeek zenbat hortz iraukor dituzten txantxarrak jota, faltan edo obturatuta, 5, 7, 12 eta 14 urte dituztela.
Datuen iturria	Euskadiko umeen aho-hortzetako osasunaren inkesta
Kalkulatzeko formula	Batezbestekoa
Unitate-adierazlea	Kopurua
Aldizkakotasuna	5 edo 10 urtero
Adierazlearen arduraduna	Osasun Publikoaren eta Adikzioen Zuzendaritza. Osasun Saila
Desberdintasunaren ardatzak	Sexua, maila sozioekonomikoa

1.06. adierazlea. Gehiegizko pisua 10 urteko umeetan

Deskribapena: Gehiegizko pisua edo ehunekoa Osakidetzako pediatria-oharretan duten 9-11 urteko adingabeen kontsultatuko balorazioaren arabera

Hasierako balioak

Urtea	Iturria	Gizonak	Emakumeak
2015-2019	Osakidetzaren Informazio Klinikoko eta Kudeaketako Sistema, Euskadiko Osasun Behatokiak aztertua	% 22,7	% 16,6

Fitxa teknikoa

Adierazlearen kodea	10.6. adierazlea
Izena	10 urteko umeen gehiegizko pisua.
Definizioa/Deskribapena	Osakidetzako pediatria-konsultetan baloratutako 9-11 urtekoetatik, gehiegizko pisua edo obesitatea dutenen ehunekoa
Datuen iturria	Osakidetzaren Informazio Sistemak, Haurren Osasun Plana/Euskadiko Osasun Behatokia. Osasun Saila
Kalkulatzeko formula	Zenbakitzailea: Pediatria-konsultetan baloratutako 9-11 urtekoetatik, gehiegizko pisua edo obesitatea duten ume guztiak. Izendatzailea: Aldi berebean pediatriako konsultetan neurtu diren 9-11 urteko ume guztiak Orbegozoren 2011ko kurba eta hazkunde-tauletako ebakiak erabili dira.
Unitate-adierazlea	Portzentajea (%)
Aldizkakotasuna	Bost urtean behin
Adierazlearen arduraduna	Azterlan-zerbitzua. Plangintza, Antolamendu eta Ebaluazio Sanitarioko Zuzendaritza Osasun Saila
Desberdintasunaren ardatzak	Sexua eta osasun-eremua

1.07. adierazlea. Sedentarisismoaren prebalentzia 15-18 urteko nerabeen artean

Deskribapena Ariketa fisiko ez bixirik ez samurrik egiten ez duten 15-18 urteko nerabeen ehunekoa, Euskadiko Osasun

Inkestan (EAEOI) jasotako IPAQ (IPAQ 2005) galdetegiaren arabera.

Hasierako balioak

Urtea	Iturria	Mutilak	Neskak
2023	EAEOI. Osasun Saila	% 6,4	% 7,3

Fitxa teknikoa

Adierazlearen kodea	1.07. adierazlea
Izena	Sedentarisismoaren prebalentzia 15-18 urteko nerabeen artean
Definizioa/Deskribapena	EAEOIn, jarduera fisikoa estandarizatutako eta baliozkotutako IPAQ galde-sortarekin (IPAQ, 2005) ebaluatzen da. Honakoa da sedentarioaren definizioa: ariketa fisiko osasungarririk egiten ez duena; hau da, jarduera fisiko ez bixirik ez apalik egiten ez duena.
Datuen iturria	EAEOI23
Kalkulatzeko formula	Zenbakitzailea: Jarduera fisiko bixia ez apala egiten ez duten 15-18 urteko neska-mutilak. Izendatzailea: 15 eta 18 urte bitartekoak.
Unitate-adierazlea	Portzentajea (%)
Aldizkakotasuna	Bost urtean behin
Adierazlearen arduraduna	Azterlan-zerbitzua. Plangintza, Antolamendu eta Ebaluazio Sanitarioko Zuzendaritza Osasun Saila
Desberdintasunaren ardatzak	Sexua

1.08. adierazlea. Osasun mentaleko arazoen urteko intzidentzia, 18 urtetik beherakoetan

Deskribapena: Osakidetzan, urtebeteko aldiz erregistratu zaien 18 urtetik beherakoetan, buru-nahasmenduren bat lehen behar koen proportzioa.

Hasierako balioak

Urtea	Iturria	Nahasmendu mota	Gizonak	Emakumeak	Globala	Klase altua	Ertaina	Klase baxua
2022	Osakidetzako Informazio Klinikoko eta Kudeaketako Sistema. ¹	Denak	% 17,07	% 13,84	% 15,50	% 15,35	% 14,97	% 25,29
		TDAH	% 5,61	% 2,04	% 3,87	% 4,22	% 3,63	% 3,87
		Jokabidearen nahasmendua	% 6,85	% 4,30	% 5,61	% 5,34	% 5,45	% 10,82
		Herstura	% 4,04	% 6,13	% 5,07	% 4,82	% 4,97	% 9,21
		Depresioa	% 1,06	% 0,67	% 0,87	% 0,85	% 0,80	% 2,44
		Substantziak hartzea	% 1,82	% 1,49	% 1,66	% 1,34	% 1,68	% 4,47
		Psikosia eta nortasunaren nahasmendua	% 0,72	% 0,52	% 0,62	% 0,51	% 0,60	% 2,25
		Elikadura-asaldura	% 0,53	% 1,35	% 0,93	% 1,0	% 0,86	% 1,37
		Autolesioak	% 0,05	% 0,15	% 0,10	% 0,10	% 0,09	% 0,25

Fitxa teknikoa

Adierazlearen kodea	1.08. adierazlea
Izena	Osasun mentaleko arazoen urteko intzidentzia, 18 urtetik beherakoetan.
Definizioa/Deskribapena	Urte natural batean buru-nahasmendua lehen aldiz erregistratu zaien 18 urtetik beherakoetan proportzioa
Datuen iturria	Osakidetzako informazio klinikoaren sistema
Kalkulatzeko formula	Zenbakitzailea: urte horretan bertan buru-nahastea lehenengoz erregistratu zaien kopurua, nahaste-kategoriaren arabera berezita (klusterra). Izendatzailea: Urtean erregistratutako 18 urtetik beherakoak, aurreko urteetan erregistratutako nahasmendu-kasuak kenduta
Unitate-adierazlea	Portzentajea (%)
Aldizkakotasuna	4 urtean behin
Adierazlearen arduraduna	Kalitateko Zuzendariordeak. Osakidetzak.
Desberdintasunaren ardatzak	Sexua eta maila sozioekonomikoa (farmaziako koordainketaren kategoria)

Incidence of mental disorders in the general population aged 1-30 years disaggregated by gender and socioeconomic status. Mar J, Larrañaga I, Ibarrondo O, González-Pinto A, Las Hayas C, Fullaondo A, Izco-Basurko I, Alonso J, Zorrilla I, Vilagut G, Mateo-Abad M, Manuel E; UPRIGHT Consortium. Soc Psychiatry Psychiatr Epidemiol. 2023;58(6):961-971

Nahasmendu mentalaren kategoria bakoitzerako erabilitako GNS diagnostiko-koodeak

Nahasmendu mota (cluster)	GNS-9	CIE-10
TDAH	314.xx	F90.xx
Jokabidearen nahasmendua	312.0x-312.2x, 312.4x-312.9x, 313.xx	F91.xx-F99.xx
Herstura	300.xx, 308.xx-309.xx	F40.xx-F49.xx
Depresioa	296.xx-299.xx, 300.4, 311	F30.xx-F39.xx
Substantziak hartzea	303.xx-305.xx	F10.xx-F19.xx
Psikosia eta nortasunaren nahasmendua	291.xx-292.xx, 295.xx 301.xx-302.xx, 312.3x	F20.xx-F29.xx F60.xx-F69.xx
Elikadura-asaldura	307.1x, 307.5x	F50.xx
Autolesioak	V62.84, E95x.xx	R45.851, T14.91, X71.xx-X83.xx

1.3 helburu espezifikoaren aurrerabidea zenbateteko adierazle nabarmenak

- **1.3. helburu espezifikoa** Ume eta nerabeen osasun fisiko eta emozionalen arriskuak prebenitzea.

1.09. adierazlea. Haurren txertaketa-egutegiko immunizazioen estaldura

Deskribapena: Hirukoitz birikoaren (elgorria, errubeola-parotiditisa (SRP) aurka txertatutako haurren ehunekoa; eta polioaren aurkako antigenoa txertatutako haurren ehunekoa (polio inaktibatua aurkako txertoa – VPI).

Hasierako balioak eta eguneratuak

Urtea	Iturria	SRP dosi 1	SRP dosi 2	VPI dosi 2
2023	Euskadiko Txertaketen Informazio Sistema	% 96,2	% 82,1	% 96,4
2024		% 93,1	% 78,6	% 89,7

Fitxa teknikoa

Adierazlearen kodea	1.09. adierazlea
Izena	Haurren txertaketa-egutegiko immunizazioen estaldura
Definizioa/Deskribapena	Hirukoitz birikoaren (elgorria-errubeola-parotiditisa -SRP-) aurka txertatutako haurren ehunekoa eta polioaren aurkako antigenoa duen txertoa (polio inaktibatua aurkako txertoa – VPI-) hartutako haurren ehunekoa. Kalkulua egiteko, autonomia-erkidegoek bidalitako eta Osasun Ministerioak argitaratutako datu bateratuak erabiliko dira. Informazio gehiago hemen: https://pestadistico.inteligenciadegestion.sanidad.gob.es/publicoSNS/S/sivamin
Datuen iturria	Osasun Ministerioaren Txertaketen Informazio Sistema
Kalkulatzeko formula	(A) Txerto hirukoitz birikoaren estaldura. A.1 SRP dosi 1: a/b a = Urte jakin batean jaiotakoetatik, hirukoitz birikoaren txertoaren dosi 1 gutxienez jarrita duten haurren kopurua. b = Urte horretan bertan jaiotako haurren kopurua.

	<p>A.2 SRP dosi 2: a/b</p> <p>a = Urte jakin batean jaiotakoetatik, hirukoitz birikoaren txertoaren dosi 2 gutxienez jarrita duten haurren kopurua.</p> <p>b = Urte horretan bertan jaiotako haurren kopurua.</p> <p>(B) Polioaren txerto-estaldura.</p> <p>B.1 VPI dosi 1: a/b</p> <p>a = Urte jakin batean jaiotakoetatik, polioaren txertoaren dosi 2 gutxienez jarrita duten haurren kopurua.</p> <p>b = Urte horretan bertan jaiotako haurren kopurua.</p>
Unitate-adierazlea	Portzentajea (%)
Aldizkakotasuna	Urtean behin
Adierazlearen arduraduna	Osasun Publikoaren eta Adikzioen Zuzendaritza. Osasun Saila
Desberdintasunaren ardatza	ESlen arabera xehatzeko aukera badago

1.10. adierazlea. Eguneroko tabako-kontsumoaren prebalentzia 14-18 urtekoen biztanlerian

Deskribapena: Azken hilabetean gutxienez zigarro bat erre duten 14-18 urteko ikasleen ehunekoa, biztanleria osotik, sexuaren eta

ikasketen arabera (DBH, Oinarrizko LH, Erdi Mailako LH eta Batxilergoa).

Hasierako balioak

Urtea	Iturria	Globala	Mutilak	Neskak	DBH	Batxilergoa	Oinarrizko LH	Erdi-mailako LH
2022	Drogak eta Eskola inkesta	% 12,1	% 12,7	% 11,4	% 5,6	% 10,8	% 34,5	% 32,1

Fitxa teknikoak

Adierazlearen kodea	1.10. adierazlea
Izena	Tabakoaren eguneroko kontsumoaren prebalentzia Euskadin bizi diren 14-18 urteko biztanleen artean.
Definizioa/Deskribapena	Azken hilabetean biztanleria osoan egunean gutxienez zigarro bat erre duten Euskadiko ikastetxeetako 14-18 urteko ikasleen kopurua, sexuaren eta ikasketamotaren arabera banatuta (DBH, Oinarrizko LH, Erdi Mailako LH eta Batxilergoa), talde bakoitzari dagokion biztanleriarekin zatituta.
Datuen iturria	Drogak eta Eskola inkesta. 14 eta 18 urte bitarteko ikasleetan oinarritutako azterketa
Kalkulatzeko formula	Zenbakitzaila: azken hilabetean egunean gutxienez zigarro bat erre duten nerabeen kopurua/Guztizko biztanleria eta talde bakoitzekoa* 100 Izendatzailea: Euskadiko ikastetxeetako 14-18 urte bitarteko nerabeen kopurua
Unitate-adierazlea	Portzentajea
Aldizkakotasuna	5 urtean behin
Adierazlearen arduraduna	Osasun Publikoaren eta Adikzioen Zuzendaritza. Osasun Saila
Desberdintasun-ardatzak	Sexua, adina eta ikasketa-mota

1.11. adierazlea. Kanabisa kontsumitu duten 14-18 urte arteko nerabeen ehunekoa, azkeneko hilabetean

Deskribapena: Azken 30 egunetan kanabisa gutxienez behin kontsumitu duten 14-18 urte bitarteko ikasleen ehunekoa,

biztanleria osotik, sexuaren eta ikasketa-motaren arabera (DBH, Oinarrizko LH, Erdi Mailako LH eta Batxilergoa).

Hasierako balioak

Urtea	Iturria	Globala	Mutilak	Neskak	DBH	Batxilergoa	Oinarriz. LH	Erdi-maila. LH
2022	Drogak, Eskola inkesta	% 13,7	% 16,8	% 10,4	% 6,4	% 15,0	% 26,9	% 33,6

Fitxa teknikoa

Adierazlearen kodea	1.11. adierazlea
Izena	Kanabisaren kontsumoaren prebalentzia azken hilabetean, Euskadin bizi diren 14-18 urte bitarteko biztanleen artean
Definizioa/Deskribapena	Euskadiko ikastetxeetako 14-18 urteko ikasleak, azken 30 egunetan gutxienez behin kanabisa kontsumitu dutenak, guztira, eta sexuaren eta ikasketa-motaren arabera banatuta (DBH, Oinarrizko LH, Erdi Mailako LH eta Batxilergoa), talde bakoitzari dagokion biztanleriarekin zatituta.
Datuen iturria	Drogak eta Eskola inkesta. 14 eta 18 urte bitarteko ikasleetan oinarritutako azterketa
Kalkulatzeko formula	Zenbakitzailea: azken hilabetean kanabisa kontsumitu duten nerabeen kopurua/Guztizko biztanleria eta talde bakoitzekoa* 100 Izendatzailea: Euskadiko ikastetxeetako 14-18 urte bitarteko nerabeen kopurua
Unitate-adierazlea	Portzentajea
Aldizkakotasuna	5 urtean behin
Adierazlearen arduraduna	Osasun Publikoko Zuzendaritza. Osasun Saila
Desberdintasun-ardatzak	Sexua, adina eta ikasketa-mota

1.12. adierazlea. Intoxikazio etiliko akutuaren (mozkorraldia) prebalentzia 14-18 urteko nerabeen artean azken urtean

Deskribapena: Azken urtean intoxikazio etiliko akutua izan duten 14-18 urteko ikasleen ehunekoa, sexuaren eta ikasketa-

motaren arabera (DBH, Oinarrizko LH, Erdi Mailako LH eta Batxilergoa).

Hasierako balioak

Urtea	Iturria	Globala	Mutilak	Neskak	DBH	Batxiler.	Oinarriz. LH	Erdi-maila. LH
2022	Drogak, Eskola inkesta	% 45,1	% 43,1	% 47,2	% 30,3	% 59,3	% 52,5	% 57,9

Fitxa teknikoa

Adierazlearen kodea	1.12. adierazlea
Izena	Intoxikazio etiliko akuatuaren prebalentzia 14-18 urteko nerabeen artean azken urtean
Definizioa/Deskribapena	Azken urtean intoxikazio etiliko akutua izan duten 14-18 urte bitarteko ikasleen kopurua, biztanleria osotik, sexuaren eta ikasketa-motaren arabera banatuta (DBH, Oinarrizko LH, Erdi Mailako LH eta Batxilergoa), talde bakoitzari dagokion biztanleriarekin zatituta
Datuen iturria	Drogak eta Eskola inkesta. 14-18 urte bitarteko ikasleetan oinarritutako azterketa
Kalkulatzeko formula	Zenbakitzailea: azken urtean intoxikazio etiliko akutua izan duten nerabeen kopurua/Guztizko biztanleria eta talde bakoitzeko* 100 Izendatzailea: ikastetxeren batean dauden 14-18 urte bitarteko nerabeen kopurua
Unitate-adierazlea	Portzentajea
Aldizkakotasuna	5 urtean behin
Aldia	2022. urtea.
Adierazlearen arduraduna	Osasun Publikoaren eta Adikzioen Zuzendaritza
Desberdintasun-ardatzak	Sexua, adina eta ikasketa-mota

1.13. adierazlea. Haurdunaldia borondatez etetearen intzidentzia 15-19 urte bitarteko emakumeetan

Deskribapena: Erregistratutako kopurua, 15-19 urte bitarteko 1.000 borondatezko haurdunaldi-etenen emakume bakoitzeko.

Hasierako balioak eta eguneratuak

Urtea	Iturria	Balioa
2022	Euskadin haurdunaldia borondatez etendakoen erregistroa. Osasun Saila	7,60 /1.000 emakume 15-19 urte
2023		7,05 /1.000 emakume 15-19 urte
2024		7,2 /1.000 emakume 15-19 urte

Fitxa teknikoa

Adierazlearen kodea	1.13. adierazlea
Izena	15 eta 19 urte bitarteko emakumeen haurdunaldiaren borondatezko etenen intzidentzia
Definizioa/Deskribapena	15 eta 19 urte bitarteko 1.000 emakumetik zenbat HBE izan diren osasun-eremu bakoitzean.
Datuen iturria	Haurdunaldiaren borondatezko etenen Euskadiko erregistroa Biztanleen Udal Estatistika, Eustat
Kalkulatzeko formula	$T_{HBE}^t = \frac{K_{HBE}^t}{B^t} \cdot 1.000$ <p>Formula horretan, K_{HBE}^t 15-19 urte bitarteko emakumeen haurdunaldiaren borondatezko etenen kopurua t urtean B^t 15-19 urte bitarteko emakumeak, t urteko uztailaren 1ean</p>
Unitate-adierazlea	1.000tik zenbat
Aldizkakotasuna	Urtean behin
Adierazlearen arduraduna	Erregistroetako eta osasun-informazioko zerbitzua. Osasun Saila
Desberdintasun-ardatzak	Maila sozioekonomikoa: Ez daukagu eskura oraintxe

1.4 helburu espezifikoaren aurrerabidea estimatzeko adierazle garrantzitsuak.

- **1.4. helburu espezifikoa** Ume eta nerabeek dibertsitate funtzionaleko egoeretan gaixotasun-arazoei eta/edo mugei aurre egiteko osasun- eta gizarte-arreta bikaina jasotzen dutela ziurtatzea

1.14. adierazlea. Ume, gazte eta familietan egindako gastua

Deskribapena: Euskadiko administrazio publikoek ume, gazte eta familien arloan egindako gastu publiko arrunta (tratu txarrak barne).

Hasierako balioak eta eguneratuak

Urtea	Iturria	Balioa
2020	Gizarte-ekintzako eta gizarteratzeko gastuaren estatistika eta Gizarte-zerbitzuen eta gizarte-ekintzaren estatistika	157.472.317€
2021		154.511.328€
2022		166.697.443€

Fitxa teknikoa

Adierazlearen kodea	1.14. adierazlea
Izena	Ume, gazte eta familietan egindako gastua (tratu txarrak barne)
Definizioa/Deskribapena	Euskadiko herri-administrazioek ume, gazte eta familien arloan egindako gastu publiko arrunta (nukleo nagusia, prestaziorik gabea).
Datuen iturria	Gizarte-ekintzako eta gizarteratzeko gastuaren estatistika, eta Gizarte-zerbitzuen eta gizarte-ekintzaren estatistika (administrazio-erregistroak eta inkestak)
Kalkulatzeko formula	Gastu guztien batura: Administrazio publikoak: europarra, zentrala, Eusko Jaurlaritza, Aldundiak eta udalak. Nukleo nagusia honako hauxe da: a) gizarte-zerbitzuen arloan eskumena duten erakunde publikoetako gizarte-zerbitzuen edo zerbitzu zentralen egitura orokorreko zerbitzuak; b) Gizarte-zerbitzuen egitura espezifiko zerbitzuak: oinarriko gizarte-zerbitzuak, gizarte-larrialdiko zerbitzuak eta gizarte-zerbitzuetako zerbitzu tekniko espezializatuak; c) Kolektibo hauei gizarte-arreta ematera bideratutako zentro eta zerbitzu guztiak, egoitzakoak izan edo ez: adinekoak; desgaitasunen bat edo gaixotasunen bat dutenak; adingabeak, gazteak eta familiak; arrisku-egoeran dauden emakumeak (genero-indarkeriagatik, tratu txarreatatik edo bestelako gizarte-arazoengatik); eta eskusio-egoeran dauden beste batzuk; d) Mendekotasun-arazoak dituzten herritarrei arreta emateko programa espezializatuak: etxez etxeko laguntza, telelaguntza eta zaintzaileentzako laguntza. e) Familiari eta genero-indarkeriaren eraginpean dauden emakumeei arreta emateko programa espezializatuak. Genero-indarkeriaren edo tratu txarren arazoak dituztenei laguntzeko zerbitzuak (SATEVI eta Arreta Soziojuridikoko eta Psikosozialeko Zerbitzuak barne); familia-harrerako eta adopzioko programak; eta familian esku hartzeko programen multzoa (familian esku hartzeko programak, ume eta nerabeei informazioa emateko telefonoa, familia-bitartekaritza eta familia-elkarguneak); f) Mendeko prestazio ekonomikoak; g) Gizarte-zerbitzuen erdiguneko beste prestazio espezifiko batzuk, genero-indarkeriaren edo tratu txarren arazoak dituzten pertsonentzako prestazio ekonomikoak barne.
Unitate-adierazlea	Euroa
Aldizkakotasuna	Urtean behin
Adierazlearen arduraduna	Berdintasun, Justizia eta Gizarte Politiketako Saila.

2.

Helburu orokorra

**Osasuna
hobetzea eta
erikortasuna
murriztea**

2. HELBURU OROKORRA: OSASUNA HOBETZEA ETA ERIKORTASUNA MURRIZTEA

Xede orokorra honako xede espezifiko hauetan zehaztu daiteke:

Helburu espezifikoak

- **2.1** EAeko biztanleek jokabide osasungarriak izan ditzatela, eta arrisku-faktoreekiko esposizioa ahalik eta gehien murriztu dakiela, hori lortzeko baldintza lagungarriak sortuz.
- **2.2** Arriskuei aurrea hartzea eta horiei lotutako osasun-arazoei garaiz heltzea.
- **2.3** AVAD galera gehien eragiten duen gaixotasunari eta desgaitasunari errotik heltzea, ekitate-, kalitate- eta efizientzia-irizpideak gogoan hartuta.
- **2.4** Herritarrak ahalduntzea, era honetako arretan inplikatzeko, eta

prebentzio- eta laguntza-programekiko atxikimendua handitzea.

- **2.5** Arreta sanitario, soziala eta osasun publikoko arreta koordinatzen aurrera egitea, gaixotasunekin loturiko lana, prebentzioa eta haiei aurre egitea bultzatzeko jardueretan.

Helburu orokor hori lortzeko egindako aurrerapausoak zenbatesteko, adierazle multzo bat proposatzen da, batzuk orokorrakoak, beste batzuk helburu espezifikoren batera bideratuak. Oro har, helburu orokor hori lortzeko aurrerapenaren ikuspegi nahiko zabala ematen dute. Bereziki, helburuetako batzuek lerro estrategikoen aurrerapena adierazten dute, helburu espezifikoak lortzeko garrantzitsu direnena.

2.01. adierazlea. 75 urtetik beherakoan heriotza-tasa prebenigarria 100.000 biztanleko

Deskribapena: Prebenitu daitezkeen gaixotasunen ondoriozko heriotzak 100.000 biztanleko

ELGaren² definizioaren arabera, osasun publikoko eta lehen mailako prebentzioko

esku-hartzeen bidez saihestu daitezkeen horietatik dira, hain zuzen, prebenitu daitezkeen gaixotasunen ondoriozko heriotzak. Gaixotasunen edo lesioen agerpena murriztu behar da.

²Avoidable mortality: OECD/Eurostat lists of preventable and treatable causes of death (January 2022 version) Hemen

dago: <https://www.oecd.org/health/health-systems/Avoidable-mortality-2019-Joint-OECD-Eurostat-List-preventable-treatable-causes-of-death.pdf>

Hasierako balioak eta eguneratuak

Urtea	Iturria	Gizonak	Emakumeak	Globala
2022	Euskadiko hilkortasunaren erregistroa	198,4*	84,1*	141,1*
2023		193,1*	69,5*	129,0*
2024		189,8*	76,6*	131,4*

* Tasak 100.000 biztanleko

Fitxa teknikoa

Adierazlearen kodea	2.01. adierazlea
Izena	Prebenitzeko moduko hilkortasun-tasa, 75 urtetik beherakoetan
Definizioa/Deskribapena	Prebenitu daitezkeen gaixotasunen ondoriozko heriotzak 100.000 biztanleko. Kausen zerrenda (https://www.oecd.org/health/health-systems/Avoidable-mortality-2019-Joint-OECD-Eurostat-List-preventable-treatable-causes-of-death.pdf)
Datuen iturria	Euskadiko hilkortasunaren erregistroa Biztanleen Udal Estatistika, Eustat
Kalkulatzeko formula	$HT_{Prebenitzeko\ modukoak}^t = \frac{H_{Prebenitzeko\ modukoak}^t}{B^t} \cdot 100.000$ <p>Formula horretan, $H_{Prebenitzeko\ modukoak}^t$ t urteko heriotzak, GNS-10 kodea dutenak, ELGEren kausa prebentiboen zerrendan sartuak B^t Biztanleria, t urteko uztailearen 1ean</p>
Unitate-adierazlea	100.000ko zenbat
Aldizkakotasuna	Urtean behin
Adierazlearen arduraduna	Plangintza Zerbitzua eta Erregistroetako eta osasun-informazioko Zerbitzua. Osasun Saila
Desberdintasan-ardatzak	Sexua. Maila sozioekonomikoa: Ez daukagu eskura oraintxe

2.1 helburu espezifikoaren aurrerabidea zenbateteko adierazle nabarmenak

- **2.1. helburu espezifiko** EAeko biztanleek jokabide osasungarriak har ditzatela eta arrisku-faktoreekiko esposizioa ahalik eta gehien murriztu dakiela, hori lortzeko baldintza lagungarriak sortzea.

Jarraian, helburu espezifiko guztien aurrerapen-maila kalkulatzeko proposatutako adierazleak datoz, deskribatuta.

2.02. adierazlea. Ariketa fisiko osasungarriaren prebalentzia

Deskribapena: Ariketa fisiko arina edo bixia egiten duten 15 urtetik gorakoen ehunekoa. Ariketa fisikoaren maila zehazteko

irizpideak International *International Physical Activity Questionnaire (IPAQ)*.³

³ Manuel Delgado Fernández, Pablo Tercedor Sánchez, Victor Manuel Soto Hermoso. Datuak prozesatzeko gidaren itzulpena, eta jarduera fisikoari buruzko nazioarteko galdetegiaren (IPAQ) azterketa. Bertsio laburra eta luzea.

CTS 545 TALDEA Bizi-kalitate ona izateko jarduera fisikoa, kirola eta ergonomia. Universidad de Granada. https://www.juntadeandalucia.es/export/drupaljda/IPAQ_Procesamiento_Datos_UGR_2005.pdf

Hasierako balioak

Ariketaren bat egiten duten pazienteen prebalentzia, sexuaren eta adin-taldearen arabera.

Urtea	Iturria	Sexua	Globala	15-24	25-44	45-64	65-74	>=75 urte
2023	EAEOI	Gizonak	84,3	91,3	88,1	82,5	89,4	72,3
		Emakumeak	80,0	88,9	86,0	82,2	78,3	57,0

Ariketaren bat egiten duten pazienteen prebalentzia, sexuaren eta klase sozialaren arabera.

Urtea	Iturria	Sexua	Globala	I. mota	II	III	IV	V. mota
2023	EAEOI	Gizonak	84,3	84,7	91,8	84,0	82,2	84,7
		Emakumeak	80,0	88,3	82,9	81,8	75,3	78,3

Ariketaren bat egiten duten pazienteen prebalentzia, sexuaren eta ikasketa-mailaren arabera.

Urtea	Iturria	Sexua	Globala	Ikasketarik gabe / Lehen m. ikasketak	Behe-m. bigarren H.	Goi-m. bigarren h.	Tertziarioa
2023	EAEOI	Gizonak	84,3	79,3	76,8	82,5	86,7
		Emakumeak	80,0	62,8	75,8	78,1	84,9

Fitxa teknikoa

Adierazlearen kodea	2.02. adierazlea
Izena	Ariketa fisiko osasungarriaren prebalentzia
Definizioa/Deskribapena	Ariketa fisiko moderatua edo bizia
Datuen iturria	EAEko osasun-inkesta (EAEOI).
Kalkulatzeko formula	Zenbakitzailea: Jarduera fisiko samurra edo bixia egiten duten 15 urteko eta gehiagoko herritarrak, IPAQ galdeketaren arabera Izendatzailea: EAEOn parte hartu duten 15 urteko eta gehiagokoak
Aldizkakotasuna	Bost urtean behin
Adierazlearen arduraduna	Azterlan-zerbitzua. Plangintza, Antolamendu eta Ebaluazio Sanitarioko Zuzendaritza Osasun Saila
Desberdintasun-ardatzak	- 15 urte edo gehiagokoen sexua, adin-taldea eta klase soziala. - 25 urteko eta gehiagokoen ikasketa-maila

2.03. adierazlea. Edari azukredunak egunero kontsumitzen dituztela dioten herritarren prebalentzia

Deskribapena: Egunean edari azukredun bat edo gehiago kontsumitzen duten 15 urte edo gehiagokoak

Hasierako balioak

Egunero edari azukredun bat edo gehiago kontsumitzen dutenen prebalentzia, sexuaren eta adinaren arabera

Urtea	Iturria	Sexua	Globala	15-24	25-44	45-64	65-74	>=75
2023	EAEOI	Gizonak	22,6	44,6	25,9	22,1	10,5	10,7
		Emakumeak	17,2	23,2	22,8	16,1	10,2	10,3

Egunero edari azukredun bat edo gehiago kontsumitzen dutenen prebalentzia, sexuaren eta klase sozialaren arabera

Urtea	Iturria	Sexua	Globala	I. mota	II	III	IV	V. mota
2023	EAEOI	Gizonak	22,6	18,9	22,4	23,0	22,0	31,2
		Emakumeak	17,2	15,4	11,0	16,3	21,8	18,6

Egunero edari azukredun bat edo gehiago kontsumitzen dutenen prebalentzia, sexuaren eta ikasketen arabera.

Urtea	Iturria	Sexua	Globala	Ikasketarik gabe / Lehen maila	Behe-m. bigarren h.	Goi-ma. bigarren h.	Tertziarioa
2023	EAEOI	Gizonak	22,6	32,4	26,5	20,0	17,3
		Emakumeak	17,2	27,3	23,3	18,0	12,6

Fitxa tekniko

Adierazlearen kodea	2.03. adierazlea
Izena	Egunero edari azukredunak kontsumitzen dituztela dioten prebalentzia.
Definizioa/Deskribapena	Egunean edari azukredun bat edo gehiago kontsumitzen duten 15 urte edo gehiagokoak
Datuen iturria	EAEOI
Kalkulatzeko formula	Zenbakitzailea: Egunean edari azukredun bat edo gehiago kontsumitzen duten 15 urte edo gehiagokoak Izendatzailea: 15 urte edo gehiagokoak
Unitate-adierazlea	Portzentajea (%)
Aldizkakotasuna	Bost urtean behin
Adierazlearen arduraduna	Azterlan-zerbitzua. Plangintza, Antolamendu eta Ebaluazio Sanitarioko Zuzendaritza Osasun Saila
Desberdintasunaren ardatzak	- 15 urte edo gehiagokoen sexua, adin-taldea eta klase soziala. - 25 urteko eta gehiagokoen ikasketa-maila

2.04. adierazlea. Fruta edo barazkiak egunero jaten dituztela dioten prebalentzia

Deskribapena: Egunero barazki edo fruta anoa bat edo gehiago edo jaten duten 15 urte edo gehiagokoak

Hasierako balioak

Egunero fruta edo barazkiak jaten dituztela dioten prebalentzia, sexuaren eta adinaren arabera

Urtea	Iturria	Sexua	Globala	15-24	25-44	45-64	65-74	>=75
2023	EAEOI	Gizonak	96,0	95,3	95,3	95,6	96,5	98,0
		Emakumeak	97,8	94,9	96,9	98,5	98,4	99,6

Egunero fruta edo barazkiak jaten dituztela dioten prebalentzia, sexuaren eta klase sozialaren arabera

Urtea	Iturria	Sexua	Globala	I. mota	II	III	IV	V. mota
2023	EAEOI	Gizonak	96,0	97,9	96,1	95,2	95,7	94,7
		Emakumeak	97,8	98,5	99,2	97,8	97,6	97,0

Egunero fruta edo barazkiak jaten dituztela diotenen prebalentzia, sexuaren eta ikasketa-mailaren arabera

Urtea	Iturria	Sexua	Globala	Ikasketarik gabe / Lehen m. ikasketak	Behe-m. bigarren h.	Goi-m. bigarren h.	Tertziarioa
2023	EAEOI	Gizonak	96,0	94,2	90,6	96,8	97,3
		Emakumeak	97,8	90,5	98,2	98,2	98,9

Fitxa teknikoak

Adierazlearen kodea	2.04. adierazlea
Izena	Egunero fruta edo barazkiak jaten dituztela diotenen prebalentzia
Definizioa/Deskribapena	Egunero barazki edo fruta anoa bat edo gehiago jaten dutenak, 15 urte edo gehiagokoak
Datuen iturria	Escav23
Kalkulatzeko formula	Zenbakitzailea: Egunero barazki edo fruta anoa bat edo gehiago jaten dutenak, 15 urte edo gehiagokoak Izendatzailea: 15 urte edo gehiagokoak
Unitate-adierazlea	Portzentajea (%)
Aldizkakotasuna	Bost urtean behin
Adierazlearen arduraduna	Azterlan-zerbitzua. Plangintza, Antolamendu eta Ebaluazio Sanitarioko Zuzendaritza Osasun Saila
Desberdintasunaren ardatzak	- 15 urte edo gehiagokoen sexua, adin-taldea eta klase soziala. - 25 urteko eta gehiagokoen ikasketa-maila

2.05. adierazlea. Tabakoa egunero erretzen dutela dioten 15 urte edo gehiagoko biztanleen ehunekoa

Deskribapena: Egunero gutxienez zigarro bat erretzen dutela dioten 15 urte edo gehiagoko biztanleen ehunekoa.

Hasierako balioak

Egunero gutxienez zigarro bat erretzen dutela dioten 15 urte edo gehiagoko biztanleen ehunekoa.

Urtea	Iturria	Sexua	Globala	15-24	25-44	45-64	65-74	>=75
2023	EAEOI	Gizonak	17,2	10,6	22,6	21,2	10,1	7,7
		Emakumeak	13,8	13,0	15,6	17,5	11,7	2,5

Egunero gutxienez zigarro bat erretzen dutela dioten 15 urte edo gehiagoko biztanleen ehunekoa, sexuaren eta klase sozialaren arabera

Urtea	Iturria	Sexua	Globala	I. mota	II	III	IV	V. mota
2023	EAEOI	Gizonak	17,2	10,0	15,4	13,3	20,9	24,9
		Emakumeak	13,8	9,9	13,4	13,8	18,1	10,1

Egunero gutxienez zigarro bat erretzen dutela dioten 15 urte edo gehiagoko biztanleen ehunekoa, sexuaren eta ikasketa-mailaren arabera

Urtea	Iturria	Sexua	Globala	Ikasketarik gabe, lehen m.	Behe-m. bigarren h.	Goi-m. bigarren h.	Tertziarioa
2023	EAEOI	Gizonak	17,2	23,1	31,7	17,9	12,1
		Emakumeak	13,8	14,7	20,8	15,5	12,7

Fitxa teknikoa

Adierazlearen kodea	2.05. adierazlea
Izena	Tabakoa egunero erretzen dutela dioten biztanleen ehunekoa.
Definizioa/Deskribapena	Egunean zigarreta bat gutxienez erretzen duela adierazten dutenak.
Datuen iturria	EAEIOI
Kalkulatzeko formula	Zenbakitzailea: Egunean zigarreta bat gutxienez erretzen duela adierazten duten 15 urte edo gehiagokoak. Izendatzailea: 15 urte edo gehiagokoak
Unitate-adierazlea	Portzentajea (%)
Aldizkakotasuna	Bost urtean behin
Adierazlearen arduraduna	Azterlan-zerbitzua. Plangintza, Antolamendu eta Ebaluazio Sanitarioko Zuzendaritza Osasun Saila
Desberdintasunaren ardatzak	- 15 urte edo gehiagokoaren sexua, adin-taldea eta klase soziala. - 25 urteko eta gehiagokoaren ikasketa-maila

2.06. adierazlea. Alkoholaren kontsumo-arriskutsua dutela aitortu duten biztanleen ehunekoa

Deskribapena: Alkoholara sarri kontsumitzen dutela adierazten dutenak arrisku handiko kontsumitzailetzat hartzen dira, honako ezaugarri hauek betetzen badituzte adinaren eta sexuaren arabera:

- 15-17 urte bitartekoak (bi sexuak): astean 3 egunetan baino gehiagotan edaten badute, edo egun bakar batean 30 g alkohol baino gehiago edaten badute.
- 18 urte eta gehiagoko gizonak: aste batean, egunero batez beste 30 g baino gehiago edaten badute, edo egun bakar batean 40 g baino gehiago edaten badute.
- 18 urte eta gehiagoko emakumeak: aste batean, egunero batez beste 20 g baino gehiago edaten badute, edo egun bakar batean 30 g baino gehiago edaten badute.

Hasierako balioak

Alkoholaren kontsumo arriskutsua dutela dioten biztanleen ehunekoa, sexuaren eta adinaren arabera

Urtea	Iturria	Sexua	Globala	15-24	25-44	45-64	65-74	>=75
2023	EAEIOI	Gizonak	16,6	10,7	12,6	19,4	24,6	16,7
		Emakumeak	11,1	14,8	10,9	13,9	7,8	4,0

Alkoholaren kontsumo arriskutsua dutela dioten biztanleen ehunekoa, sexuaren eta klase sozialaren arabera

Urtea	Iturria	Sexua	Globala	I. mota	II	III	IV	V. mota
2023	EAEIOI	Gizonak	16,6	16,9	20,1	20,6	14,9	12,4
		Emakumeak	11,1	17,4	16,1	11,8	7,7	4,3

Alkoholaren kontsumo-arriskutsua dutela dioten biztanleen ehunekoa, sexuaren eta ikasketen arabera

Urtea	Iturria	Sexua	Globala	Ikasketarik gabe/lehen h.	Behe-m. bigarren h.	Goi-m. bigarren h.	Tertziarioa
2023	EAEIOI	Gizonak	16,6	9,3	11,3	20,0	20,3
		Emakumeak	11,1	4,3	7,4	8,5	17,0

Fitxa teknikoa

Adierazlearen kodea	2.06. adierazlea
Izena	Alkoholaren kontsumo-arriskutsua dutela aitortu duten biztanleen ehunekoa
Definizioa/Deskribapena	Alkohola sarri kontsumitzen dutela diotenak <i>arrisku handiko</i> kontsumitzaileak dira, honako ezaugarri hauek betetzen badituzte: - 15-17 urte bitartekoak (bi sexuetoakoak): astean 3 egunetan baino gehiagotan edaten badute, edo egun bakar batean 30 g alkohol baino gehiago edaten badute. - 18 urte eta gehiagoko gizonak: aste batean, egunero batez beste 30 g baino gehiago edaten badute, edo egun bakar batean 40 g baino gehiago edaten badute. - 18 urte eta gehiagoko emakumeak: aste batean, egunero batez beste 20 g baino gehiago edaten badute, edo egun bakar batean 30 g baino gehiago edaten badute.
Datuen iturria	EAEOI
Kalkulatzeko formula	Zenbakitzailea: Alkoholaren arrisku handiko kontsumoa dutela adierazten dutenak. Izendatzailea: 15 urte edo gehiagoko jendea
Aldizkakotasuna	Bost urtean behin
Arduraduna	Plangintza, Antolamendu eta Ebaluazio Sanitarioko Zuzendaritza Osasun Saila
Desberdintasun-ardatzak	- 15 urte edo gehiagokoen sexua, adin-taldea eta klase soziala. - 25 urteko eta gehiagokoen ikasketa-maila

2.2 helburu espezifikoaren aurrerabidea zenbatesteko adierazle nabarmenak

- **2.2 helburu espezifiko** Arriskuei aurrea hartzea eta arriskuei lotutako osasun-arazoei garaiz heltzea.

2.07. adierazlea. Obesitatearen prebalentzia 18 urte edo gehiagokoen artean

Deskribapena: Gorputz-masaren indizea 30 edo handiagoa dutenen ehunekoa

Hasierako balioak

Gorputz-masaren indizea 30 edo handiagoa dutenen ehunekoa, sexuaren eta adinaren arabera

Urtea	Iturria	Sexua	Globala	15-24	25-44	45-64	65-74	>=75
2023	EAEOI	Gizonak	14,3	6,4	10,2	17,2	20,1	15,8
		Emakumeak	13,1	2,5	14,3	12,9	16,9	16,6

Gorputz-masaren indizea 30 edo handiagoa dutenen ehunekoa, sexuaren eta klase sozialaren arabera

Urtea	Iturria	Sexua	Globala	I. mota	II	III	IV	V. mota
2023	EAEOI	Gizonak	14,3	9,4	10,8	13,8	16,9	15,7
		Emakumeak	13,1	8,4	10,2	9,3	16,0	22,5

Gorputz-masaren indizea 30 edo handiagoa dutenen ehunekoa, sexuaren eta ikasketen arabera

Urtea	Iturria	Sexua	Globala	Ikasketarik gabe/ lehen h.	Behe-m. bigarren h.	Goi-m. bigarren h.	Tertziarioa
2023	EAEOI	Gizonak	14,3	17,8	20,7	15,2	10,3
		Emakumeak	13,1	26,9	20,5	12,5	11,5

Fitxa teknikoa

Adierazlearen kodea	2.07. adierazlea
Izena	18 urtetik gorako obesitatearen prebalentzia
Definizioa/Deskribapena	Gorputz-masaren indizea (GMI) formula honen arabera kalkulatzen da: GMI= adierazitako pisua (kg-tan) / adierazitako altuera (metroak ber bi). Brayren irizpidearen arabera (Bray GA 1987, OME 2013), norbait obesotzat jotzen da bere GMIa 30 edo handiagoa badu.
Datuen iturria	EAEOI
Kalkulatzeko formula	Zenbakitzailea: IMC >=30 duten 18 urte edo gehiagokoak Izendatzailea: 18 urte edo gehiagoko jendea
Unitate-adierazlea	Portzentajea (%)
Aldizkakotasuna	Bost urtean behin
Adierazlearen arduraduna	Plangintza, Antolamendu eta Ebaluazio Sanitarioko Zuzendaritza Osasun Saila
Desberdintasunaren ardatzak	- 18 urte edo gehiagokoaren sexua, adin-taldea eta klase soziala. - 25 urteko eta gehiagokoaren ikasketa-maila

2.08. adierazlea. Diabetesaren prebalentzia

Deskribapena: Diabetes mellitusaren diagnostikoa duten 18 eta 75 urte bitarteko biztanleen ehunekoa.

Hasierako balioak eta eguneratuak

Urtea	Iturria		Gizonak	Emakumeak	Globala
2023	Osabide Global-Osakidetzako Osasun Informazioko Sistema	Globala	7,24	4,7	5,97
		Diru-sarreraren maila I	6,70	3,92	5,41
		Diru-sarreraren maila II	7,95	5,39	6,57
2024		Globala	7,39	4,85	6,11
		Diru-sarreraren maila I	6,83	3,98	5,51
		Diru-sarreraren maila II	8,13	5,65	6,77

Fitxa teknikoa

Adierazlearen kodea	2.08. adierazlea
Izena	Diabetes mellitusaren prebalentzia
Definizioa/Deskribapena	Historia klinikoan Osakidetzan erregistratutako diabetes mellitusaren diagnostikoa duten 18 eta 75 urte arteko biztanleen ehunekoa
Datuen iturria	Osabide Global: GNS kodetzea. Informazio sanitarioko sistemak. Osakidetzak.
Kalkulatzeko formula	Zenbakitzailea: GNS diabetes mellitus Izendatzailea: 18-75 urte bitarteko biztanleak Kalkulatzeko formula: GNS diabetes mellitusa dutenak / 18-75 urte bitarteko biztanleak
Unitate-adierazlea	Portzentajea (%)
Aldizkakotasuna	Adierazlea kalkulatzeko aldizkakotasuna (urtean behin, bi urtean behin, 4 urtean behin...)
Adierazlearen arduraduna	Osakidetzako informazio-sistemak. Kalitateko Zuzendariordetza. Osakidetzak.
Desberdintasunaren ardatzak	Sexuaren, maila sozioekonomikoaren edo errentaren eta adinaren arabera banakapena, eskura dagoen informazioaren arabera

2.09. adierazlea. Arteria-hipertentsioaren prebalentzia

Deskribapena: Hipertentsio arteriala diagnostikatu zaien 18 eta 75 urte bitartekoen ehunekoa

Hasierako balioak eta eguneratuak

Urtea	Iturria		Gizonak	Emakumeak	Globala
2023	Osabide Global-Osakidetzako Osasun Informazioko Sistema	Globala	17,18	13,30	15,23
		Diru-sarreraren maila I	18,78	13,02	16,11
		Diru-sarreraren maila II	15,46	13,62	14,46
2024		Globala	17,63	13,56	15,58
		Diru-sarreraren maila I	19,29	13,32	16,52
		Diru-sarreraren maila II	15,64	13,87	14,67

Fitxa teknikoa

Adierazlearen kodea	2.09. adierazlea
Izena	Hipertentsio arterialaren prebalentzia
Definizioa/Deskribapena	Osakidetzako historia klinikoan hipertentsio arteriala (HTA) diagnostikatu zaien 18 eta 75 urte bitarteko biztanleen ehunekoa
Datuen iturria	Osabide Global: GNS kodetzea. Informazio sanitarioko sistemak. Osakidetza.
Kalkulatzeko formula	Zenbakitzailea: GNS HTA Izendatzailea: 18-75 urte bitarteko biztanleak Kalkulatzeko formula: GNS HTA dutenak / 18-75 urte bitarteko biztanleak
Unitate-adierazlea	Portzentajea (%)
Arduraduna	Informazio sanitarioko sistemak. Kalitateko Zuzendariordetza. Osakidetza.
Desberdintasunaren ardatzak	Sexuaren, maila sozioekonomikoaren edo errentaren eta adinaren arabera banakapena, eskura dagoen informazioaren arabera

2.10. adierazlea. GIBaren intzidentzia

Deskribapena: GIBaren diagnostiko baieztatu berriak, GIB/DBISari urtero jakinarazitakoak, mila biztanleko

Hasierako balioak eta eguneratuak

Urtea	Iturria	Gizonak	Emakumeak	Globala
2020	Eustat - Zaintza epidemiologikorako sare nazionala RENAVE	0,08*	0,02*	0,05*
2024	Eustat - Zaintza epidemiologikorako sare nazionala RENAVE	0,10*	0,02*	0,06*

*1.000 biztanle bakoitzeko tasa

Fitxa teknikoa

Adierazlearen kodea	2.10. adierazlea
Izena	GIB diagnostiko berriak, GIB diagnostiko berrien informazio-sistemari (GIBDBIS) jakinaraziak
Definizioa/Deskribapena	GIBaren diagnostiko berri baieztatu guztiak sartzen dira, GIBDBISi urtero jakinarazitakoak, hurrengo urteko ekainaren 30ean eguneratuta.
Datuen iturria	Zaintza Epidemiologikoko Sare Nazionala (RENAVE) / HIESaren Plana
Kalkulatzeko formula	$a / b * 1.000$ a = GIBaren diagnostiko berrien kopurua, GIBDBISari urtero jakinarazia b = Urte horretako biztanleria
Unitate-adierazlea	Tasa (1.000 biztanleko)
Aldizkakotasuna	Urtean behin
Arduraduna	Osasun Publikoaren eta Adikzioen Zuzendaritza. Osasun Saila
Zaugarritasun-ardatzak	ESlen arabera xehatzeko aukera badago

2.11. adierazlea. Sexu-transmisiozko infekzioen intzidentzia (STI)

Deskribapena: Sifilis, gonokozia eta klamidia-infekzioaren diagnostiko berriak, RENAVEri jakinarazitakoak, 100.000 biztanleko.

Hasierako balioak eta eguneratuak

Urtea	Iturria	Sifilisa	Gonokozia	Klamidia
2021	Zaintza epidemiologikorako sare nazionala RENAVE	9,07*	45,46*	77,56*
2022		12,93*	64,50*	100,97*
2023		14,48*	79,07*	103,70*
2024		19,56*	78,03*	130,48*

*100.000 biztanle bakoitzeko tasa

Fitxa teknikoa

Adierazlearen kodea	2.11. adierazlea
Izena	RENAVERi jakinarazitako STIen diagnostiko berriak
Definizioa/Deskribapena	Sexu-transmisiozko gaixotasunen diagnostiko berriak 100.000 biztanleko.
Datuen iturria	Zaintza Epidemiologikoko Sare Nazionala (RENAVE) / HIESaren Plana
Kalkulatzeko formula	A. Sifilisa a = sifilis diagnostiko berriak, RENAVEri urtero jakinaraziak b = Urte horretako biztanleria B. Gonokozia a = gonokozia diagnostiko berriak, RENAVEri urtero jakinaraziak b = Urte horretako biztanleria C. Klamidia a = klamidia diagnostiko berriak, RENAVEri urtero jakinaraziak b = Urte horretako biztanleria $a / b * 100.000$
Unitate-adierazlea	Tasa
Aldizkakotasuna	Urtean behin
Adierazlearen arduraduna	Epidemiologia eta txertoen zerbitzua. Osasun Saileko Osasun Publikoko eta Adikzioen Zuzendaritza/IHESaren plana/Osasun Saila
Zaugarritasun-ardatzak	ESlen arabera xehatzeko aukera badago

2.12. adierazlea. Bularreko minbiziaren baheketetan barne hartutako biztanleriaren proportzioa

Deskribapena: Bularreko minbizia goiz detektatzeko programan parte hartzen dutenen ehunekoa xede-biztanleriatik: 50-

69 urte bitarteko emakumeak eta 40-49 urte bitarteko lehen graduako familia-aurrekariak (FA) duten emakumeak.

Hasierako balioak eta eguneratuak

Urtea	Iturria	Emakumeak
2022	Bularreko minbizia goiz detektatzeko programa	73,2
2023		79,2
2024		79,8

Fitxa teknikoa

Adierazlearen kodea	2.12. adierazlea
Izena	Bularreko minbiziaren baheketa egitekoa zaien biztanleen proportzioa
Definizioa/Deskribapena	Bularreko minbizia goiz detektatzeko programan parte hartzen dutenen ehunekoa xede-biztanleriatik: 50-69 urte bitarteko emakumeak
Datuen iturria	Bularreko minbizia goiz detektatzeko programa *
Kalkulatzeko formula	a / b a = Urte jakin batean bularreko minbizia goiz detektatzeko programan parte hartu dutenen kopurua. b = Urte horretan bularreko minbizia goiz detektatzeko programaren xede-biztanleria.
Unitate-adierazlea	Portzentajea (%)
Aldizkakotasuna	Urtean behin
Arduraduna	Osasun Saila / Osakidetza
Desberdintasun-ardatzak	

2.13. adierazlea. Kolon-ondesteko minbiziaren baheketa egitekoa zaien biztanleen proportzioa

Deskribapena: Kolon eta ondesteko minbizia goiz detektatzeko programan parte hartzen duten gizonen eta

emakumeen ehunekoa, xede-biztanleriatik: 50 eta 69 urte arteko gizon-emakumeak

Hasierako balioak eta eguneratuak

Urtea	Iturria	Gizonak	Emakumeak	Globala
2022	Osakidetzaren Urteko Memoria	67,8	73,0	70,5
2023		67,8	72,8	70,4
2024		67,8	72,9	70,4

Fitxa teknikoa

Adierazlearen kodea	2.13. adierazlea
Izena	Kolon-ondesteko minbiziaren baheketa egiteko zaien biztanleen proportzioa
Definizioa/Deskribapena	Kolon eta ondesteko minbizia goiz detektatzeko programan parte hartzen duten gizonen eta emakumeen ehunekoa, xede-biztanleriatik: 50 eta 69 urte arteko gizon-emakumeak
Datuen iturria	Kolon-ondesteko minbizia garaiz detektatzeko programa
Kalkulatzeko formula	a / b a = Kolon-ondesteko minbizia goiz detektatzeko programan parte hartu dutenak, urte jakin baten b = Kolon-ondesteko minbizia goiz detektatzeko programako biztanlediana, urte jakin horretan
Unitate-adierazlea	Portzentajea (%)
Aldizkakotasuna	Urtean behin
Adierazlearen arduraduna	Osasun Publikoko Zuzendaritza. Osasun Saila / Osakidetza
Desberdintasunaren ardatzak	

2.3 helburu espezifikoaren aurrerabidea zenbatesteko adierazle nabarmenak

- **2.3. helburu espezifikoa** Desgaitasunagatik doitutako bizi-urteak galtzea gehien eragiten duen gaixotasunari eta desgaitasunari heltzea, ekitate-, kalitate- eta efizientzia-irizpideekin.

2.14. adierazlea. Gaixotasun kardiobaskularren ondoriozko heriotza-tasa, adinaren arabera doituta

Deskribapena: Gaixotasun kardiobaskularren ondoriozko heriotzak, adinaren arabera, 100.000 biztanleko

Hasierako balioak eta eguneratuak

Urtea	Iturria	Gizonak	Emakumeak	Globala
2022	Euskadiko heriotza-tasaren erregistroa	247,5*	145,4*	187,9*
2023		244,7*	137,7*	181,3*
2024		243,0*	132,9*	179,3*

* 100.000 biztanle bakoitzeko tasa

Fitxa teknikoa

Adierazlearen kodea	2.14. adierazlea
Izena	Gaixotasun kardiobaskularrei egotzitako heriotza-tasa, adinaren arabera doituta
Definizioa/Deskribapena	Gaixotasun kardiobaskularrei lotutako heriotzak 100.000 biztanleko, adinaren arabera eta 2013ko Europako biztanleriaren arabera doituta.
Datuen iturria	Euskadiko heriotza-tasaren erregistroa

Kalkulatzeko formula	$HT_{kardiobaskularrak}^t = \frac{\sum_i B_i' \cdot \frac{H_{kardiobaskularrak}^{t,i}}{B^{t,i}}}{B'} \cdot 100.000$ <p>Formula horretan, $H_{kardiobaskularrak}^{t,i}$ gaixotasun kardiobaskularrei (GNS-10eko I00-I99 kodeak) lotutako heriotzak i adin-taldean eta t urtean $B^{t,i}$ i adin-taldeko biztanleria, t urteko urtarrilaren 1ean B_i' i adin-taldeko biztanleria, 2013ko Europako biztanleria estandarrean. B' biztanleria osoa, 2013ko Europako biztanleria estandarrean.</p>
Unitate-adierazlea	100.000ko zenbat
Aldizkakotasuna	Urtean behin
Adierazlearen arduraduna	Plangintza Zerbitzua eta Erregistroetako eta osasun-informazioko Zerbitzua. Osasun Saila
Desberdintasunaren ardatzak	Sexua. Adinaren arabera doituta Maila sozioekonomikoa: Ez daukagu eskura oraintxe

2.15. adierazlea. Minbiziak eragindako hilkortasun-tasa, adinaren arabera doituta

Deskribapena: Minbiziak eragindako heriotzak 100.000 biztanleko, adinaren arabera doituta.

Hasierako balioak eta eguneratuak

Urtea	Iturria	Gizonak	Emakumeak	Globala
2022	Euskadiko heriotza-tasaren erregistroa	322,26*	164,36*	228,40*
2023		322,04*	154,21*	223,32*
2024		307,83*	154,70*	217,31*

* 100.000 biztanle bakoitzeko tasa

Fitxa teknikoa

Adierazlearen kodea	2.15. adierazlea
Izena	Minbiziak eragindako hilkortasun-tasa, adinaren arabera doituta
Definizioa/Deskribapena	Minbiziak eragindako heriotzak 100.000 biztanleko, adinaren arabera doituta, 2013ko Europako biztanleriatik.
Datuen iturria	Euskadiko heriotza-tasaren erregistroa
Kalkulatzeko formula	$HT_{minbizia}^t = \frac{\sum_i B_i' \cdot \frac{H_{minbizia}^{t,i}}{B^{t,i}}}{B'} \cdot 100.000$ <p>Formula horretan, $H_{minbizia}^{t,i}$ minbiziak eragindako heriotzak (GNS-10eko C00-C97 kodeak) i adin-taldean eta t urtean $B^{t,i}$ i adin-taldeko biztanleria, t urteko urtarrilaren 1ean B_i' i adin-taldeko biztanleria, 2013ko Europako biztanleria estandarrean. B' biztanleria osoa, 2013ko Europako biztanleria estandarrean.</p>
Unitate-adierazlea	100.000ko zenbat
Aldizkakotasuna	Urtean behin
Adierazlearen arduraduna	Plangintza Zerbitzua, Erregistroetako eta Osasun-informazioko Zerbitzua. Osasun Saila
Desberdintasun-ardatzak	Sexua. Maila sozioekonomikoa: Ez daukagu eskura oraintxe

2.16. adierazlea. Arnas-gaixotasun kronikoen eragindako heriotza-tasa, adinaren arabera doitu

Deskribapena: Arnas gaixotasun kronikoen eragindako heriotzak 100.000 biztanleko, adinaren arabera doitu.

Hasierako balioak eta eguneratuak

Urtea	Iturria	Gizonak	Emakumeak	Globala
2022	Euskadiko heriotza-tasaren erregistroa	66,5*	27,8*	42,0*
2023		69,0*	27,8*	40,6*
2024		64,8*	31,5*	43,4*

* 100.000 biztanle bakoitzeko tasa

Fitxa teknikoa

Adierazlearen kodea	2.16. adierazlea
Izena	Arnas-gaixotasun kronikoen ondoriozko heriotza-tasa, adinaren arabera doitu
Definizioa/Deskribapena	Arnas gaixotasun kronikoen eragindako heriotzak 100.000 biztanleko, adinaren arabera eta 2013ko Europako biztanleriari egokituta
Datuen iturria	Euskadiko heriotza-tasaren erregistroa
Kalkulatzeko formula	$HT_{arnas/kroniko}^t = \frac{\sum_i B_i' \cdot \frac{H_{arnas/kroniko}^{t,i}}{B^{t,i}}}{B'} \cdot 100.000$ <p>Formula horretan, $H_{arnas/kroniko}^{t,i}$ arnas-gaixotasun kronikoen eragindako heriotzak (GNS-10eko J30-J98 kodeak), i adin-taldean eta t urtean $B^{t,i}$ i adin-taldeko biztanleria, t urteko urtarilaren 1ean B_i' i adin-taldeko biztanleria, 2013ko Europako biztanleria estandarrean. B' biztanleria osoa, 2013ko Europako biztanleria estandarrean.</p>
Unitate-adierazlea	100.000ko zenbat
Aldizkakotasuna	Urtean behin
Adierazlearen arduraduna	Plangintza Zerbitzua eta Erregistroetako eta osasun-informazioko Zerbitzua. Osasun Saila
Desberdintasun-ardatzak	Sexua. Maila sozioekonomikoa: Ez daukagu eskura oraintxe

2.17. adierazlea. Diabetesaren hilkortasun-tasa, adinaren arabera doitu

Deskribapena: Diabetesaren ondoriozko heriotzak, 100.000 biztanleko, adinaren arabera doitu.

Hasierako balioak eta eguneratuak

Urtea	Iturria	Gizonak	Emakumeak	Globala
2022	Euskadiko heriotza-tasaren erregistroa	20,8*	12,0*	15,7*
2023		19,3*	12,5*	15,3*
2024		18,2*	12,9*	15,3*

* 100.000 biztanle bakoitzeko tasa

Fitxa teknikoa

Adierazlearen kodea	2.17. adierazlea
Izena	Diabetesaren ondoriozko hilkortasun-tasa, adinaren arabera doitu
Definizioa/Deskribapena	Diabetesak eragindako heriotzak 100.000 biztanleko, adinaren arabera 2013ko Europako biztanleriaren arabera doitu
Datuen iturria	Euskadiko heriotza-tasaren erregistroa
Kalkulatzeko formula	$HT_{diabetesa}^t = \frac{\sum_i B'_i \cdot \frac{H_{diabetesa}^{t,i}}{B^{t,i}}}{B'} \cdot 100.000$ <p>$H_{diabetesa}^{t,i}$ diabetesak eragindako heriotzak (GNS-10eko E10-E14 kodeak) i adin-taldean eta t urtean $B^{t,i}$ i adin-taldeko biztanleria, t urteko urtarrilaren 1ean B'_i i adin-taldeko biztanleria, 2013ko Europako biztanleria estandarrean. B' biztanleria osoa, 2013ko Europako biztanleria estandarrean.</p>
Unitate-adierazlea	100.000ko zenbat
Aldizkakotasuna	Urtean behin
Adierazlearen arduraduna	Plangintza Zerbitzua eta Erregistroetako eta osasun-informazioko Zerbitzua. Osasun Saila
Desberdintasun-ardatzak	Sexua. Maila sozioekonomikoa ez daukagu erabilgarri oraintxe

2.18. adierazlea. Suizidioen ondoriozko heriotza-tasa

Deskribapena: Suizidioen ondoriozko heriotzak, 100.000 biztanleko

Hasierako balioak eta eguneratuak

Urtea	Iturria	Gizonak	Emakumeak	Globala
2022	Euskadiko heriotza-tasaren erregistroa	10,7*	4,0*	7,1*
2023		9,4*	3,1*	5,9*
2024		9,9*	4,5*	6,8*

* 100.000 biztanle bakoitzeko tasa

Fitxa teknikoa

Adierazlearen kodea	2.18. adierazlea
Izena	Suizidioaren ondoriozko hilkortasun-tasa adinaren arabera doitu
Definizioa/Deskribapena	Suizidioak eragindako heriotzak 100.000 biztanleko, adinaren arabera, eta 2013ko Europako biztanleriaren arabera doitu
Datuen iturria	Euskadiko heriotza-tasaren erregistroa
Kalkulatzeko formula	$HT_{suizidioa}^t = \frac{\sum_i B'_i \cdot \frac{H_{suizidioa}^{t,i}}{B^{t,i}}}{B'} \cdot 100.000$ <p>Formula horretan, $H_{suizidioa}^{t,i}$ diabetesak eragindako heriotzak (GNS-10eko X60-X84 kodeak) i adin-taldean eta t urtean $B^{t,i}$ i adin-taldeko biztanleria, t urteko urtarrilaren 1ean B'_i i adin-taldeko biztanleria, 2013ko Europako biztanleria estandarrean. B' biztanleria osoa, 2013ko Europako biztanleria estandarrean.</p>
Unitate-adierazlea	100.000ko zenbat
Aldizkakotasuna	Urtean behin
Adierazlearen arduraduna	Plangintza Zerbitzua eta Erregistroetako eta osasun-informazioko Zerbitzua. Osasun Saila
Desberdintasun-ardatzak	Sexua. Maila sozioekonomikoa ez daukagu erabilgarri oraintxe

2.19. adierazlea. Nahasmendu mentalen prebalentzia erregistratua, biztanleria orokorrean

Deskribapena: Lehen mailako historia klinikoan (LANS kodea) nahasmendu hauetakoren bat dutenen ehunekoak: Estres akutua (P02), Eskizofrenia (P72), Psikosi afektiboak (P73), Antsietate-nahasmenduak/antsietate-egoera (P74), Somatizazio/bihurketa-nahasmenduak

(P75), Depresioa/depresio-nahasmenduak (P76), Fobia/nahasmendu konpulsiboa (P79), Estres postraumatikoa (P82), P02an edo P82an sartu gabeko egokitzapen-erreakzioa (P82/02) eta zehaztu gabeko beste psikosi batzuk (P98).

Hasierako balioak eta eguneratuak

Urtea	Iturria	Gizonak	Emakumeak	Globala
2022	Osasun Sistema Nazionalaren Adierazle Giltzarriak	13,2	24,0	18,7
2023		14,1	25,2	16,7

Fitxa teknikoa

Adierazlearen kodea	2.19. adierazlea
Izena	Nahasmendu mentalen prebalentzia erregistratua biztanleria orokorrean
Definizioa/Deskribapena	Zenbakitzailea: beren historia klinikoan diagnostiko hauetakoren bat dutenak (LANS2 kodeak): Estres akutua (P02), Eskizofrenia (P72), Psikosi afektiboak (P73), Antsietate-nahasmenduak/antsietate-egoera (P74), Somatizazio/bihurketa-nahasmenduak (P75), Depresioa/depresio-nahasmenduak (P76), Fobia/nahasmendu konpulsiboa (P79), Estres postraumatikoa (P82), P02an edo P82an sartu gabeko egokitzapen-erreakzioa (P82/02) eta zehaztu gabeko beste psikosi batzuk (P98). Izendatzailea: Lehen-mailako arretarako osasun-txartel indibiduala dutenen kopurua,
Datuen iturria	Lehen Mailako Arretako Datu Base Klinikoa. Osasun Ministerioa. https://www.sanidad.gob.es/estadEstudios/estadisticas/estadisticas/estMinisterio/SIAP/home.htm
Kalkulatzeko formula	$(a / b) * 100$ a = Lehen mailako arretan buru-nahasmenduren bat erregistroa dutenen kopurua b = Lehen-mailako arretarako osasun-txartel indibiduala dutenen kopurua
Unitate-adierazlea	Portzentajea
Aldizkakotasuna	Urtean behin
Arduraduna	Osasun Publikoaren eta Adikzioen Zuzendaritza. Osasun Saila
Desberdintasun ardatzak	

3.

Helburu orokorra

**Bete-bete
bizitzeko
moduan
zahartzea**

3. HELBURU OROKORRA: BETE-BETE BIZITZEKO MODUAN ZAHARTZEA

Xede orokorra honako xede espezifiko hauetan zehaztu daiteke:

Helburu espezifikoak

- **3.1** Adinekoen gaitasunak sustatzea bitza oparoa izaten jarraitzeko, beren buruaren jabe izanik.
- **3.2** Ingurune eta komunitate lagunkoiak, inklusiboak eta adinekoen beharretara egokituak lortzea, adinekoen beren ohiko bizilekuan geratzeko aukera izan dezaten.

- **3.3** Adinekoen osasun- eta gizarte-laguntzako premiei era integratzen heldzea, hainbat diziplinetatik erreparatuta.

Helburu orokor hori lortzeko zenbateko aurrerapausoak lortu diren zenbatesteko, adierazle-multzo bat proposatu da: batzuk orokorrak, beste batzuk helburu espezifikoren batera zuzenago zuzendutakoak. Oro har, helburu orokor hori lortzeko aurrerapenaren ikuspegi orokor samarra ematen dute.

Bi adierazle sintetiko proposatzen dira, aurrerapauso orokorra zenbatesteko.

3.01. adierazlea. Beren osasunari buruzko balorazio positiboa duten 65 urteko eta gehiagoko biztanleen ehunekoa

Deskribapena: Beren osasuna ontzat edo oso ontzat jotzen duten 65 urte edo gehiagoko pertsonen ehunekoa.

Hasierako balioak

Beren osasuna ontzat edo oso ontzat jotzen duten 65 urte edo gehiagoko pertsonen ehunekoa, sexuaren eta adin-taldearen arabera

Urtea	Iturria	Sexua	Globala	65-74	>= 75
2023	EAEOI	Gizonak	68,6	77,2	61,8
		Emakumeak	59,8	69,6	50,0

Beren osasuna ontzat edo oso ontzat jotzen duten 65 urte edo gehiagoko pertsonen ehunekoa, sexuaren eta klase sozialaren arabera

Urtea	Iturria	Sexua	Globala	I. mota	II	III	IV	V. mota
2023	EAEOI	Gizonak	68,6	75,9	70,6	78,6	64,8	59,5
		Emakumeak	59,8	85,1	68,6	68,1	56,5	52,3

Beren osasuna ontzat edo oso ontzat jotzen duten 65 urte edo gehiagoko pertsonen ehunekoa, sexuaren eta ikasketak-mailaren arabera

Urtea	Iturria	Sexua	Globala	Ikasketarik gabe/lehen H.	Behe-m. bigarren H.	Goi-m. bigarren h.	Tertziarioa
2023	EAEOI	Gizonak	68,6	64,3	63,1	71,2	82,2
		Emakumeak	59,8	54,8	57,3	65,9	78,5

Fitxa teknikoa

Adierazlearen kodea	3.01. adierazlea
Izena	Beren osasunari buruzko balorazio positiboa duten 65 urte eta gehiagoko biztanleen ehuneko
Definizioa/Deskribapena	Nork bere osasuntsu jotzea zera da: norberaren osasuna ontzat edo oso ontzat jotzea.
Datuen iturria	EAEOI
Kalkulatzeko formula	Zenbakitzailea: Beren osasuna ontzat edo oso ontzat jotzen duten 65 urte eta gehiagokoak. Izendatzailea: 65 urteko eta gehiagokoak, osasun-inkestan parte hartu dutenak
Unitate-adierazlea	Portzentajea (%)
Aldizkakotasuna	Bost urtean behin
Adierazlearen arduraduna	Azterlan-zerbitzua. Plangintza, Antolamendu eta Ebaluazio Sanitarioko Zuzendaritza Osasun Saila
Desberdintasun-ardatzak	Sexua, adina, gizarte-maila eta ikasketa-maila.

3.02. adierazlea. Osasun oneko bizi-itxaropena, 65 urtekoetan

Deskribapena: 65 urteko norbaitek zenbait urte dituen bizitzeko, batez beste, osasuntsu egonez gero.

Hasierako balioak

Urtea	Iturria	Gizonak	Emakumeak
2023	Euskadiko heriotza-erregistroa eta EAEOI	17,9	20,4

Fitxa teknikoa

Adierazlearen kodea	3.02. adierazlea
Izena	Osasun oneko bizi-itxaropena (OOBI) 65 urtekoetan
Definizioa/Deskribapena	65 urteko norbaitek zenbait urte dituen bizitzeko, batez beste, osasuntsu egonez gero.
Datuen iturria	EAEOI eta hilkortasunaren erregistroa
Kalkulatzeko formula	Sullivan metodoa
Unitate-adierazlea	Urteak
Aldizkakotasuna	Bost urtean behin
Arduraduna	Plangintza, Antolamendu eta Ebaluazio Sanitarioko Zuzendaritza Osasun Saila
Desberdintasun-ardatzak	Sexua, klase soziala eta ikasketa-maila

3.1 helburu espezifikoaren aurrerabidea estimatzeko adierazle garrantzitsuak.

- **3.1 helburu espezifiko.** Edadetuen gaitasunak sustatzea bitzita bete-betea garatzen jarraitzeko, beren buruaren jabe izanik.

3.03. adierazlea. Zahartze aktiboaren indizea

Deskribapena. Edadetuen bizimoduaren neurria: independentzia-maila, ordaindutako lanean eta gizarte-jardueretan duten partaidetza eta aktibo zahartzeko duten gaitasuna. 22 adierazle

ditu, lau dimentsiotan multzokatuta: enplegua, parte-hartze soziala, bitzita independentea eta segurua, eta osasuntsu zahartzeko gaitasuna.

Hasierako balioak eta eguneratuak

Urtea	Iturria	Sexua	Globala	Enplegua	Parte-hartzea	Bizimodu independentea	Ingurunearen gaitasuna
2022	Zahartze aktiboaren indizearen inguruko inkesta	Gizonak	39,8	31,3	21,8	74,5	64,2
		Emakumeak	38,1	34,1	21,7	75,6	63,4
		Globala	38,9	28,7	22,0	73,7	65,0

Fitxa teknikoa

Adierazlearen kodea	3.03. adierazlea
Izena	Zahartze Aktiboaren Indizea (AAI– Active Ageing Index)
Definizioa/Deskribapena	UNECEk definitutako adierazlea da hau, 4 dimentsio biltzen dituena
Datuen iturria	Zahartze aktiboaren indizearen inkesta
Kalkulatzeko formula	<ul style="list-style-type: none"> • Zahartze Aktiboaren Indizea = 0,35 Enpleguaren dimentsioa+0,35* Parte-hartzearen dimentsioa + 0,1* Bizimodu Independentearen dimentsioa + 0,2 Ingurune bideratzailearen dimentsioa • Enpleguaren dimentsioa = 0,25* Enplegu-tasa 55-59 + 0,25* Enplegu-tasa 60-64 + 0,25* Enplegu-tasa 65-69+ 0,25* Enplegu-tasa 70-74 • Parte-hartze sozialaren dimentsioa= 0,25* Boluntario-jarduerak + 0,25* Seme-alabak, bilobak zaintzea +0,3* Gaixo eta desgaituak zaintzea +0,20* Parte-hartze politikoa • Bizimodu independente eta seguruaren dimentsioa = 0,1* Ariketa fisikoa + 0,2* Osasuna eta hortzak zaintzeko aukera +0,2* Bizimodu independentea +0,1* Batez besteko diru-sarrera erlatiboak +0,1* Pobrezia-arriskurik eza+0,1* Gabezia material eta sozial larrik eza+0,1* Segurtasun fisikoa+0,1Etengabeko ikaskuntza • Ingurune bideratzailearen dimentsioa= 0,333* Geratzen den bizi-itxaropena 50 urteko helburuarekin, 55 urte izanda+0,233* 55 urte izanda, aurrerantzean duten bizi-itxaropeneko urte osasuntsuen proportzioa+0,167* Buruz ondo egotea+0,067* IKTen erabilera+0,133* Gizarte-lotura+0,067* Hezkuntza-lorpena • Metodologia=https://unece.org/population/active-ageing-index
Unitate-adierazlea	Tasak, 0-100
Aldizkakotasuna	Bi urtean behin
Adierazlearen arduraduna	Berdintasun, Justizia eta Gizarte Politiketako Saila.
Desberdintasun- ardatzak	Sexua

3.04. adierazlea. Egunero fruta edo barazkiak jaten dituztela diotenen 65 urteko eta gehiagoko biztanleen prebalentzia

Deskribapena: Egunero barazki edo fruta anoa bat edo gehiago jaten dutenak, 65 urte edo gehiagokoak

Hasierako balioak

Egunero fruta edo barazkiak jaten dituztela diotenen 65 urteko eta gehiagoko biztanleen ehunekoak, sexuaren eta adin-taldearen arabera

Urtea	Iturria	Sexua	Globala	65-74	>= 75
2023	EAEIO	Gizonak	97,3	96,5	98,0
		Emakumeak	99,0	98,4	99,6

Egunero fruta edo barazkiak jaten dituztela diotenen 65 urteko eta gehiagoko biztanleen prebalentzia, sexuaren eta klase sozialaren arabera

Urtea	Iturria	Sexua	Globala	I. mota	II	III	IV	V. mota
2023	EAEIO	Gizonak	97,3	98,7	96,9	96,2	97,3	96,8
		Emakumeak	99,0	100	100	99,2	99,1	97,4

Egunero fruta edo barazkiak jaten dituztela diotenen 65 urteko eta gehiagoko biztanleen prebalentzia, sexuaren eta ikasketeta-mailaren arabera

Urtea	Iturria	Sexua	Globala	Ikasketarik gabe/lehen h.	Behe-m. bigarren h.	Goi-m. bigarren h.	Tertziarioa
2023	EAEIO	Gizonak	97,3	96,8	97,6	97,4	97,4
		Emakumeak	99,0	99,2	98,2	99,4	100

Fitxa teknikoa

Adierazlearen kodea	3.04. adierazlea
Izena	Egunero fruta edo barazkiak jaten dituztela dioten 65 urte edo gehiagoko prebalentzia,
Definizioa/Deskribapena	Egunero barazki edo fruta anoa bat edo gehiago jaten dutenak, 65 urte edo gehiagokoak
Datuen iturria	EAEIO
Kalkulatzeko formula	Zenbakitzaila: Egunero barazki edo fruta anoa bat edo gehiago jaten dutenak, 65 urte edo gehiagokoak Izendatzailea: EAEIOIn parte hartu duten 65 urteko eta gehiagokoak
Unitate-adierazlea	Portzentajea (%)
Aldizkakotasuna	Bost urtean behin
Arduraduna	Plangintza, Antolamendu eta Ebaluazio Sanitarioko Zuzendaritza Osasun Saila
Desberdintasun-ardatzak	Sexua, adina, gizarte-maila eta ikasketeta-maila.

3.05. adierazlea. Ariketa fisikoaren prebalentzia, 65 urte edo gehiagoko biztanleetan

Deskribapena: Jarduera fisiko arina edo bixia egiten duten 65 urteko eta gehiagoko biztanleen ehunekoa.

Hori zehazteko, *International Physical Activity Questionnaire (IPAQ)* erakundeak

ezarritako irizpideak erabiltzen dira, azterlan honetan jasotakoaren arabera: «Datuak prozesatzeko gidaren itzulpena eta jarduera fisikoaren nazioarteko galdeketaaren analisia (IPAQ). Bertsio laburra eta luzea»⁴

Hasierako balioak

Jarduera fisiko arina edo bixia egiten duten 65 urte edo gehiagoko biztanleen ehunekoa, sexuaren eta adin-taldearen arabera

Urtea	Iturria	Sexua	Globala	65-74	>= 75
2023	EAEOI	Gizonak	80,0	89,4	72,3
		Emakumeak	67,6	78,3	57,0

Jarduera fisiko arina edo bixia egiten duten 65 urte edo gehiagoko biztanleen ehunekoa, sexuaren eta klase sozialaren arabera

Urtea	Iturria	Sexua	Globala	I. mota	II	III	IV	V. mota
2023	EAEOI	Gizonak	80,0	78,2	93,5	81,4	77,5	82,0
		Emakumeak	67,6	87,2	76,7	72,9	63,9	62,3

Ariketa fisiko moderatua edo bixia egiten dutela dioten 65 urte edo gehiagoko biztanleen ehunekoa, sexuaren eta ikasketa-mailaren arabera

Urtea	Iturria	Sexua	Globala	Ikasketarik gabe/ lehen h.	Behe-m. bigarren h.	Goi-m. bigarren h.	Tertziarioa
2023	EAEOI	Gizonak	80,0	84,3	77,8	73,7	83,4
		Emakumeak	67,6	65,0	64,4	63,8	80,6

Fitxa teknikoa

Adierazlearen kodea	3.05. adierazlea
Izena	Ariketa fisiko osasungarria egiten duten 65 urte edo gehiagokoaren prebalentzia
Definizioa/Deskribapena	Ariketa fisiko moderatua edo bixia egiten duten 65 urteko eta gehiagokoak
Datuen iturria	Escav23
Kalkulatzeko formula	Zenbakitzaila: Ariketa fisiko moderatua edo bixia egiten duten 65 urteko eta gehiagokoak Izendatzailea: 65 urte edo gehiagokoak
Unitate-adierazlea	Portzentajea (%)
Aldizkakotasuna	Bost urtean behin
Aldia	2023
Arduraduna	Plangintza, Antolamendu eta Ebaluazio Sanitarioko Zuzendaritza
Desberdintasun-ardatzak	Sexua, adina, gizarte-maila eta ikasketa-maila.

⁴ Manuel Delgado Fernández, Pablo Tercedor Sánchez, Victor Manuel Soto Hermoso. Datuak prozesatzeko gidaren itzulpena, eta jarduera fisikoari buruzko nazioarteko galdeketaaren (IPAQ) azterketa. Bertsio laburra eta luzea.

CTS 545 TALDEA Bizi-kalitate ona izateko jarduera fisikoa, kirola eta ergonomia. Universidad de Granada. https://www.juntadeandalucia.es/export/drupaljda/IPAQ_Procesamiento_Datos_UGR_2005.pdf

3.06. adierazlea. Obesitatearen prebalentzia 65 urte edo gehiagokoen artean

Deskribapena: Gorputz-masaren indizea 30 edo handiagoa dutenen ehunekoa, 65 urte edo gehiagokoen artean

Hasierako balioak

Gorputz-masaren indizea 30 edo handiagoa dutenen ehunekoa 65 urte edo gehiagoko biztanleetatik, sexuaren eta adin-taldearen arabera

Urtea	Iturria	Sexua	Globala	65-74	>= 75
2023	EAEIO	Gizonak	17,7	20,1	15,8
		Emakumeak	16,8	16,9	16,6

Gorputz-masaren indizea 30 edo handiagoa dutenen ehunekoa, 65 urte edo gehiagokoen artean, sexuaren eta klase sozialaren arabera

Urtea	Iturria	Sexua	Globala	I. mota	II	III	IV	V. mota
2023	EAEIO	Gizonak	17,7	12,8	17,1	16,9	19,2	20,1
		Emakumeak	16,8	12,1	13,1	11,4	18,7	20,1

Gorputz-masaren indizea 30 edo handiagoa dutenen ehunekoa, 65 urte edo gehiagokoen artean, sexuaren eta ikasketa-mailaren arabera

Urtea	Iturria	Sexua	Globala	Ikasketarik gabe/ lehen h.	Behe-m. bigarren h.	Goi-m. bigarren h.	Tertziarioa
2023	EAEIO	Gizonak	17,7	15,8	23,5	15,2	13,5
		Emakumeak	16,8	19,7	20,0	10,5	16,9

Fitxa teknikoa

Adierazlearen kodea	3.06. adierazlea
Izena	65 urtetik gorakoaren obesitatearen prebalentzia
Definizioa/Deskribapena	Gorputz-masaren indizea (GMI) formula honen arabera kalkulatzen da: GMI= adierazitako pisua (kg-tan) / adierazitako altuera (metro karratutan) Brayren irizpidearen arabera (Bray GA 1987, OME 2013), norbait obesotzat jotzen da GMIa 30 edo handiagoa badu.
Datuen iturria	EAEIO
Kalkulatzeko formula	Zenbakitzailea: IMC >=30 duten 65 urte edo gehiagokoak Izendatzailea: 65 urte edo gehiagoko jendea
Unitate-adierazlea	Portzentajea (%)
Aldizkakotasuna	Bost urtean behin
Arduraduna	Plangintza, Antolamendu eta Ebaluazio Sanitarioko Zuzendaritza Osasun Saila
Desberdintasun- ardatzak	Sexua, adina, gizarte-maila eta ikasketa-maila.

3.07. adierazlea. Tabakoa egunero erretzen dutela dioten 65 urte edo gehiagoko biztanleen ehunekoa

Deskribapena: Egunero gutxienez zigarro bat erretzen dutela dioten 65 urte edo gehiagoko biztanleen ehunekoa.

Hasierako balioak

Egunero gutxienez zigarro bat erretzen dutela dioten 65 urte edo gehiagoko biztanleen ehunekoa.

Urtea	Iturria	Sexua	Globala	65-74	>= 75
2023	EAEIO	Gizonak	8,9	10,1	7,7
		Emakumeak	7,0	11,7	2,5

Egunero gutxienez zigarro bat erretzen dutela dioten 65 urte edo gehiagoko biztanleen ehunekoa, sexuaren eta klase sozialaren arabera

Urtea	Iturria	Sexua	Globala	I. mota	II	III	IV	V. mota
2023	EAEIO	Gizonak	8,9	4,5	10,4	7,4	8,4	17,1
		Emakumeak	7,0	8,9	12,1	8,0	5,8	6,0

Egunero gutxienez zigarro bat erretzen dutela dioten 65 urte edo gehiagoko biztanleen ehunekoa, sexuaren eta ikasketa-mailaren arabera

Urtea	Iturria	Sexua	Globala	Ikasketarik gabe, lehen h.	Behe-m. bigarren h.	Goi-m. bigarren h.	Tertziarioa
2023	EAEIO	Gizonak	8,9	9,5	11,4	8,5	7,9
		Emakumeak	7,0	6,0	5,1	9,4	13,4

Fitxa teknikoa

Adierazlearen kodea	3.07. adierazlea
Izena	Tabakoa egunero erretzen dutela dioten 65 urte edo gehiagoko biztanleen ehunekoa.
Definizioa/Deskribapena	Egunero gutxienez zigarro bat erretzen dutela dioten 65 urte edo gehiagoko biztanleak
Datuen iturria	EAEIO
Kalkulatzeko formula	Zenbakitzailea: Egunean zigarreta bat gutxienez erretzen duela adierazten duten 65 urte edo gehiagokoak. Izendatzailea: 65 urte edo gehiagoko jendea
Unitate-adierazlea	Portzentajea (%)
Aldizkakotasuna	Bost urtean behin
Arduraduna	Plangintza, Antolamendu eta Ebaluazio Sanitarioko Zuzendaritza Osasun Saila
Desberdintasun- ardatzak	Sexua, adina, gizarte-maila eta ikasketa-maila.

3.08. adierazlea. Alkoholaren kontsumo arriskutsua dutela dioten 65 urte edo gehiagoko biztanleen ehunekoa

Deskribapena. 65 urteko eta gehiagokoak arrisku handiko kontsumitzaileak jotzen dira, baldin alkohola sarri kontsumitzen dutela adierazten badute: a) Gizonak: aste bateko eguneroko kontsumoaren batez bestekoa 30 g-tik gorakoa bada edo egun

batean 40 g-tik gora kontsumitzen badute; b) Emakumeak: aste bateko eguneroko kontsumoaren batez bestekoa 20 g-tik gorakoa bada edo egun batean 30 g-tik gora kontsumitzen badute.

Hasierako balioak

Alkoholaren kontsumo arriskutsua dutela dioten 65 urte edo gehiagoko biztanleen ehunekoa, sexuaren eta adin-taldearen arabera

Urtea	Iturria	Sexua	Globala	65-74	>= 75
2023	EAEOI	Gizonak	19,9	24,6	16,7
		Emakumeak	5,9	7,8	4,0

Alkoholaren kontsumo arriskutsua dutela dioten 65 urte edo gehiagoko biztanleen ehunekoa, sexuaren eta klase sozialaren arabera

Urtea	Iturria	Sexua	Globala	I. mota	II	III	IV	V. mota
2023	EAEOI	Gizonak	19,9	19,8	16,7	27,0	19,0	14,0
		Emakumeak	5,9	10,2	7,8	8,1	3,9	3,5

Alkoholaren kontsumo arriskutsua dutela dioten 65 urte edo gehiagoko biztanleen ehunekoa, sexuaren eta ikasketa-mailaren arabera

Urtea	Iturria	Sexua	Globala	Ikasketarik gabe, lehen h.	Behe-m. bigarren h.	Goi-m. bigarren h.	Tertziarioa
2023	EAEOI	Gizonak	19,9	13,0	19,1	22,1	27,4
		Emakumeak	5,9	4,8	3,8	6,8	11,6

Fitxa teknikoa

Adierazlearen kodea	3.08. adierazlea
Izena	Alkoholaren kontsumo arriskutsua dutela dioten 65 urte edo gehiagoko biztanleen ehunekoa.
Definizioa/Deskribapena	Alkohola sarri kontsumitzen dutela adierazten duten 65 urteko eta gehiagokoak arrisku handiko kontsumitzaileak dira, sexuaren arabera ezaugarri hauek betetzen badituzte: <ul style="list-style-type: none"> - 65 urte eta gehiagoko gizonak: aste batean, egunero batez beste 30 g baino gehiago edaten badute, edo egun bakar batean 40 g baino gehiago edaten badute. - 65 urte eta gehiagoko emakumeak: aste batean, egunero batez beste 20 g baino gehiago edaten badute, edo egun bakar batean 30 g baino gehiago edaten badute.
Datuen iturria	EAEOI
Kalkulatzeko formula	Zenbakitzailea: Alkoholaren kontsumo-arriskutsua dutela aitortu duten 65 urte edo gehiagoko biztanleen ehunekoa Izendatzailea: 65 urte edo gehiagoko jendea
Unitate-adierazlea	Portzentajea (%)
Aldizkakotasuna	Bost urtean behin
Arduraduna	Plangintza, Antolamendu eta Ebaluazio Sanitarioko Zuzendaritza Osasun Saila
Desberdintasun-ardatzak	Sexua, adina, gizarte-maila eta ikasketa-maila.

3.09. adierazlea. Eguneroko bizimoduko jardunetarako ezintasunen bat badutela dioten 65 urte edo gehiagoko biztanleen ehunekoa

Deskribapena: Beren bizitzako jarduera dutela adierazten duten biztanleen nagusian edo beste jarduera batzuetan ehunekoa. erabateko ezina edo nolabaiteko ezina

Hasierako balioak

Eguneroko bizimoduko jardunetarako ezintasunen bat badutela dioten 65 urte edo gehiagoko biztanleen ehunekoa, sexuaren eta adin-taldearen arabera

Urtea	Iturria	Sexua	Globala	65-74	>= 75
2023	EAEOI	Gizonak	21,5	17,7	30,3
		Emakumeak	29,8	19,3	40,5

Eguneroko bizimoduko jardunetarako zintasunen bat badutela dioten 65 urte edo gehiagoko biztanleen ehunekoa, sexuaren eta klase sozialaren arabera

Urtea	Iturria	Sexua	Globala	I. mota	II	III	IV	V. mota
2023	EAEOI	Gizonak	21,5	19,4	26,3	24,7	26,4	29,4
		Emakumeak	29,8	19,8	26,6	27,2	30,9	32,9

Eguneroko bizimoduko jardunerako ezintasunen bat badutela dioten 65 urte edo gehiagoko biztanleen ehunekoa, sexuaren eta ikasketa-mailaren arabera

Urtea	Iturria	Sexua	Globala	Ikasketarik gabe, lehen h.	Behe-m. bigarren h.	Goi-m. bigarren h.	Tertziarioa
2023	EAEOI	Gizonak	21,5	28,9	23,4	28	21,5
		Emakumeak	29,8	32,7	27,7	25,8	27,7

Fitxa teknikoa

Adierazlearen kodea	3.09. adierazlea
Izena	Eguneroko bizimoduko jardunetarako ezintasunen bat badutela dioten 65 urte edo gehiagoko biztanleen ehunekoa.
Definizioa/Deskribapena	Beren bizimoduko jarduera nagusian edo beste jarduera batzuetan erabateko ezina edo nolabaiteko ezina dutela dioten biztanleak.
Datuen iturria	EAEOI
Kalkulatzeko formula	Zenbakitzailea: Ezinen bat badutela dioten 65 urte edo gehiagoko biztanleak. Izendatzailea: 65 urte edo gehiagokoak
Unitate-adierazlea	Prebalentzia (%)
Aldizkakotasuna	Bost urtean behin
Arduraduna	Plangintza, Antolamendu eta Ebaluazio Sanitarioko Zuzendaritza Osasun Saila
Desberdintasun- ardatzak	Sexua, adina, gizarte-maila eta ikasketa-maila.

3.10. adierazlea. Osasun mental txarra izateko arriskuan daudela dioten 65 urtetik gorako biztanleen ehunekoa

Deskribapena: Antsietate- eta depresio-sintomak dituztenak.

Hasierako balioak

Osasun mental txarra izateko arriskuan daudela dioten 65 urte edo gehiagoko biztanleen ehunekoa , sexuaren eta adin-taldearen arabera

Urtea	Iturria	Sexua	Globala	65-74	>= 75
2023	EAEOI	Gizonak	20,3	17,3	22
		Emakumeak	29,6	23,8	35,1

Osasun mental txarra izateko arriskuan daudela dioten 65 urte edo gehiagoko biztanleen ehunekoak, sexuaren eta klase sozialaren arabera

Urtea	Iturria	Sexua	Globala	I. mota	II	III	IV	V. mota
2023	EAEOI	Gizonak	20,3	9,6	16,9	18,5	21,5	29,6
		Emakumeak	29,6	27,5	20,5	22,8	30,3	38,8

Osasun mental txarra izateko arriskuan daudela dioten 65 urte edo gehiagoko biztanleen ehunekoak, sexuaren eta ikasketeta-mailaren arabera

Urtea	Iturria	Sexua	Globala	Ikasketarik gabe/lehen h.	Behe-m. bigarren h.	Goi-m. bigarren h.	Tertziarioa
2023	EAEOI	Gizonak	20,3	19,1	24,2	21,1	6,8
		Emakumeak	29,6	31,4	34	23,5	19,2

Fitxa teknikoak

Adierazlearen kodea	3.10. adierazlea
Izena	Osasun mental txarra izateko arriskuan daudela dioten 65 urte edo gehiagoko biztanleen ehunekoak.
Definizioa/Deskribapena	Antsietate- depresio-sintomak badauden edo ez dauden hartzen da kontuan osasun mentalaren balorazioa egiteko "Mental Health Inventory" (Berwick et al. 1991) ⁵ .
Datuen iturria	EAEOI
Kalkulatzeko formula	Zenbakitzailea: Antsietate eta depresio-sintomak dituzten 65 urteko eta gehiagokoak. Izendatzailea: EAEOIn parte hartu duten 65 urteko eta gehiagokoak
Unitate-adierazlea	Portzentajea
Aldizkakotasuna	Bost urtean behin
Arduraduna	Plangintza, Antolamendu eta Ebaluazio Sanitarioko Zuzendaritza Osasun Saila
Desberdintasun-ardatzak	Sexua, adina, gizarte-maila eta ikasketeta-maila.

3.2 helburu espezifikoaren aurrerabidea estimatzeko adierazle garrantzitsuak.

- **3.2 helburu espezifiko** Ingurune eta komunitate lagunkoiak, inklusiboak eta adinekoen beharretara egokituak sortzea, beren ohiko bizilekuan geratzeko aukera izan dezaten.

3.11. adierazlea. Lagunkoia Udalerrien Sareari atxikitako udalerriren batean bizi diren biztanleak

Deskribapena: *Lagunkoia* udalerrien sareari atxikitako udalerrietan bizi diren biztanleen kopurua eta ehunekoak

OMEk sustatutako "Age-friendly Environments Programme" ekimenean oinarritzen da Euskadi Lagunkoia, Zahartze Aktiboaren paradigmaren harian. Adinekoen eta herritarren parte-hartzea

sustatu nahi du ekimenak, haien premietara egokitzeko hirien diseinua eta segurtasuna, bai eta etxeko giroa eta zerbitzuak ere, alegia, inguru lagunkoia sortu, kontuan hartuta bakoitzak bere premia eta gaitasun jakina dituela. Hartara, adinekoen soziabilitatea bultzatuko da, eguneroko martxa erraztuko zaie eta behar dituzten

⁵ Berwick DM, Murphy JM, Goldman PA, Ware JE Jr, Barsky AJ, Weinstein MC. Performance of a five-item mental health screening test. *Med Care*. 1991ko otsaila, 29(2), 169-76. doi: 10.1097/00005650-199102000-00008. PMID: 1994148

zerbitzuak errazago eskuratzeko moduan izango dira, zahartu ahala.

Hasierako balioak eta eguneratuak

Urtea	Iturria	Biztanleak	%
2022	Berdintasun, Justizia eta Gizarte Politiketako Saila. Eusko	1.568.173	71,0
2024*	Jaurlaritza	1.711.242	77,3

*2025/12/02an atxikitako udalerriekin eta 2024/07/01eko erroldarekin kalkulaturako adierazlea

Fitxa teknikoa

Adierazlearen kodea	3.11. adierazlea
Izena	“Adinekoentzako hiri lagunkoia” programaren bat baduten hirietan bizi diren biztanleak
Definizioa/Deskribapena	Euskadiko udalerrri lagunkoietan (Euskadi Lagunkoia Sarea) bizi diren biztanleen ehunekoa. https://euskadilagunkoia.net/es/municipios/municipios-amigables
Datuen iturria	Berdintasun, Justizia eta Gizarte Politiketako Saila EUSTAT. Biztanleen udal-estatistika
Kalkulatzeko formula	a / b a = Euskadiko hiri lagunkoietako biztanleriaren batukaria b = Euskadiko biztanleria Atxikitako udalerrietako biztanleriaren batura, udal-erroldaren arabera Proporzioa: a/N* 100, atxikitako udalerrietako biztanleriaren eta N Euskadin bizi den guztizko biztanleriaren batura izanik.
Unitate-adierazlea	Portzentajea (%)
Aldizkakotasuna	Urtean behin, Biztanleen Udal Estatistika eguneratuta
Arduraduna	Osasun Publikoaren eta Adikzioen Zuzendaritza. Osasun Saila

3.3 helburu espezifikoaren aurrerabidea estimatzeko adierazle garrantzitsuak.

- **3.3. helburu espezifiko** Adinekoen osasun- eta gizarte-laguntzako premiei erabat, diziplina guztietatik, heltzea.

3.12. adierazlea. Balorazio multidimentsionala eta balorazio geriatriko integrala duten 70 urtetik gorakoen ehunekoa

Deskribapena: 70 urtetik gorako biztanleen artean, kontsultaren aurreko 3 urteetan AAP formularioak eta balorazio

geriatriko integrala (BGI) eginda dituzten ehunekoa.

Hasierako balioak eta eguneratuak

Urtea	Iturria	Gizonak	Emakumeak	Globala
2023	Osabide Global-Osakidetzako Osasun Informazioko Sistema	0,22	0,23	0,23
2024		0,31	0,34	0,33

Fitxa teknikoa

Adierazlearen kodea	3.12. adierazlea
Izena	Dimentsio anitzeko balorazioa > 70 urte
Definizioa/Deskribapena	70 urtetik gorako biztanleen artean, kontsultaren aurreko 3 urteetan AAP formularioak eta balorazio geriatriko integrala (BGI) eginda dituzten ehunekoak
Datuen iturria	Osakidetzako informazio klinikoaren eta kudeaketaren sistema
Kalkulatzeko formula	Zenbakitzailea: AAP formularioa egina duten 70 urtetik gorako pertsonak Izendatzailea: Osakidetzan erregistratutako 70 urtetik gorako biztanleria Kalkulatzeko formula: Zenbakitzailea/Izendatzailea x 100
Unitate-adierazlea	Portzentajea (%)
Aldizkakotasuna	Urtero, bi urtean behin, 4 urtean behin...
Adierazlearen arduraduna	Informazio Sanitarioko Zerbitzua Kalitateko Zuzendariordetza. Osakidetzak.
Desberdintasunaren ardatzak	sexua, maila sozioekonomikoa edo errenta eta adina, eskura dagoen informazioaren arabera

3.13. adierazlea. Zaintza aringarriak behar dituzten eta arreta-plan indibidualizatua dutenen ehunekoak

Deskribapena: Banakako Arreta Plana (BAP) egina duten eta Aringarriko diagnostikatu diren biztanleen ehunekoak.

Hasierako balioak eta eguneratuak

Urtea	Iturria	Gizonak	Emakumeak	Globala
2023	Osabide Global-Osakidetzako Osasun Informazioko Sistema	66,13	64,01	65,01
2024		68,92	67,65	68,23

Fitxa teknikoa

Adierazlearen kodea	3.13. adierazlea
Izena	Arreta Plan Integrala duten aringarriko pazienteen ehunekoak
Definizioa/Deskribapena	Aringarriak jasotzeko diagnostikatutako (Z515, V66,7) biztanleetatik API egina dutenen ehunekoak Bizirik edo hilda
Datuen iturria	Osabide Globala. Osakidetzako informazio-sistema.
Kalkulatzeko formula	Zenbakitzailea (aringarrietako GNSa duten eta API aringarria badutenak) Izendatzailea (aringarrien GNS dutenak) Kalkulatzeko formula: Zenbakitzailea/Izendatzailea x 100
Unitate-adierazlea	Portzentajea (%)
Aldizkakotasuna	Adierazlea kalkulatzeko aldizkakotasuna (urtean behin, bi urtean behin, 4 urtean behin...)
Adierazlearen arduraduna	Osasun Informazioko Sistemak, Kalitateko Zuzendariordetza. Osakidetzak.
Desberdintasunaren ardatzak	Sexuaren, maila sozioekonomikoaren edo errentaren eta adinaren arabera banakapena, eskura dagoen informazioaren arabera

3.14. adierazlea. Dementia diagnostikatu zaien 65 urte edo gehiagoko pertsonen arreta-irismena, dementia duten biztanle guztietatik

Deskribapena: Dementia diagnostikatu zaien 65 urte edo gehiagoko pertsonen ehunekoaren estimatutako kasu guztiekiko, biztanleria-ikasketen arabera.

Hasierako balioak eta eguneratuak

Urtea	Iturria	Gizonak	Emakumeak	Globala
2023	Osabide Global-Osakidetzako Osasun Informazioko Sistema	% 75,15	% 94,59	% 87,16
2024		% 77,88	% 97,74	% 90,13

Fitxa teknikoa

Adierazlearen kodea	3.14. adierazlea
Izena	Dementia diagnostikatu zaien 65 urte edo gehiagoko pertsonen arretaren irismena
Definizioa/Deskribapena	Dementia diagnostikatu zaien 65 urte edo gehiagoko pertsonen ehunekoaren, aurreikusitako kasuakiko, biztanleria-ikasketen arabera.
Datuen iturria	Osabide Globala. Osakliniker (GNS)
Kalkulatzeko formula	Zenbakitzailea (Pertsona kopurua = $n > 65$ urte, azterketa-urtean edo horren aurretik GNS kode hauetakoren bat dutenak (GNS-9 (290**, 2941*, 331**) eta GNS-10 (F015*, F028*, F039*, G300*, G301*, G308*, G309*, G310*, G311*, G312*, G318*, G319*)) Izendatzailea (biztanleria-ikasketen arabera aurreikusitako kasuen kopurua). Zenbatetsitako prebalentzia aldatu egiten da adinaren arabera Kalkulatzeko formula: Zenbakitzailea/Izendatzailea x 100
Unitate-adierazlea	Portzentajea
Aldizkakotasuna	Adierazlea kalkulatzeko aldizkakotasuna (urtean behin, bi urtean behin, 4 urtean behin...)
Adierazlearen arduraduna	Informazio sanitarioko sistema Kalitateko Zuzendariordetza. Osakidetza.
Desberdintasunaren ardatzak	Sexuaren, maila sozioekonomikoaren edo errentaren eta adinaren arabera banakapena, eskura dagoen informazioaren arabera

4.

Helburu orokorra

**Kalitatean,
humanizazioan
eta
segurtasunean
jasangarritasuna
eta bikaintasuna
lortzea,
Euskadiko
laguntza-
sistema
sanitario eta
soziosanitario-
etan**

4. HELBURU OROKORRA: KALITATEAN, HUMANIZAZIOAN ETA SEGURTASUNEAN JASANGARRITASUNA ETA BIKAINASUNA LORTZEA, DAGOKIENEZEUSKADIKO OSASUN-LAGUNTZAKO SISTEMETAN ETA SISTEMA SOZIOSANITARIOETAN

Xede orokorra honako xede espezifiko hauetan zehaztu daiteke:

Helburu espezifikoak

- **4.1** Laguntza-eredua norbanakoan eta osasuna hobetzean zentratzea.
- **4.2** Asistentzia-sistemen gobernantza garatzea, bikaintasun, iraunkortasun eta kontu-emate maila handiagoak lortzeko.
- **4.3** Behar bezalako gaitasuna eta kompetentziak dituzten profesionalak izatea, gizarte-asistentziako sistemaren iraunkortasuna eta bikaintasuna lortzeko.

- **4.4** Osasun-arloko erabakiak hartzen laguntzeko informazio-sistema aurreratuak izatea.

Helburu orokorrak betetzen zenbateko aurrerabidea izan den kalkulatzeko, adierazle multzo bat proposatzen da: batzuk generikoak eta beste batzuk helburu espezifikoetakoren batera zuzenago bideratuak. Oro har, helburu orokor hori lortzeko aurrerapenaren ikuspegi nahiko zabala ematen dute.

6 adierazle orokor sintetiko proposatzen dira, helburu orokor hori lortzeko aurrerabidea oro har zenbatesteko.

4.01. adierazlea. 75 urtetik beherakoen heriotza-tasa tratagarria 100.000 biztanleko

Deskribapena: Gaixotasun tratagarrien ondoriozko heriotzak, 100.000 biztanleko

Adierazle sintetiko horrek gaixotasunek aurrera ez egiteko prebentzioak zenbateraino eragin izan duen adierazten du, baita osasun-sistemaren kalitatea eta bikaintasuna hobera egin duen ere.

ELGEk⁶ proposatutako definizioaren arabera, tratatzeko modukoak diren gaixotasunek eragindako heriotzak, batez ere, osasun-laguntzako sistemaren esku-hartze egoki eta eraginkorren bidez (bigarren mailako prebentzioko eta tratamenduko neurriak barne) saihesteko modukoak dira. Hau da, gaixotasunak

⁶Avoidable mortality: OECD/Eurostat lists of preventable and treatable causes of death (January 2022 version) Hemen

dago: <https://www.oecd.org/health/health-systems/Avoidable-mortality-2019-Joint-OECD-Eurostat-List-preventable-treatable-causes-of-death.pdf>

agertu ondoren egiten diren esku-hartzeak, hilgarritasuna murriztekoak.

Hasierako balioak eta eguneratuak

Urtea	Iturria	Gizonak	Emakumeak	Globala
2022	Euskadiko hilkortasunaren erregistroa	65,9*	49,2*	57,5*
2023		63,3*	46,8*	54,8*
2024		61,5*	42,9*	51,9*

* Tasak 100.000 biztanleko

Fitxa teknikoa

Adierazlearen kodea	4.01. adierazlea
Izena	Tratatze moduko hilkortasunaren tasa, 75 urtetik beherakoetan
Definizioa/Deskribapena	Tratatze moduko gaixotasunek eragindako heriotzak, 100.000 biztanleko Kausen zerrenda (www.oecd.org/health/health-systems/Avoidable-mortality-2019-Joint-OECD-Eurostat-List-preventable-treatable-causes-of-death.pdf)
Datuen iturria	Euskadiko Hilkortasun Erregistroa, Biztanleen Udal Estatistika, Eustat
Kalkulatzeko formula	$HT_{Tratatze\ modukoak}^t = \frac{H_{Tratatze\ modukoak}^t}{B^t} \cdot 100.000$ <p>Formula horretan, $H_{Tratatze\ modukoak}^t$ t urteko heriotzak, GNS-10 kodea dutenak (ELGEren kausa tratagarrien zerrendakoak) B^t Biztanleria, t urteko uztailaren 1ean</p>
Unitate-adierazlea	100.000ko zenbat
Aldizkakotasuna	Urtean behin
Arduraduna	Plangintza, Informazio eta Ebaluazio Sanitarioko Zuzendaritza Osasun Saila.
Desberdintasun-ardatzak	Sexua. Maila sozioekonomikoa: Ez daukagu eskura oraintxe

4.02. adierazlea. Ospitale barruko heriotza-tasa orokorra, ospitaleko 100 alta bakoitzeko

Deskribapena: Alta ematean exitus izan duten sarreraren ehunekoa

Hasierako balioak eta eguneratuak

Urtea	Iturria	Gizonak	Emakumeak	Globala
2022	Euskadiko DGOM Erregistroa	4,95*	4,43*	4,69*
2023		4,50*	4,19*	4,35*
2024		4,39*	4,16*	4,28*

* Tasa 100.000 biztanleko

Fitxa teknikoa

Adierazlearen kodea	4.2. adierazlea
Izena	Ospitale barruko heriotza-tasa orokorra
Definizioa/Deskribapena	Ospitalean sartu ondoren existus-agatik alta hartu dutenen ehunekoa
Datuen iturria	EAEko ospitaleetako alden datuen oinarritzko multzo minimoa
Kalkulatzeko formula	$HT_{\text{ospitale barrukoak}}^t = \frac{H_{\text{ospitale barrukoak}}^t}{I^t} \cdot 100$ <p>Formula horretan, $H_{\text{ospitale barrukoak}}^t$ Ospitalean sartu ondoren existus-agatik alta hartu dutenen ehunekoa I^t ospitalizazioko sarreren guztizko kopurua.</p>
Unitate-adierazlea	100etik zenbat
Aldizkakotasuna	Urtean behin
Arduraduna	Plangintza, Informazio eta Ebaluazio Sanitarioko Zuzendaritza Osasun Saila
Desberdintasun-ardatzak	Sexua. Maila sozioekonomikoa: Ez daukagu eskura oraintxe

4.03 adierazlea. Osasun-sistemaren inguruko gogobetetzea/pertzepzioa

Deskribapena: Osasun-sistemarekin pozik dauden 15 urteko eta gehiagoko biztanleen ehunekoa

Hasierako balioak

Osasun-sistemarekin pozik dauden 15 urteko eta gehiagoko biztanleen ehunekoa, sexuaren eta adinaren arabera

Urtea	Iturria	Sexua	Globala	15-24	25-44	45-64	65-74	>=75
2023	EAEOI	Gizonak	82,5	82,9	80,6	80,9	85,0	86,7
		Emakumeak	78,7	81,3	76,8	76,4	80,6	84,6

Osasun-sistemarekin pozik dauden 15 urteko eta gehiagoko biztanleen ehunekoa, sexuaren eta klase sozialaren arabera.

Urtea	Iturria	Sexua	Globala	I. mota	II	III	IV	V. mota
2023	EAEOI	Gizonak	82,5	82,5	85,9	80,5	82,3	84,9
		Emakumeak	78,7	83,2	77,2	80,4	74,9	84,4

Osasun-sistemarekin pozik dauden 15 urteko eta gehiagoko biztanleen ehunekoa, sexuaren eta ikasketen arabera

Urtea	Iturria	Sexua	Globala	Ikasketarik gabe/lehen h.	Behe-m. bigarren h.	Goi-m. bigarren h.	Tertiarioa
2023	EAEOI	Gizonak	82,5	85,0	83,3	82,3	81,5
		Emakumeak	78,7	81,3	75,3	79,8	76,2

Fitxa teknikoa

Adierazlearen kodea	4.03. adierazlea
Izena	Osasun-sistemaren inguruko pertzepzioa / gogobetetzea
Definizioa/Deskribapena	Osasun-sistemarekin pozik dauden 15 urteko eta gehiagokoak
Datuen iturria	EAEOI
Kalkulatzeko formula	Zenbakitzailea: Osasun-zerbitzuekin pozik do oso pozik dauden 15 urteko eta gehiagokoak Izendatzailea: 15 urte edo gehiagokoak
Unitate-adierazlea	Ehunekoa (%)

Aldizkakotasuna	Bost urtean behin
Adierazlearen arduraduna	Azterlan-zerbitzua. Plangintza, Antolamendu eta Ebaluazio Sanitarioko Zuzendaritza Osasun Saila
Desberdintasunaren ardatzak	- 15 urte edo gehiagokoen sexua, adin-taldea eta klase soziala. - 25 urteko eta gehiagokoen ikasketa-maila

4.04. adierazlea. Osasuneko gastu publikoa, Barne Produktu Gordinarekiko

Deskribapena: Osasuneko gastu publikoa, Barne Produktu Gordinarekiko (BPG)

Hasierako balioak eta eguneratuak

Urtea	Iturria	Osasuneko gastu publikoa, BPGaren ehunekoarekiko
2021	EUSTAT. Osasun-kontuak	% 7,2
2022		% 6,5

Fitxa teknikoa

Adierazlearen kodea	4.04. adierazlea
Izena	Osasuneko gastu publikoa, BPGarekiko
Definizioa/Deskribapena	Osasuneko gastu publikoa, BPGarekiko
Datuen iturria	Eustat. Osasun-kontuak
Kalkulatzeko formula	$(a/b) \times 100$, guztizko gastu publikoa izanik, eta b BPG
Unitate-adierazlea	Portzentajea
Aldizkakotasuna	Bi urtean behin
Adierazlearen arduraduna	Osasun Publikoaren eta Adikzioen Zuzendaritza. Osasun Saila

4.05. adierazlea. Gastu publikoa, lehen mailako arretan

Deskribapena: Lehen mailako arretako osasun-gastuaren ehunekoa, Euskadiko osasun-gastu publiko osoarekiko

Hasierako balioak eta eguneratuak

Urtea	Iturria	
2021	Osasun Gastu Publikoaren Estatistika. Osasun Ministerioa	%13,9
2023		% 14,2

Fitxa teknikoa

Adierazlearen kodea	4.05. adierazlea
Izena	Osasun-gastua, lehen mailako arretan
Definizioa/Deskribapena	<p>Lehen mailako arretako osasun-gastuaren ehunekoa, osasun-gastu publiko osoarekiko</p> <p>Definizioak:</p> <p>Osasun-gastua, lehen mailako arretan (LMA) Hemen sartzen dira familia-medikuntzan, pediatrian, erizaintzan emandako osasun-zerbitzuak, bai eta lehen mailako gainerako osasun-langileek edo osasun-arloaz besteko langileek emandako zerbitzuak ere. Zehazki:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Larrialdietako edo etengabeko arretako zerbitzuak, laginak kanpoaldetik ateratzeko eta lagin klinikoak garraiatzeko jarduerak, diagnostikorako oinarrizko bitartekoak, eta aho-hortzetako osasuna osasun-zentroetan eta laguntza-maila honen kargu dauden beste batzuk. - Familia-plangintza, osasun mentala, fisioterapia edo errehabilitazioa, lan soziosanitarioa eta lehen mailako arretan egindako prebentzio-jarduerak (txertaketak, osasun-azterketak, osasun-informazioa eta -hezkuntza). - Tratamenduak eman eta sendatzea, eta kirurgia txikiak. - Laguntza-jarduera garatzeko beharrezkoak diren kudeaketa-gastuak. - Lehen Mailako Arretako jarduera propioetan egindako gastuak (itunak), Asistentzia finantzatzen duen erakundetik kanpoko ondare-baliabideekin emandakoak. - Mediku espezialista egoiliarren prestakuntzan egindako gastua. <p>Sektoreko osasun-gastu publikoa: Osasun-gastu publikoa totala sartzen da hemen, bai baliabide propioen bidez egindakoa, bai osasun-laguntzako itunen bidez besteren bitartekoekin egindakoa. Autonomia-erkidegoetako osasun-zerbitzu guztien osasun-gastua besterik ez du jasotzen, eta bakoitzaren lurralde-administrazio sanitarioena.</p>
Datuen iturria	Iturria: Osasuneko Gastu publikoaren estatistika. Osasun Ministerioa / INCLASNS
Kalkulatzeko formula	$(a / b) * 100$ a = Osasun-gastua, lehen mailako arretan (LMA), urtebetean b = Euskadiko urte horretako osasun-gastu publikoa, guztira
Unitate-adierazlea	Portzentajea
Aldizkakotasuna	Urtean behin
Arduraduna	Osasun Publikoaren eta Adikzioen Zuzendaritza. Osasun Saila

4.06. adierazlea. Biztanleko gastua gizarte-zerbitzuetan: erdigunea

Deskribapena: Gizarte-zerbitzuetako eta dirulaguntza pribatuen gastu arrunt nukleo nagusiaren, dirulaguntza publikoen totala, biztanleko.

Hasierako balioak eta eguneratuak

Urtea	Iturria	Gastua biztanle bakoitzeko
2021*	Gizarte-ekintzako eta gizarteratzeko gastuaren estatistika, eta Gizarte-zerbitzuen eta gizarte-ekintzaren estatistika, Berdintasun, Justizia eta Gizarte Politiketako Saila	1.084,95€
2022		1.147,20€

* Urte zuzendua hasierako balioetan

Fitxa teknikoa

Adierazlearen kodea	4.06. adierazlea
Izena	Gizarte-zerbitzuetako gastu arrunt totala biztanleko
Definizioa/Deskribapena	Erdiguneko gastu arrunt totala + dirulaguntza publikoak + gizarte-zerbitzuetako dirulaguntza pribatuak, biztanleko Erdigunean hauexek daude: a) gizarte-zerbitzuen arloan eskumena duten erakunde publikoen gizarte-zerbitzuen edo zerbitzu zentralen egitura orokorreko zerbitzuak. b) Gizarte-zerbitzuen egitura espezifikoko zerbitzuak: oinarrizko gizarte-zerbitzuak, gizarte-larrialdiko zerbitzuak eta gizarte-zerbitzuetako zerbitzu tekniko espezializatuak. c) Kolektibo hauei gizarte-arreta ematera bideratutako zentro eta zerbitzu guztiak, egoitzakoak izan edo ez: adinekoak; desgaitasuna edo gaixotasuna dutenak; adingabeak, gazteak eta familiak; arrisku-egoeran dauden emakumeak (genero-indarkeriagatik, tratu txarregatik edo bestelako gizarte-arazoengatik); eta eskusio-egoeran dauden beste pertsona batzuek. d) Mendekotasun-arazoak dituztenei arreta emateko programa espezializatuak: etxez etxeko laguntza, telelaguntza eta zaintzaileentzako laguntza. e) Familiari eta genero-indarkeriaren eraginpean dauden emakumeei arreta emateko programa espezializatuak. Genero-indarkeriaren edo tratu txarren arazoak dituztenei laguntzeko zerbitzuak (SATEVI eta Arreta Soziojuridikoko eta Psikosozialeko Zerbitzuak barne); familia-harrerako eta adopzioko programak; eta familian esku hartzeko programen multzoa (familian esku hartzeko programak, ume eta nerabeei informazioa emateko telefonoa, familia-bitartekaritza eta familia-elkarguneak); f) Mendeko prestazio ekonomikoak; g) Gizarte-zerbitzuen erdiguneko beste prestazio espezifiko batzuk, genero-indarkeriaren edo tratu txarren arazoak dituzten pertsonentzako prestazio ekonomikoak barne.
Datuen iturria	Gizarte-ekintzako eta gizarteratzeko gastuaren estatistika, gizarte-zerbitzuen eta gizarte-ekintzaren estatistika (administrazio-erregistroak eta inkestak)
Kalkulatzeko formula	Gastu guztien batura biztanleen artean
Unitate-adierazlea	Euroa
Aldizkakotasuna	Urtean behin
Adierazlearen arduraduna	Berdintasun, Justizia eta Gizarte Politiketako Saila.

4.1 Helburu espezifikoaren aurrerabidea estimatzeko adierazle garrantzitsuak.

- **4.1. helburu espezifikoa** Laguntza-eredua norbanakoan eta osasuneko emaitza onak lortzen zentratzea

4.07. adierazlea. Gorputz-masaren indizea murriztea gehiegizko pisua edo obesitatea dutenei (GMI >25)

Deskribapena: Lehen GMI >25 edukita, gutxienez % 10 murriztu duten biztanleen urtebeten GMI normalizatu (< 25) edo ehunekoa.

Hasierako balioak eta eguneratuak

Urtea	Iturria	
2023	Osabide Globala. Informazio sanitarioko sistema Osakidetza	% 13,74
2024		% 12,30

Fitxa teknikoa

Adierazlearen kodea	4.07. adierazlea
Izena	Gehiegizko pisua edo obesitatea duten pertsonen GMI murriztea (GMI >25)
Definizioa/Deskribapena	Lehen GMI >25 edukita, urtebetean GMI normalizatu (< 25) edo gutxienez % 10 murriztu duten biztanleen ehunekoa
Datuen iturria	Osabide Globala. Informazio sanitarioko sistemak. Osakidetza.
Kalkulatzeko formula	Zenbakitzailea: ustiapen-aldiko azken GMIa < 25 da edo % 10 txikiagoa aurreko 12 hilabeteetan gehieneko GMIa baino, betiere hura > 25 bazen. Izendatzailea: GMIa Pen duten pazienteak, aurreko 12 hilabeteetan GMI >25 izanda Kalkulatzeko formula: Zenbakitzailea/Izendatzailea x 100
Unitate-adierazlea	Portzentajea (%)
Aldizkakotasuna	Adierazlea kalkulatzeko aldizkakotasuna (urtean behin, bi urtean, 4 urtean behin...)
Arduraduna	Informazio sanitarioko sistema Kalitateko Zuzendariordetza. Osakidetza.
Desberdintasun-ardatzak	Sexuaren, maila sozioekonomikoaren edo errentaren eta adinaren arabera banakapena, eskura dagoen informazioaren arabera

4.08. adierazlea. Arrisku kardiobaskular baxua duten helduen ehunekoa

Deskribapena: Arrisku kardiobaskular gorako gizonak eta 45 urtetik gorako baxua duten helduen ehunekoa: 40 urtetik emakumeak

Hasierako balioak eta eguneratuak

Urtea	Iturria	
2023	Osabide Globala. Informazio sanitarioko sistema Osakidetza	% 62,66
2024		% 63,71

Fitxa teknikoa

Adierazlearen kodea	4.8. adierazlea
Izena	Arrisku kardiobaskular txikia duten helduen ehunekoa
Definizioa/Deskribapena	Arrisku kardiobaskular (AKB) baxua duten helduen ehunekoa: 40 urtetik gorako gizonak eta 45 urtetik gorako emakumeak
Datuen iturria	Osabide Globala. Informazio sanitarioko sistema Osakidetza.
Kalkulatzeko formula	Zenbakitzailea: AKB baxukoak, REGICOR ikerketa-taldearen arabera ⁷ Izendatzailea (Gizonezkoak > 40 urte eta emakumezkoak > 45 urte). Kalkulatzeko formula: Zenbakitzailea/Izendatzailea x 100
Unitate-adierazlea	Portzentajea (%)
Aldizkakotasuna	Adierazlea kalkulatzeko aldizkakotasuna (urtean behin, bi urtean, 4 urtean behin...)

⁷Baena Díez JM, del Val García JL, Héctor Salas Gaetgens L, Sánchez Pérez R, Altés Vaques E, Deixens Martínez B, Amatller Corominas M, Katia Núñez Casillas D. Comparación de los modelos SCORE y REGICOR para el cálculo del riesgo cardiovascular en sujetos sin enfermedad cardiovascular atendidas en un centro de salud de Barcelona [Comparison of the SCORE and REGICOR models for calculating cardiovascular risk in cardiovascular disease-free individuals at a healthcare center in Barcelona, Spain]. Rev Esp Salud Publica. 2005 uztza-abuztu;79(4):453-64. Spanish. doi: 10.1590/s1135-57272005000400003. PMID: 16465962.

Arduraduna	Informazio sanitarioko sistemak. Kalitateko Zuzendariordetza. Osakidetza.
Desberdintasun-ardatzak	Sexuaren, maila sozioekonomikoaren edo errentaren eta adinaren arabera banakapena, eskura dagoen informazioaren arabera

4.09. adierazlea. Arrisku kardiobaskular altua izanagatik, tentsio arteriala ondo kontrolatuta dutenen ehunekoa

Deskribapena: Arrisku kardiobaskularra 10 edo handiagoa izanik, 140/90eko tentsio arteriala edo txikiagoa dutenen ehunekoa.

Hasierako balioak eta eguneratuak

Urtea	Iturria	
	Osabide Globala. Informazio sanitarioko sistema Osakidetza.	*

* Datua ez dago eskura

Fitxa teknikoa

Adierazlearen kodea	40.9. adierazlea
Izena	AKB altua izanagatik, tentsio arteriala ondo kontrolatuta dutenen ehunekoa
Definizioa/Deskribapena	AKB = 0 > 10 izanik, tentsio arterialeko zifrak = 0 < 140/90 dituztenen ehunekoa
Datuen iturria	Osabide Global-Osakidetzako Osasun Informazioko Sistema
Kalkulatzeko formula	Zenbakitzailea: AKB = 0 > 10 duten pertsonak, tentsio arterialeko zifrak = 0 < 140/90 dituztenak Izendatzailea (AKB = 0 > 10 duten pertsonak) Kalkulatzeko formula: Zenbakitzailea/Izendatzailea x 100
Unitate-adierazlea	Portzentajea (%)
Aldizkakotasuna	Adierazlea kalkulatzeko aldizkakotasuna (urtean behin, bi urtean behin, 4 urtean behin...)
Adierazlearen arduraduna	Informazio Sanitarioko Zerbitzua Kalitateko Zuzendariordetza. Osakidetza.
Desberdintasunaren ardatzak	Sexuaren, maila sozioekonomikoaren edo errentaren eta adinaren arabera banakapena, eskura dagoen informazioaren arabera

4.10. adierazlea. Diabetes mellitusa izanagatik, arrisku-faktoreak (tabakoa, HbA1c eta tentsio arteriala) ondo kontrolatuta dituztenen ehunekoa

Deskribapena: Hemoglobina kontrol ona duten diabetiko ez-erretzaileen glikosilatua eta tentsio arterialaren ehunekoa.

Hasierako balioak eta eguneratuak

Urtea	Iturria	
2023	Osabide Globala. Informazio sanitarioko sistema Osakidetza	% 6,64
2024		% 21,87

Fitxa teknikoa

Adierazlearen kodea	4.10. adierazlea
Izena	Diabetes mellitus (DM) izanagatik, arrisku-faktoreak (tabakoa, HbA1c eta tentsio arteriala) ondo kontrolatuta dituztenen ehunekoa
Definizioa/Deskribapena	Hb Glikosilatuaren (HbA1c) eta Tentsio Arterialaren (TA) kontrol ona duten diabetiko ez-erretzaileen ehunekoa
Datuen iturria	Osabide Global-Osakidetzako Osasun Informazioko Sistema
Kalkulatzeko formula	Zenbakitzailea: DM dutenak edo DM gisa estratifikatuta daudenak, ez-erretzaileak edo erretzaile ohiak izanik, HbA1c < 7 (< 74 urte) edo HbA1c < 8 (> 75 urte) eta TA < 140/90) dutenak. Izendatzailea: DM dutenak edo DM gisa estratifikatuta daudenak Kalkulatzeko formula: Zenbakitzailea/Izendatzailea x 100
Unitate-adierazlea	Portzentajea (%)
Aldizkakotasuna	Adierazlea kalkulatzeko aldizkakotasuna (urtean behin, bi urtean, 4 urtean behin...)
Arduraduna	Informazio Sanitarioko Zerbitzua Kalitateko Zuzendariorde. Osakidetza.
Desberdintasun- ardatzak	Sexuaren, maila sozioekonomikoaren edo errentaren eta adinaren arabera banakapena, eskura dagoen informazioaren arabera

4.11. adierazlea. Diabetes mellitus izanik, konplikazio diabetikoak dituztenen ehunekoa

Deskribapena: Diabetikoak izanik, gaixotasuna gaizki kontrolatzearen ondorioz konplikazio hauetakoren bat dutenen ehunekoa: neuropatia, nefropatia, erretinopatia, oin diabetikoa edo gertakari kardiobaskularrak.

Hasierako balioak eta eguneratuak

Urtea	Iturria	
	Osabide Globala. Informazio sanitarioko sistema Osakidetza.	*

* Datua ez dago eskura

Fitxa teknikoa

Adierazlearen kodea	4.11. adierazlea
Izena	Diabetes mellitusa izanik, konplikazio diabetikoak dituztenen ehunekoa
Definizioa/Deskribapena	Diabetikoak izanik, gaixotasuna gaizki kontrolatzearen ondorioz konplikazio hauetakoren bat dutenen ehunekoa: neuropatia, nefropatia, erretinopatia, oin diabetikoa edo gertakari kardiobaskularrak
Datuen iturria	Osabide Globala. Informazio sanitarioko sistema Osakidetza.
Kalkulatzeko formula	Zenbakitzailea: GNS hauek dituzten diabetikoak: neuropatia, nefropatia, erretinopatia, oin diabetiko edo gertakari kardiobaskularrak Izendatzailea: diabetikoak (GNS: DM edo DM gisa estratifikatuak) Kalkulatzeko formula: Zenbakitzailea/Izendatzailea x 100
Unitate-adierazlea	Portzentajea (%)
Aldizkakotasuna	Urtean behin/bi urtean behin
Arduraduna	Informazio Sanitarioko Zerbitzua Kalitateko Zuzendariorde. Osakidetza.
Desberdintasunaren ardatzak	Sexuaren, maila sozioekonomikoaren edo errentaren eta adinaren arabera banakapena, eskura dagoen informazioaren arabera

4.12. adierazlea. Infartu-ondoan larrialdiko berrospitaleratzea izan dutenen ehunekoa

Deskribapena: Miokardio-infartu bakoaren ondoren alta hartu eta 30 egun baino lehen berriz ospitaleratu diren pazienteen ehunekoa.

Hasierako balioak eta eguneratuak

Miokardioko infartu akutuaren ondoren alta hartu eta 30 egun baino lehen berriz ospitaleratu diren pazienteen ehunekoa, sexuaren eta adin-taldearen arabera.

Urtea	Iturria	Sexo	Global	18-45	46-64	65-85	>85
2023	Osabide Global	Gizonak	4,67	1,32	3,77	5,07	5,88
		Emakumeak	6	13,33	6,11	5,67	11,11
Globala		5,06	3,3	4,14	5,29	8,09	
2024		Gizonak	4,33	0,00	4,41	4,34	6,82
		Emakumeak	5,22	16,67	2,87	4,44	8,90
		Globala	4,59	2,60	4,09	4,37	8,12

Fitxa teknikoa

Adierazlearen kodea	4.12. adierazlea
Izena	Infartu-ondoan larrialdiko berrospitaleratzea izan dutenen ehunekoa
Definizioa/Deskribapena	Miokardio-infartu akutuaren ondoren alta hartu eta 30 egun baino lehen berriz ospitaleratu diren pazienteen ehunekoa. Programa Kontratuan sartutako adierazlea (D5.9R3)
Datuen iturria	Osabide Globala. Informazio sanitarioko sistema Osakidetza.
Kalkulatzeko formula	Zenbakitzailea: Infartu baten ondoren alta hartu dutenak, 30 egun baino lehen berriz ospitaleratu direnak gertakari kardiobaskular batengatik Izendatzailea: miokardio-infartu akutuaren ondoren alta jasotako pertsonak Kalkulatzeko formula: Zenbakitzailea/Izendatzailea x 100
Unitate-adierazlea	Portzentajea (%)
Aldizkakotasuna	Adierazlea kalkulatzeko aldizkakotasuna (urtean behin, bi urtean behin)
Arduraduna	Informazio Sanitarioko Zerbitzua Kalitateko Zuzendariordetza. Osakidetza.
Desberdintasunaren ardatzak	Sexuaren, maila sozioekonomikoaren edo errentaren eta adinaren arabera banakapena, eskura dagoen informazioaren arabera

4.13. adierazlea. Azken urtean arreta-plan indibidualizatua egin zaien paziente pluripatologikoen ehunekoa

Deskribapena Azken urtean arreta-plan indibidualizatua egin zaien paziente pluripatologikoen ehunekoa.

Hasierako balioak eta eguneratuak

Azken urtean arreta-plan indibidualizatua egin zaien paziente pluripatologikoen ehunekoa, sexuaren eta adin-taldearen arabera

Urtea	Iturria	Sexua	Globala	18-45	46-64	65-85	>85
2023	Osabide Global	Gizonak	43,31	16,92	38,04	45,22	42,13
		Emakumeak	38,10	15,45	34,21	41,08	36,17
		Globala	41,07	16	36,84	43,74	38,65
2024		Gizonak	17,84	7,75	12,53	18,27	19,86
		Emakumeak	18,87	2,33	13,32	19,36	19,67
		Globala	18,26	5,70	12,77	18,65	19,75

Fitxa teknikoa

Adierazlearen kodea	4.13. adierazlea
Izena	Azken urtean arreta-plan indibidualizatua egin zaien paziente pluripatologikoen ehunekoa
Definizioa/Deskribapena	Azken urtean arreta-plan indibidualizatua (API) egin zaien paziente pluripatologikoen (PPP) ehunekoa
Datuen iturria	Osabide Globala. Informazio sanitarioko sistema Osakidetza.
Kalkulatzeko formula	Zenbakitzailea: Azken urtean arreta-plan indibidualizatua (API) egin zaien paziente pluripatologikoak (PPP) Izendatzailea: PPPak Kalkulatzeko formula: Zenbakitzailea/Izendatzailea x 100
Unitate-adierazlea	Portzentajea (%)
Aldizkakotasuna	Adierazlea kalkulatzeko aldizkakotasuna (urtean behin, bi urtean behin)
Adierazlearen arduraduna	Informazio Sanitarioko Zerbitzua Kalitateko Zuzendariordetza. Osakidetza.
Desberdintasunaren ardatzak	Sexuaren, maila sozioekonomikoaren edo errentaren eta adinaren arabera banakapena, eskura dagoen informazioaren arabera

4.14. adierazlea. Bihotz-gutxiegitasuna izanik, 30 egun baino lehen berriz ospitaleratu diren pazienteen ehunekoa

Deskribapena: Bihotz-gutxiegitasunagatik 30 egun baino gutxiagoan berriro ospitaleratu alta jaso eta antzeko arrazoi batengatik 30 egun baino gutxiagoan berriro ospitaleratu diren pazienteen ehunekoa.

Hasierako balioak eta eguneratuak

Bihotz-gutxiegitasuna izanik 30 egun baino lehen berriz ospitaleratu diren pazienteen ehunekoa, sexuaren eta adin-taldearen arabera.

Urtea	Iturria	Sexua	Globala	18-45	46-64	65-85	>85
2023	Osabide Global	Gizonak	8,42	4,55	5,56	8,79	8,86
		Emakumeak	7,98	6,25	3,92	8,07	8,22
		Globala	8,21	5,26	5,16	8,49	8,48
2024		Gizonak	8,24	0,00	9,46	7,95	8,56
		Emakumeak	8,08	12,50	6,19	7,24	8,74
		Globala	8,16	2,86	8,60	7,66	8,67

Fitxa teknikoa

Adierazlearen kodea	4.14. adierazlea
Izena	Bihotz-gutxiegitasuna izanik 30 egun baino lehen berriz ospitaleratu diren pazienteen ehunekoa
Definizioa/Deskribapena	Bihotz-gutxiegitasunagatik (BG) alta jaso eta antzeko arrazoi batengatik 30 egun baino lehenago berriz ospitaleratu diren pazienteen ehunekoa
Datuen iturria	Osabide Global-Osasun Informazioko Sistema Osakidetza.
Kalkulatzeko formula	Zenbakitzailea: Bihotz-gutxiegitasunagatik (BG) alta jaso eta antzeko arrazoi batengatik 30 egun baino lehenago berriz ospitaleratu diren pazienteak Izendatzailea: BGgatik alta jasotako pertsonak Kalkulatzeko formula: Zenbakitzailea/Izendatzailea x 100
Unitate-adierazlea	Portzentajea (%)
Aldizkakotasuna	Urtero, bi urtean behin, 4 urtean behin.
Adierazlearen arduraduna	Informazio Sanitarioko Zerbitzua Kalitateko Zuzendariordetza. Osakidetza.
Desberdintasunaren ardatzak	Sexuaren, maila sozioekonomikoaren edo errentaren eta adinaren arabera banakapena, eskura dagoen informazioaren arabera

4.15. adierazlea. BGBK izanik, 30 egun baino lehen berriz ospitaleratu diren pazienteen ehunekoa

Deskribapena: BGBKren alta hartu ondoren, larriagora edo okerrera egin dutelako, 30 egun baino lehenago berriz ospitaleratu diren pazienteen ehunekoa.

Hasierako balioak eta eguneratuak

BGBKren alta hartu ondoren, 30 egun baino lehenago berriz ospitaleratu diren pazienteen ehunekoa, sexuaren eta adin-taldearen arabera.

Urtea	Iturria	Sexua	Globala	18-45	46-64	65-85	>85
2023	Osabide Global	Gizonak	13,89	09,09	14,07	14,64	11,50
		Emakumeak	13,29	27,27	14,64	13,22	13,89
		Globala	13,69	18,18	13,46	14,19	12,26
2024		Gizonak	14,06	00,00	11,97	15,99	10,16
		Emakumeak	10,81	06,67	12,47	11,29	06,96
		Globala	12,89	03,13	12,20	14,40	09,14

Fitxa teknikoa

Adierazlearen kodea	4.15. adierazlea
Izena	BGBK izanik, 30 egun baino lehen berriz ospitaleratu diren pazienteen ehunekoa
Definizioa/Deskribapena	BGBKren alta hartu ondoren, larriagora edo okerrera egin dutelako, 30 egun baino lehenago berriz ospitaleratu diren pazienteen ehunekoa
Datuen iturria	Osabide Globala. Informazio sanitarioko sistema Osakidetza.
Kalkulatzeko formula	Zenbakitzailea: BGBKren alta hartu ondoren, larriagora edo okerrera egin dutelako, 30 egun baino lehenago berriz ospitaleratu diren pazienteak Izendatzailea: BGBKren alta jaso dutenak Kalkulatzeko formula: Zenbakitzailea/Izendatzailea x 100
Unitate-adierazlea	Portzentajea (%)

Aldizkakotasuna	Urtero, bi urtean behin, 4 urtean behin...
Adierazlearen arduraduna	Informazio sanitarioko sistema Kalitateko Zuzendariordetza. Osakidetza.
Desberdintasunaren ardatzak	Sexuaren, maila sozioekonomikoaren edo errentaren eta adinaren arabera banakapena, eskura dagoen informazioaren arabera

4.16. adierazlea. Benzodiazepinaren preskripzioa 4 aste baino gehiago mantentzen duten pazienteen proportzioa

Deskribapena: Benzodiazepinaren tratamendua 4 aste baino gehiago mantentzen duten pazienteen ehunekoa.

Hasierako balioak eta eguneratuak

Benzodiazepinaren tratamendua 4 aste baino gehiago mantentzen duten pazienteen ehunekoa, sexuaren arabera

Urtea	Iturria	Globala	Gizonak	Emakumeak
2023	Osabide Global	82,67	80,00	84,08
2024		82,97	80,66	84,18

Fitxa teknikoak

Adierazlearen kodea	4.16. adierazlea
Izena	Benzodiazepinaren tratamendua 4 aste baino gehiago mantentzen duten pazienteen proportzioa
Definizioa/Deskribapena	Benzodiazepinaren preskripzioa izanik, tratamendua segidan 4 aste baino gehiago mantentzen duten pazienteen proportzioa
Datuen iturria	Osabide Globala. Informazio sanitarioko sistema Osakidetza.
Kalkulatzeko formula	Zenbakitzailea: Presbiden benzodiazepinaren preskripzioa 4 aste baino gehiagokoa duten pazienteak Izendatzailea: Presbiden benzodiazepinak preskribatu zaizkien pertsonak Kalkulatzeko formula: Zenbakitzailea/Izendatzailea x 100
Unitate-adierazlea	Portzentajea (%)
Aldizkakotasuna	Urtero, bi urtean behin, 4 urtean behin...
Arduraduna	Informazio Sanitarioko Zerbitzua Kalitateko Zuzendariordetza. Osakidetza.
Desberdintasunaren ardatzak	Sexuaren, maila sozioekonomikoaren edo errentaren eta adinaren arabera banakapena, eskura dagoen informazioaren arabera

4.17. adierazlea. Bularreko minbizia izanik 5 urtera bizirik irautea

Deskribapena: Bizirauteko probabilitatea, urtera, heriotza eragin dezakeen kausa bularreko minbizia diagnostikatu eta 5 urtera bakarria minbizi hori izanez gero.

Hasierako balioak

Urtea	Iturria	Estimazioa	Konfiantza-tartea % 95
2022	Minbiziaren erregistroa eta hilkortasunaren erregistroa	0,8779*	(0.8647, 0.8900)

* 2013-2017 aldian diagnostikatutako kasuetarako estimazioa, 2022ko abenduaren 31ra arte

Fitxa teknikoa

Adierazlearen kodea	4.17. adierazlea
Izena	Biziraupen garbia bularreko minbizia izan eta 5 urtera
Definizioa/Deskribapena	Bizirauteko probabilitatea, bularreko minbizia izanez gero heriotza-kausa posible bakarra
Datuen iturria	Minbiziaren erregistroa eta hilkortasunaren erregistroa
Kalkulatzeko formula	Statako strs funtzioa eta Pohar-Perme metodoa erabiltzen dira biziraupen garbia kalkulatzeko (kohorte-metodoa). Adinaren arabera estandarizatutako datuak.
Unitate-adierazlea	Portzentajea (%)
Aldizkakotasuna	Bi urtean behin
Adierazlearen arduraduna	Plangintza Zerbitzua eta Erregistroetako eta osasun-informazioko Zerbitzua. Plangintza eta Ebaluazio Sanitarioko Zuzendaritza. Osasun Saila
Desberdintasunaren ardatzak	Maila sozioekonomikoa: Ez daukagu eskura oraintxe

4.18. adierazlea. Koloneko minbizia izanik 5 urtera bizirik irautea

Deskribapena: Bizirauteko probabilitatea, koloneko minbizia izanez gero heriotza-kausa bakarra.

Hasierako balioak

Urtea	Iturria	Globala	Gizonak	Emakumeak
2022	Minbiziaren erregistroa eta hilkortasunaren erregistroa	0.688 (0.677, 0.699)*	0.688 (0.674, 0.703)*	0.686 (0.669, 0.703)*

* 2013-2017 aldian diagnostikatutako kasuetarako estimazioa, 2022ko abenduaren 31ra arte
Parentesian, % 95 Konfiantza-tartea

Fitxa teknikoa

Adierazlearen kodea	4.18. adierazlea
Izena	Koloneko minbizia izanik 5 urtera bizirautea
Definizioa/Deskribapena	Bizirauteko probabilitatea, koloneko minbizia izanez gero heriotza-kausa posible bakarra
Datuen iturria	Minbiziaren erregistroa eta hilkortasunaren erregistroa
Kalkulatzeko formula	Statako strs funtzioa eta Pohar-Perme metodoa erabiltzen dira biziraupen garbia kalkulatzeko (kohorte-metodoa). Adinaren arabera estandarizatutako datuak.
Unitate-adierazlea	Portzentajea (%)
Aldizkakotasuna	Bi urtean behin
Adierazlearen arduraduna	Plangintza Zerbitzua eta Erregistroetako eta osasun-informazioko Zerbitzua. Osasun Plangintza eta Ebaluazioko Zuzendaritza. Osasun Saila.
Desberdintasun-ardatzak	Sexua. Maila sozioekonomikoa: Ez daukagu eskura oraintxe

4.19. adierazlea. Infekzio nosokomiala duten pazienteen ehunekoa

Deskribapena: Ospitaletik irten eta ehunekoa, urtebetean, ospitaleko 100 alta ospitaleko alta-txostenean infekzio bakoitzeko. nosokomialaren diagnostikoa dutenen

Hasierako balioak eta eguneratuak

Ospitaletik irten eta ospitaleko alta-txostenean infekzio nosokomialaren diagnostikoa dutenen ehunekoa, sexuaren eta adin-taldearen arabera.

Urtea	Iturria	Sexua	Globala	18-45	46-64	65-85	>85
2023	Osabide Global	Gizonak	1,96	0,91	1,73	2,86	4,30
		Emakumeak	2,39	0,30	1,33	1,84	3,03
		Globala	1,54	0,50	1,55	2,40	3,54
2024		Gizonak	1,84	0,59	1,34	2,22	3,53
		Emakumeak	1,22	0,30	1,06	1,46	2,26
		Globala	1,53	0,40	1,21	1,87	2,77

Fitxa teknikoa

Adierazlearen kodea	4.19. adierazlea
Izena	Ospitaleko altan infekzio nosokomialaren kodea duten pazienteen ehunekoa
Definizioa/Deskribapena	Ospitaleratu ondoren osasun-asistentziarekin lotutako infekzio-zantzuak dituzten pazienteen ehunekoa. Ospitale-infekzio hauek kontabilizatzen dira: pneumonia, sepsia eta ospitale barruko bakteriekiak.
Datuen iturria	Osabide Globala. Informazio sanitarioko sistema Osakidetza.
Kalkulatzeko formula	Zenbakitzailea: Ospitaleratu ondoren infekzio-zantzuak izanik, pneumonia, sepsia eta ospitale barruko bakteriekiaren diagnostikoa (GNS) dutenak. Izendatzailea: ospitaleratutakoak Kalkulatzeko formula: Zenbakitzailea/Izendatzailea x 100
Unitate-adierazlea	Portzentajea (%)
Aldizkakotasuna	Adierazlea kalkulatzeko aldizkakotasuna (urtean behin, bi urtean, 4 urtean behin...)
Arduraduna	Osasun Informazioko Sistema. Kalitateko Zuzendariordetza. Osakidetza.
Desberdintasunaren ardatzak	Sexuaren, maila sozioekonomikoaren edo errentaren eta adinaren arabera banakapena, eskura dagoen informazioaren arabera

4.20. adierazlea. Bakteriemia primarioaren intzidentzia

Deskribapena: Bakteriemiatik zain- kateter zentrala erabiltzen duten 1.000 kateter zentral bat kendu zaienak, zain- eguneko.

Hasierako balioak eta eguneratuak

Urtea	Iturria	Globala	Gizonak	Emakumeak
2023	Osabide Global	0,59	0,78	0,38
2024		0,43	0,54	0,31

Fitxa teknikoa

Adierazlearen kodea	4.20. adierazlea
Izena	Bakteriemiaren intzidentzia, zain-kateter zentrala duten pazienteengan
Definizioa/Deskribapena	Zenbakitzailea: Bakteriemiagatik zain-kateter zentral bat kendu zaienak, zain-kateter zentrala erabiltzen duten 1.000 eguneko Izendatzailea: Zenbat egunez eraman duten pazienteek zain-kateter zentrala
Iturria	Osabide Globala. Informazio sanitarioko sistema Osakidetza.
Kalkulatzeko formula	Zenbakitzailea/Izendatzailea * 1000
Unitate-adierazlea	Portzentajea
Aldizkakotasuna	Adierazlea kalkulatzeko aldizkakotasuna (urtean behin, bi urte, 4 urtean behin...)
Arduraduna	Informazio Sanitarioko Zerbitzua Kalitateko Zuzendariordetza. Osakidetza.
Desberdintasunaren ardatzak	Sexuaren, maila sozioekonomikoaren edo errentaren eta adinaren arabera banakapena, eskura dagoen informazioaren arabera

4.21. adierazlea. Aireztapen mekanikoari lotutako pneumonia-intzidentzia

Deskribapena: Ospitaleratuta dauden ebakuntzaren ondorioz pneumonia izan bitartean aireztapen mekanikoa jaso eta duten pazienteen ehunekoa.

Hasierako balioak eta eguneratuak

Urtea	Iturria	Globala	Gizonak	Emakumeak
2023	Osabide Global	9,84	10,77	8,17
2024		7,74	8,30	6.70

Fitxa teknikoa

Adierazlearen kodea	4.21. adierazlea
Izena	Aireztapen mekanikoak eragindako pneumonia
Definizioa/Deskribapena	Ingresatzean aireztapen mekanikoa jaso eta pneumonia nosokomiala (NAVVM) garatu duten pazienteen ehunekoa
Datuen iturria	Osabide Globala. Informazio sanitarioko sistemak. Osakidetza.
Kalkulatzeko formula	Zenbakitzailea: NAVVM diagnostikoa dutenak Izendatzailea: ospitalean dauden bitartean aireztapen mekanikoa dutenak, aldi berean Kalkulatzeko formula: Zenbakitzailea/Izendatzailea x 1000
Unitate-adierazlea	Portzentajea
Aldizkakotasuna	Adierazlea kalkulatzeko aldizkakotasuna (urtean behin, bi urte, 4 urtean behin...)
Adierazlearen arduraduna	Informazio Sanitarioko Zerbitzua Kalitateko Zuzendariordetza. Osakidetza.
Desberdintasunaren ardatzak	Sexuaren, maila sozioekonomikoaren edo errentaren eta adinaren arabera banakapena, eskura dagoen informazioaren arabera

4.22. adierazlea. Zesarea-tasa

Deskribapena: Zesarea bidez jaiotako haurren ehunekoa

Hasierako balioak eta eguneratuak

Urtea	Iturria	Globala	< 18 años	18-45	>45
2023	Osabide Globala	15,78	2,50	15,66	37,36
2024		13,94	6,90	13,74	50,75

Fitxa teknikoa

Adierazlearen kodea	4.22. adierazlea
Izena	Zesareen tasa
Definizioa/Deskribapena	Zesarea bidez jaiotako haurren ehunekoa
Datuen iturria	Osabide Globala. Informazio sanitarioko sistema Osakidetza.
Kalkulatzeko formula	Zenbakitzailea: Zesarea bidez jaiotako haurren ehunekoa Izendatzailea: Jaioberriak guztira Kalkulatzeko formula: Zenbakitzailea/Izendatzailea * 100
Unitate-adierazlea	Portzentajea
Aldizkakotasuna	Adierazlea kalkulatzeko aldizkakotasuna (urtean behin, bi urtean behin)
Arduraduna	Informazio Sanitarioko Zerbitzua Kalitateko Zuzendariordetza. Osakidetza.
Desberdintasunaren ardatzak	Sexuaren, maila sozioekonomikoaren edo errentaren eta adinaren arabera banakapena, eskura dagoen informazioaren arabera

4.23. adierazlea. Premiazkoak ez diren ebakuntza kirurgikoak egiteko itxaron beharreko egunak

Deskribapena: Larrialdikoa ez den ebakuntza kirurgikoa egiteko batez beste itxaron beharreko denbora, egunetan

Hasierako balioak eta eguneratuak

Urtea	Iturria	Globala
2023	Osabide Globala	62,22
2024		58,98

Fitxa teknikoa

Adierazlearen kodea	4.23. adierazlea
Izena	Premiazkoak ez diren ebakuntza kirurgikoak egiteko itxaron beharreko egunen batez bestekoa
Definizioa/Deskribapena	Premiazkoak ez diren ebakuntza kirurgikoak egiteko itxaron beharreko egunen batez bestekoa, zerbitzu kirurgikoa eskatuz gero
Datuen iturria	Osabide Globala. Informazio sanitarioko sistemak. Osakidetza.
Kalkulatzeko formula	Zenbakitzailea: Premiazkoak ez diren ebakuntza kirurgikoak egiteko pazienteek itxaron beharreko egunak, guztira, zerbitzu kirurgikoa eskatuz gero Izendatzailea: Urgentziaz izan gabe ebakuntza egin zaienak, guztira Kalkulatzeko formula: Zenbakitzailea/Izendatzailea x 100

Unitate-adierazlea	Portzentajea
Aldizkakotasuna	Adierazlea kalkulatzeko aldizkakotasuna (urtean behin, bi urte, 4 urtean behin...)
Adierazlearen arduraduna	Informazio Sanitarioko Zerbitzua Kalitateko Zuzendariordetza. Osakidetza.
Desberdintasunaren ardatzak	Sexuaren, maila sozioekonomikoaren edo errentaren eta adinaren arabera banakapena, eskura dagoen informazioaren arabera

4.24. adierazlea. Ospitaleko Arretan lehen kontsulta izateko zain egon beharreko egunak

Deskribapena: Batez besteko itxaronaldia, lehen kontsulta egiteko jarritako egunera hitzordua eskatzen denetik ospitaleko arte.

Hasierako balioak eta eguneratuak

Urtea	Iturria	Globala
2023	Osabide Globala	82,15
2024		59,71

Fitxa teknikoa

Adierazlearen kodea	4.24. adierazlea
Izena	Ospitaleko Arretan lehen kontsulta izateko batez besteko itxaronaldia
Definizioa/Deskribapena	Pazienteek ospitaleko lehen kontsulta egiteko zain egon behar izan duten batez besteko denbora.
Datuen iturria	Osabide Globala. Informazio sanitarioko sistema Osakidetza.
Kalkulatzeko formula	Zenbakitzailea: Ospitaleko lehen kontsultarako hitzordua eskatzen denetik kontsulta izan arte zain egon beharreko egunak. Izendatzailea: Ospitaleko lehen kontsultan artatutakoak, guztira Kalkulatzeko formula: Zenbakitzailea/Izendatzailea x 100
Unitate-adierazlea	Egunak
Aldizkakotasuna	Adierazlea kalkulatzeko aldizkakotasuna (urtean behin, bi urte, 4 urtean behin...)
Arduraduna	Informazio Sanitarioko Zerbitzua Kalitateko Zuzendariordetza. Osakidetza.
Desberdintasunaren ardatzak	Sexuaren, maila sozioekonomikoaren edo errentaren eta adinaren arabera banakapena, eskura dagoen informazioaren arabera

4.25. adierazlea. Lehen mailako arretako aurrez aurreko kontsulta jasotzeko atzerapena, batezbestekoa

Deskribapena: Zenbat denbora itxaron mailako arretan aurrez aurreko kontsulta behar duten pazienteek, batez beste, lehen jasotzeko.

Hasierako balioak eta eguneratuak

Urtea	Iturria	Batezbestekoa
2023	Osabide Globala	*

*Ez dago eskura oraintxe

Fitxa teknikoa

Adierazlearen kodea	4.25. adierazlea
Izena	Lehen mailako arretako aurrez aurreko kontsulta jasotzeko atzerapena, batezbestekoa
Definizioa/Deskribapena	Zenbat denbora itxaron behar duten pazienteek, batez beste, LHko arretan aurrez aurreko kontsulta jasotzeko
Datuen iturria	Osabide Globala. Informazio sanitarioko sistema Osakidetza.
Kalkulatzeko formula	Zenbakitzailea: Aurrez aurreko kontsulta jasotzeko zenbat egun egon behar duten guztira pazienteek, profesionalen bakoitzaren agendan Izendatzailea: Agenda guztiak Kalkulatzeko formula: Zenbakitzailea / Izendatzailea
Unitate-adierazlea	Egunak
Aldizkakotasuna	Adierazlea kalkulatzeko aldizkakotasuna (urtean behin, bi urte, 4 urtean behin...)
Arduraduna	Informazio Sanitarioko Zerbitzua Kalitateko Zuzendariordetza. Osakidetza.
Desberdintasunaren ardatzak	Sexuaren, maila sozioekonomikoaren edo errentaren eta adinaren arabera banakapena, eskura dagoen informazioaren arabera

4.3 helburu espezifikoaren aurrerabidea estimatzeko adierazle garrantzitsuak.

- **4.3. helburu espezifiko** Osasun- eta gizarte-laguntzako sistemaren jasangarritasuna eta bikaintasuna lortzeko beharrezko gaitasunak eta ahalmenak badituzten profesionalak izatea.

4.26. adierazlea. Lehen mailako arretako medikuak, biztanleko

Deskribapena: Lehen mailako arretako medikuak, esleitutako 1.000 pertsonako.

Hasierako balioak eta eguneratuak

Urtea	Iturria	Batezbestekoa
2022	Adierazle nagusiak Osasun Ministerioa	0,77*
2024		0,83*

* 1.000 biztanle bakoitzeko tasa

Fitxa teknikoa

Adierazlearen kodea	4.26. adierazlea
Izena	Lehen mailako arretako medikuak, 1.000 biztanleko.
Definizioa/Deskribapena	Lehen mailako arretako medikuak, esleitutako 1.000 pertsonako.
Datuen iturria	Osasun Sistema Nazionalaren Adierazle Giltzarriak Osasun Ministerioa
Kalkulatzeko formula	(a/ b) * 1.000 Zenbakitzailea = Osasun-zentroetan eta kontsultategietan familia-medikuntzako eta pediatriako plazak betetzen dituzten profesional medikoen kopurua, urte bakoitzeko abenduaren 31n. Izendatzailea = osasun-txartela izan eta lehen mailako arretari esleituta dauden biztanleak Kalkulatzeko formula: (Zenbakitzailea/Izendatzailea) *1.000
Unitate-adierazlea	Tasa 1.000 bakoitzeko
Aldizkakotasuna	Urtean behin
Aarduraduna	Osasun Publikoaren eta Adikzioen Zuzendaritza

4.27. adierazlea. Gizarte-laguntzako profesionalak, biztanleko

Deskribapena: Urteko batez besteko langileak -kontratatuak nahiz azpikontratatuak- sektore publikoak gizarte-zerbitzuen erdigunean dabiltzanak, dedikazio osoko enpleguaren baliokideetan.

Hasierako balioak eta eguneratuak

Urtea	Iturria	Dedikazio osoko langileak, 1.000 biztanleko
2021	Gizarte-ekintzako eta gizarteratzeko gastuaren estatistika eta gizarte-zerbitzuen eta gizarte-ekintzaren estatistika, Berdintasun, Justizia eta Gizarte Politiketako Saila	10,50 DOL *1.000 biztanleko**
2022		10,70 DOL * 1.000 biztanleko**

* DOL = Dedikazio osoko langileak **Baliozkotutako datuak (2025)

Fitxa teknikoa

Adierazlearen kodea	4.27. adierazlea
Izena	Gizarte-laguntzako profesionalak, biztanleko
Definizioa/Deskribapena	<p>Sektore publikoko gizarte-zerbitzuetako erdiguneko langileak</p> <p>Kategoria hauetako langileak:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Urteko batez besteko langile kontratatuak, DOL: • Langile azpikontratatuak, DOL: <p>DOE: Dedikazio osoko enplegua (adierazlea bat dator lanordu berak emango lituzkeen dedikazio osoko pertsonen kopuruarekin)</p> <p>Nukleo nagusia honako hauxe da: a) gizarte-zerbitzuen arloan eskumena duten erakunde publikoetako gizarte-zerbitzuen edo zerbitzu zentralen egitura orokorreko zerbitzuak; b) Gizarte-zerbitzuen egitura espezifikoko zerbitzuak: oinarriko gizarte-zerbitzuak, gizarte-larrialdiko zerbitzuak eta gizarte-zerbitzuetako zerbitzu tekniko espezializatuak; c) Kolektibo hauei gizarte-arreta ematera bideratutako zentro eta zerbitzu guztiak, egoitzakoak izan edo ez: adinekoak; desgaitasunen bat edo gaixotasunen bat dutenak; adingabeak, gazteak eta familiak; arrisku-egoeran dauden emakumeak (genero-indarkeriagatik, tratu txarregatik edo bestelako gizarte-arazoengatik); eta eskusio-egoeran dauden beste batzuk; d) Mendekotasun-arazoak dituzten herritarrei arreta emateko programa espezializatuak: etxez etxeko laguntza, telelaguntza eta zaintzaileentzako laguntza. e) Familiari eta genero-indarkeriaren eraginpean dauden emakumeei arreta emateko programa espezializatuak. Genero-</p>

	indarkeriaren edo tratu txarren arazoak dituztenei laguntzeko zerbitzuak (SATEVI eta Arreta Soziojuridikoko eta Psikosozialeko Zerbitzuak barne); familia-harrerako eta adopzioko programak; eta familian esku hartzeko programen multzoa (familian esku hartzeko programak, ume eta nerabeei informazioa emateko telefonoa, familia-bitartekaritza eta familia-elkarguneak); f) Mendeko prestazio ekonomikoak; g) Gizarte-zerbitzuen erdiguneko beste prestazio espezifiko batzuk, genero-indarkeriaren edo tratu txarren arazoak dituzten pertsonentzako prestazio ekonomikoak barne.
Datuen iturria	Gizarte-ekintzako eta gizarteratzeko gastuaren estatistika, eta Gizarte-zerbitzuen eta gizarte-ekintzaren estatistika (administrazio-erregistroak eta inkestak)
Kalkulatzeko formula	Enpleguen batura
Unitate-adierazlea	Zenbat jende
Aldizkakotasuna	Urtean behin
Aldia	ESSEC-2022 (2022an jasotako datuak, 2021eko erreferentzia-aldia)
Arduraduna	Berdintasun, Justizia eta Gizarte Politiketako Saila

5.

Helburu orokorra

**Osasun
Publikoaren
Sistema
indartzea, gaur
egungo erronkei
eta etorriko
direnei aurre
egiteko**

5. HELBURU OROKORRA: OSASUN PUBLIKOAREN SISTEMA INDARTZEA, GAUR EGUNGO ERRONKEI ETA ETORRIKO DIRENEI AURRE EGITEKO.

Helburu nagusi hori honako **helburu espezifiko** hauei jarraiki proposatu da:

Helburu espezifikoak

- **5.1.** Osasun publikoko sistema malgua, sendoa, arina eta eskalagarria edukitzea, behar beste gaitasun eta lidergoa dituen haren jarduna bultzatzeko eta sektore arteko ekintza eta osasuna sustatzeko, politika guztietan.
- **5.2.** Osasuna zaintzeko, prebenitzeko, babesteko eta sustatzeko osasun publikoko funtzioak kalitatez (bikain eta jasangarri) beteko direla ziurtatzea, herritarren osasun-beharrei erantzuteko.
- **5.3.** Osasun Publikoari buruzko informazio-sistema edukitzea,

osasunaren determinatzaileei buruzko informazioa eta osasun-arloko desberdintasunen monitorizazioa bilduko dituen.

- **5.4.** Profesional egokiak edukitzea: osasun publikoan jasangarritasuna eta bikaintasuna lortzeko eta egungo nahiz etorkizuneko erronkei aurre egiteko beharrezkoak diren gaitasun eta ahalmen profesionalak dituztenak.

Helburu orokor hori lortzeko aurrerapausoak zenbatesteko, adierazle generikoen multzo bat proposatzen da. Oro har, helburu orokor hori lortzeko aurrerapenaren ikuspegi nahiko zabala ematen dute.

Honako adierazle hauek proposatzen dira:

5.01. adierazlea. Osasun publikoko aurrekontua, Euskadiko Barne Produktu Gordinaren arabera

Deskribapena: Osasunaren Kontuan erregistratutako prebentzio-zerbitzu guztietako aurrekontuaren ehunekoa,

Euskadiko Barne Produktu Gordinaren (BPG) arabera.

Hasierako balioak eta eguneratuak

Urtea	Iturria	Prebentzio-zerbitzuen aurrekontua	BPG	Arrazoia
2021	EUSTAT. Osasunaren kontua	96.941*	78.038.814*	0,0012
2022		100.711*	86.714.411*	0,0011
2023		108.543*	93.242.571*	0,0011

* milaka eurotan

Fitxa teknikoa

Adierazlearen kodea	5.01. adierazlea
Izena	Osasun publikoko aurrekontua BPGaren arabera
Definizioa/Deskribapena	Prebentzio-zerbitzuetako aurrekontuaren ehunekoa Euskadiko BPGarekiko
Datuen iturria	EUSTAT
Kalkulatzeko formula	(a/ b) Zenbakitzailea = Osasunaren Kontuak erregistratutako prebentzio-zerbitzuen aurrekontua b = dagokion urteko BPG
Unitate-adierazlea	Portzentajea
Aldizkakotasuna	Bi urtean behin
Arduraduna	EUSTAT

5.02. adierazlea. Osasun publikoko aurrekontua, osasun-gastu publikoaren arabera

Deskribapena: Prebentzio-zerbitzuetako erregistratutako Euskadiko administrazio aurrekontuaren ehunekoa, administrazio publikoaren osasun-gastuaren arabera. publiko bakoitzeko, Osasunaren Kontuan

Hasierako balioak eta eguneratuak

Urtea	Iturria	Prebentzio-zerbitzuen aurrekontua	Osasun-gastu publikoa	Arrazioa
2021	EUSTAT. Osasunaren kontua	70.909*	5.572.770*	0,012
2023		85.020*	5.833.329*	0,014

* milaka eurotan

Fitxa teknikoa

Adierazlearen kodea	5.02. adierazlea
Izena	Osasun publikoko aurrekontuaren ehunekoa osasun-gastu publiko osoarekiko
Definizioa/Deskribapena	Prebentzio-zerbitzuetako aurrekontuaren ehunekoa, Osasun Kontuan erregistratua, administrazio publiko bakoitzeko, Euskadiko administrazio publikoaren osasun-gastuaren arabera.
Datuen iturria	EUSTAT. Osasunaren kontua
Kalkulatzeko formula	Zenbakitzailea = Prebentzio-zerbitzuetako gastua Izendatzailea = Administrazio publikoek osasunean eta nahitaezko aseguruetan egindako gastu arrunt totala
Unitate-adierazlea	Arrazioa
Aldizkakotasuna	Bi urtean behin
Adierazlearen arduraduna	EUSTAT

5.03 adierazlea. Osasun publikoko langileen urteko gastua

Deskribapena: Osasun publikoko langileen gastua, Osasun Sailaren aurrekontu-partidan jasotakoa.

Hasierako balioak eta eguneratuak

Urtea	Iturria	Aurrekontua
2024	Eusko Jaurlaritzaren aurrekontuak Osasun Publikoaren Zuzendaritza	17.066.933€
2025		17.536.756€

Fitxa teknikoa

Adierazlearen kodea	5.03. adierazlea
Izena	Osasun publikoan diharduten langileen urteko gastua
Definizioa/Deskribapena	Osasun Saileko Osasun Publikoko Zuzendaritzan 1. kapituluari esleitutako gastua. Eusko Jaurlaritza
Datuen iturria	Euskal Autonomia Erkidegoko Administrazio orokorreko aurrekontuak.
Kalkulatzeko formula	Urtebetean egindako gastua guztira
Unitate-adierazlea	Euroa
Aldizkakotasuna	Urtean behin
Adierazlearen arduraduna	Araubide Juridiko, Ekonomiko eta Zerbitzu Orokorretako Zuzendaritza

6.

Helburu orokorra

Ingurune eta
komunitate
osasungarriak,
jasangarriak eta
erresilienteak
sortu eta
garatzea, eta
klima-aldaketari
erantzutea

6. HELBURU OROKORRA: INGURUNE ETA KOMUNITATE OSASUNGARRIAK, JASANGARRIAK ETA ERRESILIENTEAK SORTU ETA GARATZEA, ETA KLIMA-ALDAKETARI ERANTZUTEA

Helburu nagusi hori honako helburu espezifiko hauetan mamituko da:

Helburu espezifikoak

- **6.1.** Hiri- eta landa-ingurune osasungarriak, seguruak, iraunkorrak, belaunaldi anitzekoak, inklusiboak eta askotarikoak lortzea.
- **6.2.** Euskadi klima-aldaketa arintzea eta horretara egokitzen laguntzea, osasunean dituen ondorio negatiboak prebenitzeko eta biztanleriaren erresilientzia handitzeko.
- **6.3.** Ingurumen-faktoreek herritarrei osasunean eragiten dizkieten arriskuak minimizatzea, "Osasun Bakarra" ikuspegia txertatuz.
- **6.4.** Pertsona guztiek elikagai seguruak eta osasungarriak

eskuratzeko lan egitea, bakoitzak bere premiak asetzeko beste.

- **6.5.** Lagunarte egokiak sustatzea, herritarren parte-hartzea bideratzeko eta osasun-arloko ekintza komunitarioa bultzatzeko herriz herri, biztanleriaren aniztasuna kontuan hartuta eta ekitatea gogoan izanda.
- **6.6.** Langileen osasuna sustatzea lan-ingurunean.

Helburu orokor hori lortzeko egindako aurrerapausoak zenbatesteko, adierazle-multzo bat proposatzen da: batzuk orokorrak, eta beste batzuk zehatzagoak, helburu espezifikoak lortzeko aurrerapausoak zenbatesteko. Oro har, helburu orokor hori lortzeko aurrerapenaren ikuspegi nahiko zabala ematen dute.

Honako adierazle hauek proposatzen dira:

6.1 helburu espezifikoaren aurrerabidea estimatzeko adierazle garrantzitsuak.

- **6.1. helburu espezifikoa** Hiri- nahiz landa-inguruneak osasungarriak, seguruak, jasangarriak, belaunaldi anitzekoak, inklusiboak eta askotarikoak izatea.

6.01. adierazlea. Pobreziako eta/edo gizarte-bazterkeriako arriskuan dauden pertsonen proportzioa biztanleria osoan (AROPE)

Deskribapena: Pobreziako eta/edo gizarte-bazterkeriako arriskuan dauden biztanleak(AROPE tasa) Biztanle guztien gaineko ehunekoa (%)

Balio eguneratua

Urtea	Iturria	Pobrezia- eta bazterketa-arriskua AROPE
2022	Pobreziari eta Gizarte Desberdintasunei buruzko Inkesta (PGDI) eta Gizarte Premiei buruzko Inkesta (GPI)	19,5

*datu eguneratua

Fitxa teknikoa

Adierazlearen kodea	6.01. adierazlea
Izena	AROPE tasa (At Risk of Poverty and/or exclusion) Pobrezia eta bazterkeria arriskuan dagoen biztanleria
Definizioa/Deskribapena	Honako hiru irizpide hauetako batean gutxienez dauden pertsonen proportzioa: (1) pobrezia erlatiboko arriskuan egotea, gizarte-transferentzien ondoren, (2) ondasunen gabezia material larria pairatzea; edo (3) lan-intentsitate txikiko etxeetan bizitzea ELGEk Definitutakoa - Europa 2030 estrategia
Datuen iturria	Pobreziari eta Gizarte Desberdintasunei buruzko Inkesta eta Premia Sozialen Inkesta
Kalkulatzeko formula	Zenbakitzaila: (1) Gizarte-transferentzien ondoren pobrezia-arriskuan dagoen jendea: Kontsumo-unitate bakoitzeko diru-sarrerak batez besteko errenta erabilgarri baliokidearen % 60 baino txikiagoak dituztenak (gizarte-transferentzien ondoren). (2) Gabezia material larria: bederatzi kontzeptu hauetatik gutxienez lau nozitzen dituzten etxeetan bizi den biztanleriaren proportzioa: (i) ezin da oporretara joan urtean astebetez gutxienez; (ii) ezin du haragi, oilasko edo arrainik jan gutxienez bi egunetan behin; (iii) ezin du etxebizitza tenperatura egokian eduki; (iv) ez du gaitasunik ezusteko gastuei aurre egiteko (650 euro); (v) etxebizitza nagusiarekin lotutako gastuen ordainketan (hipoteka edo alokairua, gas-ordainagiriak, komunitatea...) edo epeakako erosketetan atzerapenak izan ditu azken 12 hilabeteetan; (vi) ezin du automobil bat eduki; (vii) ezin du telefonoa eduki; (viii) ezin du telebista bat eduki; (ix) ezin du garbigailua erabili. (3) Lan-intentsitate oso txikiko etxeetan bizi den jendea: 0-59 urte bitarte dutenak, baldin eta lan egiteko adinean dauden etxeek elkarriketaren aurreko urtean beren lan-potentzial osoaren % 20 baino gutxiago lan egin bazuten.
Unitate-adierazlea	%
Aldizkakotasuna	Bi urtean behin
Arduraduna	Berdintasun, Justizia eta Gizarte Politiketako Saila.

6.02. adierazlea. Zirkulazio-istripuek eragindako hilkortasun-tasa

Deskribapena: Zirkulazio-istripuek eragindako lesioen ondoriozko heriotzen tasa, adinaren arabera doitu, 100.000 biztanleko.

Hasierako balioak eta eguneratuak

Urtea	Iturria	Gizonak	Emakumeak	Guztira
2022	Euskadiko heriotza-tasaren erregistroa	5,70 *	1,16 *	3,34 *
2023		4,7*	0,7*	2,7*
2024		3,69*	1,51*	2,56*

* 2013ko Europako biztanleriara egokitua, 100.000 biztanleko

Fitxa teknikoa

Adierazlearen kodea	6.02. adierazlea
Izena	Zirkulazio-istripuek eragindako lesioen hilkortasun-tasa, adinaren arabera doitu
Definizioa/Deskribapena	Zirkulazio-istripuek eragindako lesioen ondoriozko heriotzen tasa, adinaren arabera, 2013ko Europako biztanleriara egokituta, 100.000 biztanleko
Datuen iturria	Euskadiko Hilkortasun-tasaren Erregistroa: Biztanleen Udal Estatistika, Eustat
Kalkulatzeko formula	$HT_{zirkulazio-istripuak}^t = \frac{\sum_i B_i' \cdot \frac{H_{zirkulazio-istripuak}^{t,i}}{B^{t,i}}}{B'} \cdot 100.000$ <p>Formula horretan, $H_{zirkulazio-istripuak}^{t,i}$ trafiko-istripuei esleitutako heriotzak (GNS-10 kodeen zerrenda luzea kontsultatu i adin-taldean eta t urtean izandako heriotzen estatistikaren metodologia, heriotza-kausaren arabera $B^{t,i}$ i adin-taldeko biztanleria, t urteko urtarrilaren 1ean B_i' i adin-taldeko biztanleria, 2013ko Europako biztanleria estandarrean. B' biztanleria osoa, 2013ko Europako biztanleria estandarrean.</p>
Unitate-adierazlea	100.000ko zenbat
Aldizkakotasuna	Urtean behin
Arduraduna	Plangintza eta Erregistroetako eta osasun-informazioko Zerbitzuak. Osasun Saila
Desberdintasun-ardatzak	Sexua. Maila sozioekonomikoa: Ez daukagu eskura oraintxe

6.2 helburu espezifikoaren aurrerabidea estimatzeko adierazle garrantzitsuak.

- **6.2. helburu espezifikoa** Euskadi klima-aldaketara egokitzen laguntzea eta aldaketa hori arintzen ahalegintzea, osasunean dituen ondorio negatiboak prebenitzeko eta biztanleriaren erresilientzia handitzeko.

6.03. adierazlea. Beroaren eta hotzaren eraginaren ondoriozko hilkortasuna

Deskribapena: Muturreko tenperaturei esleitutako heriotza kopurua

Hasierako balioak eta eguneratuak

Urtea	Iturria	Guztira
2022	Eguneko hilkortasuna monitorizatzeko sistema, Momo	171
2023		169
2024		65
2025		138

Fitxa teknikoa

Adierazlearen kodea	6.03. adierazlea
Izena	Gehiegizko bero eta hotz naturalaren ondoriozko hilkortasuna
Definizioa/Deskribapena	Muturreko tenperaturei esleitutako heriotzak
Datuen iturria	Eguneko hilkortasuna monitorizatzeko sistema, Momo
Kalkulatzeko formula	Tenperaturei egotz dakizkiekeen hildakoen kopurua kalkulatzeko metodologiaren arabera: https://mo.isciii.es/kairos/#section-documentaci%C3%B3n
Unitate-adierazlea	Kopurua
Aldizkakotasuna	Urtean behin
Arduraduna	Plangintza eta Erregistro eta Informazio Sanitarioko Zerbitzuak. Osasun Saila

6.04. adierazlea. Bektoreen bidez transmititutako gaixotasun nagusien kasu autoktonoen tasa

Deskribapena: Transmititutako gaixotasun nagusien kasu autoktonoen kopurua eta banaketa, Chikungunya, Mendebaldeko Niloko bektoreka: Zika, Denge, sukarrak.

Hasierako balioak eta eguneratuak

Urtea	Iturria	Zika	Dengea	Chikungunya	Niloko sukarra
2022	Euskadiko Zaintza Epidemiologikoko Sistema	0	0	0	0
2023		0	0	0	0
2024		0	0	0	0

Fitxa teknikoa

Adierazlearen kodea	6.04. adierazlea
Izena	Bektoreen bidez transmititutako gaixotasun nagusien kasu autoktonoak
Definizioa / Deskribapena	Bektoreen bidez transmititutako gaixotasun nagusien kasu autoktonoak. Nahitaez adierazi beharreko gaixotasunen multzoan, transmisio bektorialeko 11 gaixotasun daude jasota. Adierazlea kalkulatzeko, honako hauek dira nagusiak: Dengea; Zika; Chikungunya eta Mendebaldeko Niloko Sukarra.
Datuen iturria	Zaintza Epidemiologikoko Sare Nazionala (RENAVE) / Euskadiko Zaintza Epidemiologikoko Sistema (SIVE)
Kalkulatzeko formula	A. Dengue = Inportatutzat sailkatutako denge kasuen batukaria. B. Zika = Inportatutzat sailkatutako Zikako kasuen batukaria. C. Chikungunya = Inportatutzat sailkatutako Chikungunyako kasuen batukaria. D. Mendebaldeko Niloko Sukarra = Inportatutzat sailkatutako Mendebaldeko Niloko Sukar kasuen batukaria.
Unitate-adierazlea	Kopurua
Aldizkakotasuna	Urtean behin
Arduraduna	Osasun Publikoaren eta Adikzioen Zuzendaritza. Osasun Saila

6.3 helburu espezifikoaren aurrerabidea estimatzeko adierazle garrantzitsuak.

- **6.3. Helburu Espezifikoa** Ingurumen-faktoreek herritarrei osasunean eragiten dizkieten arriskuak minimizatzea, "Osasun Bakarra" ikuspegia txertatuz.

6.05. adierazlea. Aire atmosferikoko kutsaduraren eraginpean dauden biztanleen ehunekoa

Deskribapena: Erreferentziako balioak $PM_{2,5}$ -aren eraginpean dagoen gainditzen dituen eta urteko batez besteko biztanleriaren ehunekoa.

Hasierako balioak

Urtea	Iturria	$PM_{2,5}$ erreferentzia	Populazioa
2023	Euskadiko Airearen Kalitatearen Estatistika	Urteko batez besteko kontzentrazioa 25 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ baino txikiagoa *	% 100
		Urteko batez besteko kontzentrazioa 10 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ baino txikiagoa **	% 50,5
		Urteko batez besteko kontzentrazioa 10 eta 11 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ artean	% 49,5

* 102/2011 ED (indarrean): Urteko batez besteko kontzentrazioa 25 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ -tik beherakoa duen biztanleriaren % 100

** EBko airearen kalitateari buruzko zuzentaraua (behin-behineko akordioa): 2030erako, urteko batez besteko kontzentrazioa 10 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ -tik beherakoa duten biztanleen % 100

Fitxa teknikoa

Adierazlearen kodea	6.05. adierazlea
Izena	Aire atmosferikoaren kutsaduraren eraginpean dauden biztanleak
Definizioa/Deskribapena	Hiru urtean batez besteko mailen eraginpean dagoen biztanleriaren ehunekoa (PMDE), erreferentziako balioen gainetik dagoena
Datuen iturria	EAEko airearen kalitateari buruzko estatistika Ingurumen Sailburuordetza.
Kalkulatzeko formula	$PM_{2.5}$ partikulen urteko kontzentrazioa batez beste 10 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ baino txikiagoa duten biztanleen ehunekoa Airearen kalitatearen zonakatzean oinarrituta kalkulaturako batez bestekoak, zona bakoitzeko biztanleria kontuan hartuta
Unitate-adierazlea	Jende kopurua eta biztanleriaren ehunekoa
Aldizkakotasuna	Urtean behin
Adierazlearen arduraduna	Airearen kalitatea kontrolatzeko sarea Ingurumen Jasangarritasuneko Sailburuordetza Ekonomiaren Garapen, Jasangarritasun eta Ingurumen Saila.

6.06. adierazlea. Airearen kalitate onaren mugak gainditzea

Deskribapena: Urtean zenbat aldiz gainditu kutsatzaile atmosferikoen kontzentrazioe-
den gida-balioa, eta horren ehunekoa tarako: NO₂, SO₂ eta PM_{2.5}.

Hasierako balioak eta eguneratuak

Iturria	Erreferentzia	betetze-maila	betetze-maila	betetze-maila
		2022	2023	2024
Euskadiko Airearen Kalitatearen Estatistika	PM _{2,5} -ren urteko batez besteko kontzentrazioa 25 µg/m ³ baino txikiagoa (102/2011 ED)	100%	100%	100%
	NO ₂ ren urteko batez besteko kontzentrazioa 40 µg/m ³ - baino txikiagoa (102/2011 ED)	100%	100%	100%
	SO ₂ -aren eguneko batez besteko kontzentrazioa, 125 µg/m ³ -tik beherako urte zibil bakoitzeko 3 aldiz baino gehiagotan gainditu ez dena	100%	100%	100%
	PM _{2,5} -ren urteko batez besteko kontzentrazioa 10 µg/m ³ baino txikiagoa (EBE 2030 helburua)	71%	95%	95%
	NO ₂ ren urteko batez besteko kontzentrazioa 20 µg/m ³ - baino txikiagoa (EBE 2030 helburua)	84%	88%	92%
	So ₂ -ren urteko batez besteko kontzentrazioa 50µg/m ³ baino txikiagoa (EBE 2030 helburua)	100%	100%	100%

Fitxa teknikoa

Adierazlearen kodea	6.06. adierazlea
Izena	Airearen kalitateari buruzko jarraibideetan kutsatzaile atmosferikoen kontzentziotarako (NO₂, SO₂ eta PM_{2,5}) gomendatutako balioak urtero gainditzea
Definizioa/Deskribapena	NO ₂ , SO ₂ eta PM _{2,5} partikulen airearen kalitate-mailak, jarraibideetan gomendatutako balioei dagokienez (indarrean dagoen 2011ko ED eta 2030ean aplikatzeko den EU araudi berria)
Datuen iturria	Airearen Kalitatea Kontrolatzeko Sarea (sareko analizatzaile automatikoen datuak)
Kalkulatzeko formula	Material partikulatua (PM _{2,5}): Estazio bakoitzean erregistratutako datuen urteko batezbestekoa NO ₂ eta SO ₂ : Estazio bakoitzean erregistratutako datuen urteko batezbestekoa
Unitate-adierazlea	Urteko gainditzeen ehunekoa
Aldizkakotasuna	Urtean behin
Adierazlearen arduraduna	Airearen kalitatea kontrolatzeko sarea Ingurumen Jasangarritasuneko Sailburuordetza Ekonomiaren Garapen, Jasangarritasun eta Ingurumen Saila.

6.5 helburu espezifikoaren aurrerabidea estimatzeko adierazle garrantzitsuak.

- **6.5. helburu espezifiko** Langileen osasuna sustatzea lan-ingurunean

6.07. adierazlea. Laneko gaixotasunen intzidentzia-indizea.

Deskribapena: Laneko gaixotasunen intzidentzia-indizea.

Hasierako balioak eta eguneratuak

Urtea	Iturria		Gizonak	Emakumeak	Guztira
2022	CEPROSS	Gaixotasun profesional berriak	1.190	676	1.866
		Afiliazioa	493.517	461.855	955.372
		Intzidentzia-tasa	2,41	1,46	1,95
2023		Gaixotasun profesional berriak	1.264	935	2.199
		Afiliazioa	500.120	470.988	971.108
		Intzidentzia-tasa	2,53	1,99	2,26

Fitxa teknikoa

Adierazlearen kodea	6.07. adierazlea
Izena	Laneko gaixotasunen intzidentzia-tasa urtebeteen, sexuaren arabera
Definizioa/Deskribapena	Urte natural bateko laneko gaixotasunen intzidentzia-indizea, sexuaren arabera
Datuen iturria	CEPROSS aplikazioak sortutako fitxategi estatistikoa, gaixotasun profesionalen parteak telematikoki jakinarazten dituen (Gizarte Segurantzaren Antolamenduko Zuzendaritza Nagusia; Gizarteratze, Gizarte Segurantza eta Migrazio Ministerioa). Fitxategiak Euskadiko enpresetako langileei dagozkien laneko gaixotasunen (LG) parteak jasotzen ditu, mutuek CEPROSS sistemari jakinarazitakoak. Gizarte Segurantzaren alta emanda dauden Nekazaritzako eta Itsasoko erregimen orokorreko afiliatuen hileko total nazionala, jarduera ekonomikoaren, EJSN 09an, sexuaren, kontratu motaren eta adin-tarteen arabera berezita.
Kalkulatzeko formula	(Laneko gaixotasun berrien kopurua/Gizarte Segurantzaren afiliatutako pertsonen batez bestekoa)* 1.000 Zenbakitzailea: Aurten CEPROSSen aitortutako laneko gaixotasun berrien parteak Izendatzailea: Euskadin Gizarte Segurantzaren afiliatuta daudenak Urteko batezbestekoa
Adierazle-unitatea	Gaixotasunaren parte/1.000 afiliatu, urtean
Aldizkakotasuna	Urtean behin
Entitate erantzulea	OSALAN. Lan eta Enplegu Saila
Desagregazio-aldagaiak	Sexua

6.08. adierazlea. Urtebetean gertatutako lan-istripu larrien eta heriotza-istripuen intzidentzia-tasa, sexuaren arabera

Deskribapena: Urte natural batean LARRI edo HILGARRI gisa katalogatutako lan-istripuen intzidentzia-tasa

Hasierako balioak eta eguneratuak

Urtea	Iturria		Gizonak	Emakumeak	Guztira
2022	IGATT	Istripuak	211	31	242
		Afiliazioa	493.517	462.855	955.372
		Intzidentzia-tasa	0,427	0,067	0,253
2023		Istripuak	175	31	206
		Afiliazioa	500.120	470.988	971.108
		Intzidentzia-tasa	0,350	0,066	0,211

Fitxa teknikoa

Adierazlearen kodea	6.08. adierazlea
Izena	Urtebetean gertatutako lan-istripu larrien eta heriotza-istripuen intzidentzia-tasa, sexuaren arabera
Definizioa	Urte natural batean LARRI edo HILGARRI gisa katalogatutako lan-istripuen intzidentzia-tasa.
Datuen iturria	IGATT aplikazioa: Gizarte Segurantzako erakunde kudeatzaileei edo laguntzaileei aukera ematen die lan-istripuen parteak telematikoki aurkezteko.
Kalkulatzeko formula	1.000* (Istripu-kopurua/afiliatu-kopurua)
Zenbakitzailea	Zenbakitzailea: lanaldian eta <i>in itinere</i> gertatutako lan-istripu larriak edo hilgarriak. Izendatzailea: Euskadin Gizarte Segurantzaren afiliatuta daudenak Urteko batezbestekoa
Adierazle-unitatea	Azken urtean istripua izan duten langileen kopurua (berriz txartuak zenbatu gabe) 1.000 langileko
Aldizkakotasuna	Urtean behin
Entitate erantzulea	OSALAN: Lan eta Enplegu Saila
Desberdintasun	Sexua

7.

Helburu orokorra

**Euskadin
ikerketan eta
berrikuntzan
inbertitzea,
eta horren
emaitza
osasunean
eragiten
duten
sistemak
hobetzen
aplikatzea**

7.HELBURU OROKORRA. EUSKADIN IKERKETAN ETA BERRIKUNTZAN INBERTITZEA ETA HORREN EMAITZA OSASUNEAN ERAGITEN DUTEN SISTEMAK HOBETZEN APLIKATZEA

Helburu nagusi hori honako helburu espezifiko hauetan mamituko da:

Helburu espezifikoak

Helburu nagusi hori honako helburu espezifiko hauetan mamituko da:

- **7.1** Euskadin osasun-arloko ikerketa eta berrikuntza indartzea eta sendotzea, Osasun Planeko lehentasunekin bat datorren Ikerketa eta Berrikuntza Estrategia hedatuz..
- **7.2** Osasun publikoaren arloko gaitasunak indartzea eta ikerketa

Helburu orokor hori lortzeko aurrerapausoak zenbatesteko, adierazle generikoen multzo bat proposatzen da. Oro har, helburu orokor hori lortzeko

sustatzea, osasun-politikak, -estrategiak eta -programak bideratzeko.

- **7.3** Osasunaren arloko ikerketa- eta berrikuntza-ekosistemaren ahalmen osoa erabiltzea, osasunaren arloko I+G+b lantzen duten eragile guztiena ere barne.
- **7.4** Aurrera egitea osasunean eragina duten sistemak hobetzen eta ikerketaren eta berrikuntzaren emaitzak transferitzen eta erabiltzen.

aurrerapenaren ikuspegi nahiko zabala ematen dute.

Honako adierazle hauek proposatzen dira:

7.01. adierazlea. Osasuneko I+G+b arloan inbertitutako gastu publiko totalaren proportzioa

Deskribapena: Osasuneko I+G+b arloan inbertitutako gastu publiko totalaren proportzioa

Hasierako balioak eta eguneratuak

Urtea	Iturria	I+G publikoa, guztira	Osasuneko I+G publikoa	Arrazoa
2022	EUSTAT	638,96M€	66,51M€	% 10,4%
2024		740,50M€	74,15M€	% 10,01

Fitxa teknikoa

Adierazlearen kodea	7.01. adierazlea
Izena	Osasuneko I+G+b arloan inbertitutako gastu publiko totalaren proportzioa
Definizioa/Deskribapena	EUSTAT-INE metodologia
Datuen iturria	BIOEF
Kalkulatzeko formula	EUSTAT-INE metodologia
Unitate-adierazlea	Portzentajea (%)
Aldizkakotasuna	Urtean behin
Adierazlearen arduraduna	BIOEF. Ikerketa eta Berrikuntza Sanitarioko Zuzendaritza. Osasun Saila
Desberdintasunaren ardatzak	

7.02. adierazlea. Osasun publikoaren sektoreko proiektu eragileen kopuruaren bilakaera

Deskribapena: Europako deialdietan finantzaturako proiektuak, elkarlaneko zeharkako ekimen eragileak edo Osasun Sailaren deialdian finantzaturako osasun-proiektu integratuak, osasun publikoko intereseko arlo estrategikoren batean egindakoak.

Hasierako balioak eta eguneratuak

Urtea	Iturria	Osasun-proiektu integratuak	Ekimen eragileak	Europako proiektuak
2022	EUSTAT	0	0	9
2024		3	1	11

Fitxa teknikoa

Adierazlearen kodea	7.02. adierazlea
Izena	Osasun publikoaren sektoreko proiektu eragileen kopuruaren bilakaera
Definizioa/Deskribapena	Europako deialdietan finantzaturako proiektuak, elkarlaneko zeharkako ekimen eragileak edo Osasun Sailaren deialdian finantzaturako osasun-proiektu integratuak, Osasuneko Ikerketa Sanitarioko Zentroekin elkarlanean egindakoak. Proiektu horiek osasun publikoaren arloko arlo estrategikoren batean (osasun-politikak, osasun-arloko desberdintasunak, estilo osasungarrien sustapena, ingurune eta komunitate osasungarrien sustapena, elikadura-segurtasuna, osasun okupazionala, ingurumen-osasuna, osasun mentala, zahartzea, adikzioak, faktore biologikoak)
Datuen iturria	Ikerketa eta Berrikuntza Sanitarioko Zuzendaritza
Kalkulatzeko formula	Osasuneko proiektu eragileen kopurua urtean
Unitate-adierazlea	Balio absolutua
Aldizkakotasuna	Urtean behin
Adierazlearen arduraduna	Ikerketa eta Berrikuntza Sanitarioko Zuzendaritza. Osasun Saila
Desberdintasun- ardatzak	-

7.03. adierazlea. I+G+b arloan osasun publikoan inbertitutako gastu publikoa, guztira

Deskribapena: I+G+b arloan osasun publikoan inbertitutako gastu publikoa, guztira. Osasun publikoko I+G+Bn inbertitutako gastu publikoaren

proportzioa eta Osasun Sailaren deialdiko osasun publikoko ikerketa-proiektuen proportzio parekatuz egindako kalkulua.

Balio eguneratuak

Urtea	Iturria	Estimazioa
2024	BIOEF BIOSISTEMAK	2.401.422,04€

Fitxa teknikoa

Adierazlearen kodea	7.03. adierazlea
Izena	I+G+b arloan osasun publikoan inbertitutako gastu publikoa, guztira
Definizioa/Deskribapena	Aurre-ustea: osasun publikoko I+G+Bn inbertitutako gastu publikoa baliokidea zaio Osasun Sailaren deialdian onartutako osasun publikoko ikerketa- eta berrikuntza-proiektuen finantzaketari.
Datuen iturria	BIOEF BIOSISTEMAK
Kalkulatzeko formula	Osasun publikoko I+G+B proiektuetarako finantzaketa (osasun-politikak, osasun-arloko desberdintasunak, estilo osasungarrien sustapena, ingurune eta komunitate osasungarrien sustapena, elikadura-segurtasuna, osasun okupazionala, ingurumen-osasuna, osasun mentala, zahartzea, adikzioak, faktore biologikoak), Osasun Sailaren deialdian onartutako proiektuen finantzazioa barne.
Unitate-adierazlea	Balio absolutua
Oinarrizko balioa	7,7M€ (73,8M€ / 9,5)
Aldizkakotasuna	Urtean behin
Adierazlearen arduraduna	BIOEF. Ikerketa eta Berrikuntza Sanitarioko Zuzendaritza

ADIERAZLEEN LABURPENA

EUSKADIKO OSASUN PLANA 2030 AGINTE-KOADROAREN ADIERAZLEAK	
EMAITZARI LOTUTAKOAK	PROZESUARI LOTUTAKOAK
<ul style="list-style-type: none"> ❖ 0.01 adierazlea. Bizi-itxaropena jaio orduko ❖ 0.02. adierazlea. Osasun oneko bizi-itxaropena ❖ 1.01. adierazlea. Umeen bizi-kalitatearen indizea, osasunaren gorabeheran ❖ 1.02. adierazlea. Tristura- eta energia-sentimenduen prebalentzia eskolatutako 18 urtetik beherakoan artean ❖ 1.03. adierazlea. 4 hilabete arte amaren bularra besterik hartu gabe elikatzea ❖ 1.05. adierazlea. CAOD indizea ❖ 1.06. adierazlea. 10 urteko umeen gehiegizko pisua. ❖ 1.07. adierazlea. Sedentarisismoaren prebalentzia 15-18 urteko nerabeen artean ❖ 1.08. adierazlea. Osasun mentaleko arazoaren urteko intzidentzia, 18 urtetik beherakoetan. ❖ 1.09. adierazlea. Haurren txertaketa-egutegiko immunizazioen estaldura ❖ 1.10 adierazlea. Eguneroko tabako-kontsumoaren prebalentzia 14-18 urtekoen biztanlerian ❖ 1.11. adierazlea. Kanabisa kontsumitu duten 14-18 urte bitarteko nerabeen ehunekoa, azken hilabetean ❖ 1.12. adierazlea. Intoxikazio etiliko akutuen (mozkorraldia) prebalentzia 14-18 urteko nerabeen artean azken urtean ❖ 1.13. adierazlea. Haurdunaldiaren borondatez etetearen intzidentzia 15-19 urte bitarteko emakumeetan ❖ 2.01. adierazlea. 75 urtetik beherako heriotza-tasa prebenigarria 100.000 biztanleko ❖ 2.07. adierazlea. 18 urtekoen eta gorako gehiegizko pisuaren prebalentzia ❖ 2.08. adierazlea. Diabetesaren prebalentzia ❖ 2.09. adierazlea. Arteria-hipertentsioaren prebalentzia. ❖ 2.10. adierazlea. GIBaren intzidentzia ❖ 2.11. adierazlea. Sexu-transmisiozko infekzioen intzidentzia (STI) ❖ 2.14. adierazlea. Gaixotasun kardiobaskularren ondoriozko heriotza-tasa, adinaren arabera doituta ❖ 2.15. adierazlea. Minbiziak eragindako hilkortasun-tasa, adinaren arabera doituta ❖ 2.16. adierazlea. Arnas-gaixotasun kronikoaren ondoriozko heriotza-tasa, adinaren arabera doituta 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ 1.04. adierazlea. Familia eta lana bateratzeko prestazio sozialen gastua. ❖ 1.14. adierazlea. Ume, gazte eta familietan egindako gastua ❖ 2.02. adierazlea. Ariketa fisiko osasungarriaren prebalentzia ❖ 2.03. adierazlea. Eguneroko edari azukredunak kontsumitzen dituztela diotenen prebalentzia. ❖ 2.04. adierazlea. Eguneroko fruta edo barazkiak jaten dituztela diotenen prebalentzia ❖ 2.05. adierazlea. Tabakoa eguneroko erretzen dutela dioten 15 urte edo gehiagoko biztanleen ehunekoa. ❖ 2.06. adierazlea. Alkoholaren kontsumo-arriskutsua dutela aitortu duten biztanleen ehunekoa ❖ 2.12. adierazlea. Bularreko minbiziaren baheketa egiteko zaien biztanleen proportzioa ❖ 2.13. adierazlea. Kolon-ondesteko minbiziaren baheketa egiteko zaien biztanleen proportzioa ❖ 3.04. adierazlea. Eguneroko fruta edo barazkiak jaten dituztela diotenen 65 urteko eta gehiagoko biztanleen prebalentzia ❖ 3.05. adierazlea. Ariketa fisiko osasungarria egiten duten 65 urte edo gehiagoko prebalentzia ❖ 3.10. adierazlea. Osasun mental txarra izateko arriskuan daudela dioten 65 urtetik gorako biztanleen ehunekoa. ❖ 3.11. adierazlea. Lagunkoia Udalerriaren Sareari atxikitako udalerrietan bizi diren biztanleak ❖ 4.03 adierazlea. Osasun-sistemaren inguruko gogobetetzea / pertzepzioa ❖ 4.04. adierazlea. Osasuneko gastu publikoa, Barne Produktu Gordinarekiko ❖ 4.05. adierazlea. Gastu publikoa, lehen mailako arretan ❖ 4.06. adierazlea. Biztanleko gastua gizarte-zerbitzuetan: erdigunea ❖ 4.23. adierazlea. Premiazkoak ez diren ebakuntza kirurgikoak egiteko itxaron beharreko egunak ❖ 4.24. adierazlea. Ospitaleko Arretan lehen kontsulta izateko zain egon beharreko egunak ❖ 4.25. adierazlea. Lehen mailako arretako aurreko kontsulta jasotzeko atzerapena, batezbestekoa ❖ 4.26. adierazlea. Lehen mailako arretako medikuak, biztanleko

<ul style="list-style-type: none"> ❖ 2.17. adierazlea. Diabetesaren hilkortasun-tasa adinaren arabera doitua ❖ 2.18. adierazlea. Suizidioen ondoriozko heriotza-tasa ❖ 2.19. adierazlea. Nahasmendu mentalen prebalentzia erregistratua biztanleria orokorrean ❖ 3.01. adierazlea. Beren osasunari buruzko balorazio positiboa duten 65 urteko eta gehiagoko biztanleen ehunekoa ❖ 3.02. adierazlea. Osasun oneko bizi-itxaropena, 65 urtekoetan ❖ 3.03. adierazlea. Zahartze aktiboaren indizea ❖ 3.06. adierazlea. 65 urtekoen eta gorakoen gehiegizko pisuaren prebalentzia ❖ 3.07. adierazlea. Tabakoa egunero erretzen dutela dioten 65 urte edo gehiagoko biztanleen ehunekoa. ❖ 3.08. adierazlea. Alkoholen kontsumo arriskutsua egiten dutela dioten 65 urte edo gehiagoko biztanleen ehunekoa. ❖ 3.09. adierazlea. Eguneroko bizimoduko jardunetarako ezintasunen bat badutela dioten 65 urte edo gehiagoko biztanleen ehunekoa. ❖ 3.12. adierazlea. Balorazio multidimentsionala eta balorazio geriatriko integrala duten 70 urtetik gorakoen ehunekoa ❖ 3.13. adierazlea. Zaintza aringarriak behar dituzten eta arreta-plan indibidualizatua dutenen ehunekoa ❖ 3.14. adierazlea. Dementia diagnostikatu zaien 65 urte edo gehiagoko pertsonen arreta-irismena, dementia duten biztanle guztietatik (estimaturik) ❖ 4.01. adierazlea. 75 urtetik beherako heriotza-tasa tratagarria 100.000 biztanleko ❖ 4.02. adierazlea. Ospitale barruko heriotza-tasa orokorra, ospitaleko 100 alta bakoitzeko ❖ 4.07. adierazlea. Gehiegizko pisua edo obesitatea (GMI >25) dutenek GMI murriztea ❖ 4.08. adierazlea. Arrisku kardiobaskular txikia duten helduen ehunekoa ❖ 4.09. adierazlea. Arrisku kardiobaskular altua Oizanagatik, tentsio arteriala ondo kontrolatuta dutenen ehunekoa ❖ 4.10. adierazlea. Diabetes mellitusa izanagatik, arrisku-faktoreak (tabakoa, HbA1c eta tentsio arteriala) ondo kontrolatuta dituztenen ehunekoa ❖ 4.11. adierazlea. Diabetes mellitusa izanik, konplikazio diabetikoak dituztenen ehunekoa ❖ 4.12. adierazlea. Infartu-ondoan larrialdiko berrospitaleratzea izan dutenen ehunekoa ❖ 4.13. adierazlea. Azken urtean arreta-plan indibidualizatua egin zaien paziente pluripatologikoen ehunekoa 	<ul style="list-style-type: none"> ❖ 4.27. adierazlea. Gizarte-laguntzako profesionalak, biztanleko ❖ 5.01. adierazlea. Osasun publikoko aurrekontua, Euskadiko Barne Produktu Gordinaren arabera ❖ 5.02. adierazlea. Osasun publikoko aurrekontua, osasun-gastu publikoaren arabera ❖ 5.03. adierazlea. Osasun publikoko langileen urteko gastua ❖ 6.05. adierazlea. Aire atmosferikoko kutsaduraren eraginpean dauden biztanleen ehunekoa ❖ 6.06. adierazlea. Airearen kalitate onaren mugak gaintzea ❖ 7.01. adierazlea. Osasuneko I+G+b arloan inbertitutako gastu publiko totalaren proportzioa ❖ 7.02. adierazlea. Osasun publikoaren sektoreko proiektu eragileen kopuruaren bilakaera ❖ 7.03. adierazlea. I+G+b arloan osasun publikoan inbertitutako gastu publikoa, guztira
---	---

<ul style="list-style-type: none"> ❖ 4.14. adierazlea. Bihotz-gutxiegitasuna izanik, 30 egun baino lehen berriz ospitaleratu diren pazienteen ehunekoa ❖ 4.15. adierazlea. BGBK izanik, 30 egun baino lehen berriz ospitaleratzen diren pazienteen ehunekoa ❖ 4.16. adierazlea. Benzodiazepinaren preskripzioa 4 aste baino gehiago mantentzen duten pazienteen proportzioa ❖ 4.17. adierazlea. Bularreko minbizia izanik 5 urtera bizirik irautea ❖ 4.18. adierazlea. Koloneko minbizia izanik 5 urtera bizirik irautea ❖ 4.19. adierazlea. Infekzio nosokomiala duten pazienteen ehunekoa ❖ 4.20. adierazlea. Bakteriemia primarioaren intzidentzia ❖ 4.21. adierazlea. Aireztapen mekanikoari lotutako pneumoniaren intzidentzia ❖ 4.22. adierazlea. Zesareen tasa ❖ 6.01. adierazlea. Pobreziako eta/edo gizarte-bazterkeriako arriskuan dauden pertsonen proportzioa (ARPE). ❖ 6.02. adierazlea. Zirkulazio-istripuek eragindako hilkortasun-tasa ❖ 6.03. adierazlea. Beroaren eta hotzaren eraginaren ondoriozko hilkortasuna ❖ 6.04. adierazlea. Bektoreen bidez transmititutako gaixotasun nagusien kasu autoktonoen tasa ❖ 6.07. adierazlea. Laneko gaixotasunen intzidentzia-tasa urtebetean, sexuaren arabera ❖ 6.08. adierazlea. Urtebetean gertatutako lan-istripu larrien eta heriotza-istripuen intzidentzia-tasa, sexuaren arabera 	
--	--

